

Møte tirsdag den 2. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 25):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2004 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv. (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004))
2. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om melding for året 2002 fra Sivilombudsmannen (Stortingets ombudsmann for forvaltningen) (Innst. S. nr. 59 (2003-2004), jf. Dokument nr. 4 (2002-2003))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag til endringer i instruks for Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Innst. S. nr. 60 (2003-2004))
4. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2002 (Innst. S. nr. 54 (2003-2004), jf. Dokument nr. 2 (2002-2003))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli – 31. desember 2002 og for tidsrommet 1. januar – 20. juni 2003 (Innst. S. nr. 55 (2003-2004))
6. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2004 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004))
7. Innstilling fra justiskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2003 under diverse kapittel administrerte av Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 62 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 25 (2003-2004))
8. Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 15):
«Det opprettes et sentralt landsdekkende organ som skal ha ansvaret for etterforskning av anmeldelser mot ansatte i politiet og påtalemyndigheten.»
9. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 15):
«Stortinget ber Regjeringen gi regler om behandlingen av klagesaker på embets- og tjenestemenn i politi og påtalemyndighet.»
10. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 18):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en evaluering av kvaliteten på politijuristenes arbeid etter at lovendringene om utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse har trådt i kraft. Det skal i denne forbindelse vurderes hvorvidt politijuristenes kapasitet er tilfredsstillende.»

11. Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):
«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til en offentlig utredning om barn som vokser opp med homofile foreldre.»
12. Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):
«Stortinget ber Regjeringen etter to års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde og hvorvidt den har fått en tilstrekkelig fleksibilitet med hensyn til å fungere innen et fagfelt som er under stor endring.»
13. Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):
«Stortinget ber Regjeringen åpne for muligheten for eggdonasjon i Norge. Regjeringen bes om at det foretas en kartlegging av praksis ved eggdonasjon i andre land, og komme med forslag til hvordan dette kan gjennomføres i Norge.»
14. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):
«Stortinget ber Regjeringen etter fem års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde.»
15. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):
«Stortinget ber Regjeringen om å bli orientert på egnet måte om nye retningslinjer for fosterdiagnostikk og retningslinjer for bruk av ultralyd før de trer i kraft.»
16. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Thailand, underskriven i Bangkok den 30. juli 2003 (Innst. S. nr. 58 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 13 (2003-2004))
17. Referat
Presidenten: Representanten, Haakon *Blankenborg*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.
Det foreligger to permisjonssøknader:
– Fra representanten André *Kvakkestad* foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 3. desember til og med 9. desember for å delta som observatør for Europarådet ved parlamentsvalget til den russiske Duma, samt delta i møte i Europarådets overvåkingsskomite i Paris.
– Fra representanten Siri Hall *Arnøy* foreligger søknad om velferdspermisjon i tiden fra og med 3. desember til og med 9. desember.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet.

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus fylke: Harald *Espelund* og Christian *Holm*.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Jens Stoltenberg (A): Jeg foreslår Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Kjell Engebretsen.

Presidenten: Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Kjell Engebretsen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Kjell Engebretsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter inneværende uke.

Statsråd Odd Einar Dørum overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat)

Presidenten: Representanten Heidi Sørensen vil framsette et privat forslag,

Heidi Sørensen (SV): På vegne av stortingsrepresentanten Kenneth Svendsen og meg selv vil jeg fremme forslag om midlertidig stans i alt arbeid med Tønsbergpakken.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2004 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv. (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004))

Ågot Valle (SV) (komiteens leder): Budsjettinnstillinga fra kontroll- og konstitusjonskomiteen bruker ikke å innebære den store dramatikken – heller ikke i år. Men i år fører budsjettforliket til kutt i de kapitlene som faller inn under komiteens ansvarsområder – i hvert fall i noen av dem. Og det er ganske uvanlig.

Innstillinga viser at Arbeiderpartiet og regjeringspartiene danner flertall, mens både SV og Fremskrittspartiet har alternative forslag. Budsjettinnstillinga omfatter Stortinget og de institusjonene som er underlagt Stortinget. Det gjelder Riksrevisjonen, Stortingets ombudsmann for forvaltningen og Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenestene.

Jeg er sikker på at jeg har hele komiteen med meg når jeg uttrykker tilfredshet med den jobben som gjøres av disse, så vel som av Stortingets administrasjon og ansatte. Den største budsjettøkninga har Stortinget fått, slik tilfellet var for 2002 og 2003. Det skyldes vedtak som er gjort tidligere, først og fremst etableringa av komitehuset i Akersgaten og øvrig istandsetting av nye lokaler og integrering av disse i Stortingets bygningsmasse.

Jeg vil spesielt nevne oppbygginga av et opplevelses-senter, som en samlet komite mener vil komme til å bety en styrking av arbeidet med å legge til rette for økt demokratisk engasjement blant ungdom. Både komiteen og Presidentskapet har besøkt et tilsvarende senter i det danske Folketinget, og har ved selvsyn opplevd engasjert ungdom som politikere for en dag.

Komitehuset vil stå ferdig i løpet av vårsesjonen 2004. Jeg er sikker på at komitehuset vil lette arbeidet for komiteenes arbeid og ivareta den demokratiske nyvinningen som åpne komitehøringer er og har vært, på en enda bedre måte. Det at komitehøringene som hovedregel er åpne, er en viktig del av det kontinuerlige arbeidet med å styrke demokratiet. Demokratiet forutsetter åpenhet, bl.a. åpenhet rundt hvem det er som driver lobbyvirksomhet, og dermed hvem som kan legge viktige premisser for Stortingets beslutninger.

Stortinget har gjennomgått effektiviseringstiltak. Jeg vil spesielt nevne arbeidet med VIS-prosjektet som ble igangsatt i 2001, og som bl.a. har resultert i et nytt dokumentlager, portalsystem og publiserings- og agentverktøy. Dette har i hvert fall fått to konsekvenser: For det første er forhåpentligvis Stortingets arbeid mer tilgjengelig overfor allmennheten. For det andre har dette og diverse andre tiltak ført til at Stortingets papirforbruk er redusert med 30 tonn i forhold til 2001.

Budsjettforliket innebærer et kutt på 13 mill. kr i Stortingets driftsutgifter og 7 mill. kr mindre til kjøp av leiligheter, samtidig som Stortinget er pålagt salg av leiligheter for samme sum. Som følge av endrede anslag for ombygginga av komitehuset, innebar finansvedtaket likevel en økning på 13 mill. kr til dette formålet. Det er i tråd med anmodningen fra Presidentskapet. Kuttet i driftsutgiftene vil nødvendigvis kreve at reisevirksomheten blir mindre og stiller større krav til enda mer effektiv drift.

Riksrevisjonen er Stortingets viktigste instrument for at Stortinget kan utøve sin kontrollfunksjon. Jeg vil understreke betydningen av at Riksrevisjonen får det rommet som trengs, for å gjøre den jobben som skal gjøres. Det vil vi kunne komme tilbake til i løpet av våren når komiteen skal behandle forslag til lov og instruks for Riksrevisjonen. Budsjettforliket innebærer et kutt på 10 mill. kr i forhold til Presidentskapets opprinnelige forslag når det gjelder Riksrevisjonen. Når det gjelder SVs innstilling til dette, vil jeg komme tilbake til det seinere.

Sivilombudsmannen fikk ved budsjettbehandlinga i fjor flere stillinger og kunne gå til innkjøp av nytt utstyr, bl.a. arkivsystem. Flertallet, alle bortsett fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Presidentskapets opprinnelige forslag for neste år. Komiteen forutsetter at Sivilombudsmannen med dette forslaget kan videreføre driften på inneværende års nivå. Komiteen slutter seg til det viktige målet det er å få redusert saksbeholdningen, og den tida det tar å behandle klagesaker. Komiteen ser positivt på at Sivilombudsmannen nå legger mer vekt på generelle undersøkelser av saksbehandlingsrutinene i forvaltninga. Både Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet oppfordrer Sivilombudsmannen til mer på eget initiativ å

fremme saker overfor Stortinget utenom årsmeldinga, spesielt gjelder det saker som er av prinsipiell karakter, eller av stor allmenn interesse. Det vil gjøre at Stortinget vil kunne være bedre oppdatert og gi Sivilombudsmanen tilbakemeldinger underveis.

Så til Sosialistisk Venstrepartis forslag. Vi vil styrke EOS-utvalgets arbeid ved å foreslå en ny stilling som fagsekretær innenfor IKT-området. I et brev til Presidentskapet viser EOS-utvalget til at informasjonsutveksling og samarbeid mellom de forskjellige landenes EOS-tjenester har økt betraktelig etter 11. september 2001, og til opptrappinga av kontraterrorarbeidet. Men dette krever også økt kompetanse og økte ressurser hos dem som skal kontrollere tjenestene. Kontroll blir stadig viktigere ut fra et rettsikkerhetsperspektiv og et demokratiperspektiv. Vi håper at EOS-utvalget kan få den tiltrengte stillingen ved neste korsvei.

Forliket innebærer, som jeg har sagt, et kutt på 10 mill. kr i forhold til det opprinnelige forslag til bevilgning til Riksrevisjonen. Nå sier Riksrevisjonen at det er forsvarlig å redusere utgiftene med halvparten. Ytterligere kutt vil bety reduksjon av aktivitetsnivået. SV kan ikke slutte seg til et forslag som innebærer redusert aktivitetsnivå, fordi Riksrevisjonen får flere og ikke færre oppgaver i 2004. SV foreslår derfor 5 mill. kr mer til Riksrevisjonen og 590 000 kr mer til EOS-utvalget i forhold til flertallets forslag. Siden vi må forholde oss til den vedtatte ramma, foreslår vi en tilsvarende reduksjon i Stortingets driftsutgifter.

Med dette legger jeg fram komiteens innstilling og tar opp SVs forslag.

Presidenten: Representanten Ågot Valle har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Kjell Engebretsen (A): Jeg slutter meg på alle vesentlige områder til komitelederens gjennomgang av saken. Likevel har jeg noen få kommentarer til et budsjett som sjelden skaper de store debattene her i salen, som komitelederen sa – ikke fordi dette budsjettet er uviktig, tvert imot, men fordi det vanligvis er stor enighet om budsjettet. Slik er det også i år.

Som vi hørte i komitelederens innlegg, er det en viss uenighet når det gjelder Riksrevisjonens budsjett. Det er riktig at Riksrevisjonen har fått 10 mill. kr mindre enn det som var beregnet å være behovet for kommende år. Nå er det svært få virksomheter, om noen, som får det budsjettet de reelt sett mener de har behov for. Ikke engang Stortinget får det. Men nå skal det legges til at Riksrevisjonen har en veldig spesiell rolle i vårt samfunn. De gir sitt betydelige bidrag til at Stortinget kan utøve den grunnlovsbestemte kontroll med Regjeringen og forvaltningen. Vi skal naturligvis ikke sette oss i en situasjon der dette arbeidet og denne kontrollen svekkes. Nå mener vi at Riksrevisjonens virksomhet ikke svekkes gjennom dette budsjettet. Riksrevisjonens budsjett for det kommende år har en vekst på 3,3 pst., selv etter reduksjonen, hvilket innebærer en realvekst også når vi korrigerer for inflasjonsutviklingen.

Et annet område er EOS-utvalget og deres viktige arbeid for Stortinget. De har vist og underbygd behovet for å styrke virksomheten med en stilling. Det er stor enighet i komiteen om at det er behov for det. Vi beklager at det ikke er mulig å få dette til innenfor eksisterende rammer, slik det ser ut nå. Det er imidlertid bred enighet om at behovet for stillingen er til stede. Vi vil aktivt vurdere om det er mulighet for omdisponeringer i løpet av året, slik at denne stillingen kan komme på plass.

Arbeiderpartiet vil stemme for innstillingen og mot de mindretallsforslagene som vil bli tatt opp.

Carl I. Hagen (FrP): Det er meg bekjent første gang – i hvert fall i den tid jeg har vært i dette hus – at det i forbindelse med budsjettforhandlinger i huset har kommet forslag om å redusere på den foreslåtte bevilgning fra Presidentskapet når det gjelder Riksrevisjonen. Det er første gang. Og det er ikke noe særlig hyggelig når vi tenker igjennom betydningen av at vi må ha en forsvarlig kontroll med statsforvaltningen etter at statsforvaltningen har vokst ganske kraftig både når det gjelder antall og maktutøvelse. Det bekymrer meg. Vi har tidligere ledd litt av andre land når vi snakker med Riksrevisjonen, når man sier at et av de våpnene de som vi kontrollerer, kan bruke mot oss, er at hvis vi blir for aktive, reduserer de våre bevilgninger. Vi har smilt litt av det når vi har hørt det, for sånn er det jo ikke i Norge. Sånn er det også nå i Norge.

Tidligere, nåværende og sikkert kommende regjeringspartier har gått sammen om å kutte i Riksrevisjonen. Jeg er enig med Kjell Engebretsen i at det ikke er dramatisk. Men det er altså første gang, og det er et signal. I brev fra Riksrevisjonen går det frem at dette vil medføre redusert aktivitet. Derfor er det litt prinsipielle bekymringer jeg har når den kontrollerte reduserer kapasiteten til kontrolløren. Det burde ikke Stortinget ha vært med på. Så vi er ikke med på noen reduksjon i bevilgningen til Riksrevisjonen.

Så sier Kjell Engebretsen at det må være mulig med en omdisponering for å få plass til en ny stilling i EOS-utvalget. Det kunne man gjort nå. Det hadde vært fullt mulig, som bl.a. Sosialistisk Venstreparti og vi gjør, å finne andre måter å dekke inn reduksjonen på i rammeområde 14, som vi har til behandling. Vi har foreslått å forskyve noe av investeringene i Stortinget, som er ganske store for tiden. Vi har lært av Regjeringen og Arbeiderpartiet, som mener de har funnet inndekning i sitt budsjettforlik ved ganske enkelt å konstatere at en del planlagte regninger som man skulle betale i desember neste år, blir forskjøvet ut til januar året etter, fordi det ikke er full fremdrift i investeringsprosjektene. De kaller det altså inndekning å flytte betaling av en regning fra desember 2004 til 2005. Da må vi utmerket godt kunne planlegge slik i Stortinget også at vi trekker noen av de store investeringene vi har, over i 2005, og dermed finner inndekning.

Det andre området vi har ment at det er betydelige muligheter til å redusere på i Stortinget, er reisevirksomheten, både komitereisevirksomheten og delegasjonsreise-

virksomheten. Det er etter hvert kanskje også et problem når det er veldig mange ute på reise, å få Stortinget beslutningsdyktig og funksjonsdyktig. Så det er mange som hadde hilst velkommen en reduksjon i reisevirksomheten. Når det gjelder eventuelle delegasjonsreiser, kunne vi kanskje revurdere om vi må være med i absolutt alle de organisasjoner vi nå er med i. For egen del vil jeg peke på at vi ikke hadde hatt noen problemer med at vi sluttet å være med på Nordisk Råd-delegasjonen, fordi parlamentarikerforsamlingen i Nordisk Råd ikke har den betydningen som den kanskje hadde en gang, på 1960- og 1970-tallet.

Vi vil altså kutte der istedenfor, og på den måten har vi funnet rom for å opprette en ny stilling i EOS-utvalget. Det samme kunne Arbeiderpartiet ha gjort ved å prioritere litt annerledes, kanskje kuttet litt mer på Stortingets reisevirksomhet, for å finne rom til den stillingen i EOS-utvalget som utvalget selv har bedt om. Det er ikke mulig med noen omdisponering innenfor kap. 44, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste, for der er det bare én post, og den heter «driftsutgifter». Hvis man skal øke noe der, må det komme som tilleggsbevilgning fra Stortinget. Jeg forstår det slik at det ikke er så lett innenfor et budsjettforlik med rammer. Men man kan kanskje se frem til revidert. Da er det ikke noen rammer, det er ikke noe krav om inndekning, og man kan bruke friske penger. Det er det i så fall ikke noe problem for oss å gi vår tilslutning til i forbindelse med revidert, men vi skulle ønske at vi kunne fått gjort det med en gang.

Fremskrittspartiet ønsker også å styrke Sivilombudsmannen. Vi konstaterer fortsatt at det er stor pågang av saker, og at saksbehandlingstiden ikke er god nok som følge av mangel på ressurser. Vi styrker derfor Sivilombudsmannens budsjett med 2 mill. kr.

Vi har selvsagt holdt oss til de rammevedtak som Stortinget har fattet, men med en annen innretning på rammeområde 14. Vi har også sørget for at det ikke er kutt i driftsutgiftene for Stortinget slik at f.eks. en komitee som ønsker å avholde en åpen høring, blir møtt med at nei, det kan vi ikke, for det har vi ikke budsjettmidler til. Det er også påpekt fra Presidentskapet at det kan være en mulighet for at vi må redusere antall åpne høringer på grunn av budsjettproblemer. Det synes ikke vi er hensiktsmessig og fornuftig. Vi tror at f.eks. høringer er en fornuftig og god arbeidsmetode, som vi burde ta oss råd til å holde. Derfor har vi altså kuttet på andre områder.

Med disse ord tar jeg opp forslaget fra Fremskrittspartiet til bevilgninger på rammeområde 14.

Presidenten: Representanten Carl I. Hagen har tatt opp det forslag han viste til.

Modulf Aukan (KrF): Det meste i budsjettet vi behandler i dag, er vi samde om. Eg vil berre kort kommentera dei punkta der Kristeleg Folkeparti vert utfordra i debatten her no.

Eg merka meg at representanten Hagen sa at løyvingane til Riksrevisjonen er reduserte samanlikna med

framlegget frå Riksrevisjonen sjølv. Grunnen til at løyvingane er kutta, er såre enkel: Avtalepartane i budsjettforliket valde ikkje å freda noko område når vi skulle finna inndekning for budsjettavtalen. Så enkelt er det. Men situasjonen for Riksrevisjonen er ikkje dramatisk. Eg merka meg at det var òg representanten Hagen samd i. Neste år vert det sjølv etter kuttet ein auke i løyvingane på i underkant av 10 mill. kr – altså, som representanten Engebretsen sa, 3,3 pst. Riksrevisjonen får meir enn 300 mill. kr å driva for. Alle andre statsetatar har dei siste åra opplevd kutt i samband med budsjettarbeidet. Neste år må også organisasjonen Riksrevisjonen finna ut på kva måte det er mogleg å driva meir effektivt for dei midlane som dei trass i alt får. Når det gjeld utsegna frå Hagen om at ein har ei holdning til budsjettet til Riksrevisjonen som syner at ein er skeptisk til å driva kontroll, trur eg ikkje ein kan utleia det av dette forslaget. Den auken som trass i alt ligg der, er ei trygging, og det vil gje ei viss utfordring til organisasjonen Riksrevisjonen om å driva effektivt og solid, slik han har gjort fram til no.

Martin Engeset (H): Komiteens leder pekte i sin innledning på at en av årsakene til økningen i Stortingets budsjett var investeringene og opprustningen av det såkalte komiteenes hus, og også det som kalles opplevelsessenteret. Jeg har lyst til i denne sammenheng å peke på at den nyvinningen som dette opplevelsessenteret representerer, nok er noe som i årene fremover kommer til å fremstå som en meget klok beslutning av Stortinget, fordi det vil bidra til at Stortinget åpnes opp for nye grupper, og at nye grupper av ungdom får mulighet til å kunne lære om politiske prosesser og det som foregår her på huset. Det har en betydelig egenverdi, som jeg tror vi ikke skal undervurdere, så jeg ser frem til den dagen da dette kan tas i bruk.

Ellers vil jeg gjerne komme med et par kommentarer knyttet til budsjettforliket og de kutt som følger av det. I sitt innlegg gjorde representanten Hagen et forsøk på å formulere en slags konspirasjonsteori om at det i dette kuttet på Riksrevisjonen lå til grunn en slags «takk for sist» eller hevn fra noen som mente at Riksrevisjonen var for nidkjær i tjenesten. Han mer enn antydte i hvert fall at det kunne være en slik sammenheng. Det må jeg si jeg reagerer ganske sterkt på, for jeg tror ikke vi kan opptre slik at noe område skal være varig vernet for enhver reduksjon. Dessuten er det jo pekt på i innstillingen, dokumentert til fulle, at det blir en reell vekst for Riksrevisjonen også neste år, men i forhold til det opprinnelige forslaget blir det altså noe reduksjon. Men veksten blir altså fortsatt reell etter at man har tatt hensyn til prisstigningen.

Ellers viser innstillingen at også Stortinget må gå gjennom sin egen virksomhet. Det ligger ved denne innstillingen et brev fra Presidentskapet om hvordan man tenker seg at disse kuttene som kommer på Stortingets virksomhet, blir å følge opp i året som kommer. Det viser altså at også Stortinget må gå i seg selv og gjøre tingene på en mer effektiv og rimeligere måte.

For øvrig vil Høyres representanter stemme for flertallsinnstillingen og mot de fremsatte forslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 815)

S a k n r . 2

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om melding for året 2002 fra Sivilombudsmannen (Stortingets ombudsmann for forvaltningen) (Innst. S. nr. 59 (2003-2004), jf. Dokument nr. 4 (2002-2003))

Ågot Valle (SV) (komiteens leder): Flere ganger har vi sagt at en av Stortingets viktigste oppgaver er å kontrollere om regjering og forvaltning følger de vedtak som Stortinget har fattet, og det er jo viktig å stadfeste det nok en gang. Sivilombudsmannen er Stortingets forlengede arm og praktisk utøver av deler av denne kontrollen. Ikke bare det, Sivilombudsmannen er folkets advokat og har hele den offentlige forvaltninga som arbeidsområde. Ombudet har derfor en svært viktig rolle. Jeg vil understreke at det derfor er viktig at forvaltninga følger opp de vedtakene eller henstillingene som ombudsmannen kommer med, eller fatter. Det er viktig i forhold til tilliten til forvaltninga og i forhold til den enkeltes rettsikkerhet. Det forutsetter at forvaltninga både prioriterer henvendelsene fra ombudsmannen og legger ned et betydelig arbeid i disse.

Komiteen er godt fornøyd med den jobben Sivilombudsmannen gjør, og det er derfor en enstemmig komite som står bak innstillinga når det gjelder behandlinga av årsmeldinga. I årsmeldinga gjør Sivilombudsmannen greie for at de rettslige spørsmålene som klagene reiser, blir stadig mer kompliserte og vanskelige å forstå. Den offentlige lovgivinga gir i stadig økende grad borgerne rettigheter. Rettsliggjøring var jo også et tema i Maktutredningens sluttrapport. Den økende rettsliggjøringa av forvaltningas forhold til borgerne bidrar til å styrke den enkeltes rettsstilling, men samtidig øker forventningene til hva forvaltninga skal kunne gjøre. At rettighetene er forankret i skjønsmessige ord og uttrykk, bidrar til at saksbehandlinga på ombudsmannskontoret blir stadig mer komplisert, ressurskrevende og tidkrevende. Det er derfor viktig at Stortinget gir økonomiske rammer som er nødvendige for at ombudsmannen kan utføre jobben som kontrollør og folkets advokat.

Det ser ut til at spørsmålet om innsyn i forvaltningas interne dokumenter fortsatt framstår som delvis uavklart. Ved behandlinga av årsmeldinga for 2001 bad en samlet komite ombudsmannen om å vurdere om det var nødvendig med en regelendring for å stadfeste ombudsmannens rett til innsyn. Problemstillinga ble da belyst gjennom to saker. Bergens Tidende bad om innsyn rundt Globus II-saken. Sivilombudsmannen bad om innsyn for å vurdere bruk av mer offentlighet i Utenriksdepartementet og Justisdepartementet. Sjøl om det dreide seg om en intern dialog om hvordan en sak for Sivilombudsmannen skulle behandles, sluttet en samlet komite seg til ombudsmann-

ens vurderinger, at Justisdepartementets tolkning av ombudsmannsloven § 7 korresponderte dårlig med ombudsmannens mandat – for ombudsmannens rett til utlån av dokumenter må ikke innskrenkes. Forvaltningas vide fullmakter kompenseres jo ved at ombudsmannen kan undersøke årsakene til avslagene. En samlet komite stadfester i den innstillinga vi behandler nå, at bestemmelsen i ombudsmannsloven § 7 også må gjelde de interne dokumentene som Justisdepartementet har ment har vært unntatt fra ombudsmannens innsyn. Jeg utfordrer justisministeren til å stadfeste det samme. Dersom han ikke gjør det, kan det bli aktuelt å komme tilbake med forslag til endring i ombudsmannsloven.

I fjor reiste ombudsmannen to spørsmål – ja flere, men iallfall to spørsmål som komiteen tok opp i innstillingen: Hvilken rolle har ombudsmannen etter omlegginga av billighetserstatningen? Og: Bør ombudsmannens forhold til menneskerettigheter presiseres? Komiteen bad ombudsmannen om å komme tilbake med forslag. Komiteen slutter seg til ombudsmannens vurderinger og forslag, slik de er framlagt for komiteen, og slik det går fram av saker vi skal behandle senere i dag, i Stortinget, om endringer i instruks, og i Odelstinget, om endringer i lov.

Komiteen mener at ombudsmannen ikke kan eller skal ha en rolle ved behandlinga av billighetserstatninger. Videre går komiteen inn for en tilføyelse i ombudsmannsloven § 3, som innebærer at Sivilombudsmannen skal påse at menneskerettigheter legges til grunn. Komiteen forutsetter at ombudsmannskontoret har den nødvendige fagkunnskapen for å ivareta dette aspektet ved vurdering av forvaltningsvedtak i tida framover, og komiteen har også notert seg med interesse det samarbeidet som skal inngås med Senter for menneskerettigheter ved Universitetet i Oslo.

Sivilombudsmannen reiser i årsmeldinga det viktige spørsmålet om ansattes yringsfrihet. Ytringsfrihet er en viktig forutsetning og et viktig element i demokratiet. Utgangspunktet må være at offentlig ansattes yringsfrihet også må kunne omfatte ytringer om forhold som hører innunder eget arbeidsområde og berører forholdet til arbeidsgiver. Som ombudsmannen skriver:

«Ledelsen ved et sykehus må kunne uttale seg kritisk til nedskjæringer ved sykehuset og en rektor ved en skole må kunne forsvare skolens interesser, selv om dette ikke er i samsvar med standpunkt kommunens ledelse har inntatt.»

Det er likevel klart at det må kreves at den ansatte eksplisitt opplyser at hun eller han uttaler seg på egne vegne, og ikke på vegne av virksomheten, slik Sivilombudsmannen skriver.

I media har vi kunnet lese om ansatte som forteller om det de anser som kritikkverdige forhold i kommuner eller i helseforetak. Jeg mener, og SV mener, at dette er forhold det er viktig at kommer fram, både overfor beslutningstakere og allmennheten. Ifølge media har flere som forteller om forholdene slik de oppfatter dem, blitt utsatt for trusler om oppsigelser eller andre former for represalier. Jeg vil understreke at dette er et viktig tema, og jeg

er helt sikker på at vi kommer tilbake til det ved behandling av senere årsmeldinger og når vi behandler grunnlovsforslag om yttringsfrihet.

Jeg har valgt å kommentere disse områdene, men viser til at Sivilombudsmannen har tatt opp en rekke interessante og viktige problemstillinger som komiteen har kommentert.

Kjell Engebretsen (A): Jeg vil veldig kort slutte meg til det komitelederen sier. Meldingen er omfattende og viser en betydelig virksomhet hos ombudsmannen. Det er også slik at sakene stadig vekk blir mer kompliserte, også for befolkningen, som møter et stadig mer komplisert og uoversiktlig regelverk – det er komplisert for embetsverket å klare å utføre sin tjeneste på den måten de skal i alle sammenhenger, og naturligvis er det i siste instans mer og mer kompliserte saker som havner hos ombudsmannen.

Sivilombudsmannen har altså en omfattende og viktig rolle i samfunnet. Jeg bad om ordet bare for å understreke det som hele komiteen stiller seg bak, at ingenting må hindre eller forsinke Sivilombudsmannens arbeid. Tvert imot må det være slik at forvaltningen på alle nivåer bidrar aktivt til å sørge for Sivilombudsmannens gjennomføring av saker fram til en beslutning overfor den enkelte som henvender seg til Sivilombudsmannen, og at forvaltningen er positivt innstilt og innstilt på å bistå Sivilombudsmannen for å få fram de beslutningene Sivilombudsmannen mener er riktige.

Carl I. Hagen (FrP): Det er et par ting i denne saken jeg vil påpeke. Jeg vil først og fremst gi kompliment til Sivilombudsmannen og hans medarbeidere for godt utført arbeid. Det er en meget grundig melding til Stortinget, en melding som kanskje hadde fortjent mer oppmerksomhet og grundigere behandling, også enkeltsakene i den. Men jeg vil gjerne gi full støtte til at Sivilombudsmannen er Stortingets ombudsman og opptre på vegne av Stortinget, og da er det ikke så nødvendig at vi går gjennom hver enkelt sak. Jeg tolker det dit hen at vi slutter oss til Sivilombudsmannens vurderinger med mindre vi eksplisitt sier noe annet, slik at når Sivilombudsmannen gjør sitt arbeid, gjør han det på vegne av Stortinget, og med Stortinget i ryggen.

Jeg vil gjerne nevne fra komiteens innstilling at vi håper at Sivilombudsmannen vil foreta flere generelle undersøkelser av spesielle forvaltningsorganer, noe som vi anser som meget verdifullt. Etter hvert har det utviklet seg en praksis i det andre kontrollorganet, nemlig Riksrevisjonen, med såkalt forvaltningsrevisjon, hvor Stortinget får egne saker, Dokument nr. 3-serien, til behandling. Jeg skulle ønske at vi også kunne fått noen flere slike typer saker fra Sivilombudsmannen. Her har komiteen påpekt at Sivilombudsmannen vurderer å undersøke risikoen for ulik praksis mellom de ulike regionene i kriminalomsorgen, deriblant ulik praksis med hensyn til reaksjonsnivå. Det hadde vært ett fornuftig område å gå inn på. Det er mange områder hvor det skal være lik behandling av lik sak over hele landet. Det må av og til være

noen som passer på at det ikke utvikler seg ulik praksis og ulike systemer innenfor det samme saksområdet slik at borgerne ikke får den samme behandling over hele landet.

Jeg vil også slutte meg til det komiteens leder sa når det gjaldt yttringsfriheten også for offentlige ansatte. Det er et meget viktig poeng. Etter at vi har hatt en del skandaler, kanskje først og fremst i våre naboland, men det kan vel av og til også ha vært noen i Norge, vet vi at det å være hva man i utlandet kaller «whistle-blower», eller sladrehanke, kan være meget negativt for den personen som sier fra om uakseptable forhold på en arbeidsplass, enten for arbeidstakerne eller for andre berørte, f.eks. i helsevesenet, pasienter og i eldreomsorgen, de eldre. Jeg vil gi klar støtte til et system hvor det er beskyttelse av de ansatte som har en berettiget grunn til å varsle andre om uakseptable forhold, etter at man forgjeves har forsøkt å ta tingene opp internt i systemene. I vår gruppe har vi påbegynt et arbeid med en egen «whistle-blowing»-lov, som under visse forutsetninger skal beskytte dem som sier fra, mot represalier fra overordnede. Det var noe komiteen fikk en del informasjon om, bl.a. under vårt besøk i Australia, hvor de har en egen «whistle-blowing»-lov. Det har de også i USA. Vi arbeider nå med å prøve – eventuelt i samarbeid med andre – å fremme tilsvarende i Norge. For det er kjedelig når vi hører om represalier overfor offentlig ansatte innen f.eks. eldreomsorgen, helsevesenet eller skoleverket, hvor man får kjeft av overordnede og vanskeligere arbeidsforhold fordi man har tillatt seg ikke å gi seg etter at man først har forsøkt internt, og så kanskje har gått til pressen, kanskje gått til overordnet myndighet, kanskje til og med gått til noen politikere og varslet. Da skal man kunne gjøre det, hvis det er god grunn. Selvsagt kan man ikke hevne seg på overordnede fordi man har fått en berettiget irettesettelse. Vi skal ha ordnede forhold. Men der hvor det er berettiget, skal man kunne si fra og ha yttringsfrihet uten å risikere represalier.

Det siste punktet jeg vil nevne, var også komiteens leder innom. Jeg vil i likhet med henne be justisministeren bekrefte at han er innforstått med komiteens enstemmige merknader. Det har jo tidligere vært slik at når ombudsmannen bad om innsyn i den saken komitelederen nevnte, mente Justisdepartementet at slikt innsyn ikke skulle gis. Dette ble påpekt tidligere, og Sivilombudsmannen ble anmodet om å foreta en vurdering. På slutten av hans brev, som er vedlegg til innstillingen, skriver han:

«Jeg antar at det vil være unødvendig med noen endring av ombudsmannsloven § 7, dersom det fra Stortingets side gis uttrykk for at denne bestemmelsen også må gjelde for de interne dokumenter som Justisdepartementet har ment er unntatt fra ombudsmannens innsyn.»

Slik mening fra Stortingets side er uttrykt i komiteinnstillingen, hvor det står:

«Komiteen er enig i at bestemmelsen i ombudsmannsloven § 7 også må gjelde for de interne dokumenter som Justisdepartementet har ment er unntatt fra ombudsmannens innsyn. Komiteen slutter seg for øvrig

til ombudsmannens vurderinger av at det på denne bakgrunn ikke vil være nødvendig med en endring av ombudsmannsloven § 7.»

En enstemmig komite har nå slått fast hvordan dette er å forstå. Og jeg går ut fra at justisministeren vil akseptere at nå har Stortinget med dette avklart situasjonen, slik at det ikke vil komme noen bemerkninger i fremtiden når Sivilombudsmannen eventuelt ber om innsyn i den type dokumenter han tidligere ikke fikk innsyn i. Nå er det slått fast av Stortinget at slikt innsyn skal gis.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Carl I Hagen (FrP) (på vei ned fra talerstolen): President!

Presidenten: Carl I. Hagen får ordet en gang til.

Carl I. Hagen (FrP): I og med at justisministeren har valgt ikke å bekrefte det vi har anmodet om, vil jeg gi uttrykk for den tolkningen at justisministerens taushet betyr at han aksepterer at Stortinget har avklart saken.

Presidenten: Ikke bare var justisministeren taus, han nikket også. Så presidenten tror ikke dette blir noe problem i framtiden.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.
(Votering, se side 818)

S a k n r . 3

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag til endringer i instruks for Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Innst. S. nr. 60 (2003-2004))

Berit Brørby (A): Som komiteens leder nevnte i sitt innlegg i forrige sak, behandler man altså Sivilombudsmannens årsmelding, instruks og lov og ser det litt i sammenheng.

Det foreslås to endringer i denne instruks, nemlig at klager på avgjørelser som er fattet av Billighetserstatningsutvalget, skal falle utenfor Sivilombudsmannens område, og at ombudets medarbeidere skal ha rett til å avslutte saker når det er klart at det ikke er aktuelt for ombudet å behandle dem. Men dette krever at det er veldig klare retningslinjer, som er en forutsetning for denne endringen.

Ellers er det, som tidligere nevnt, enstemmighet i komiteen om forslaget. Det er enkle, men helt nødvendige endringer som gjøres i Sivilombudsmannens instruks, også i loven som vi skal behandle senere i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.
(Votering, se side 818)

S a k n r . 4

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2002 (Innst. S. nr. 54 (2003-2004), jf. Dokument nr. 2 (2002-2003))

Carl I. Hagen (FrP) (ordfører for saken): Riksrevisjonens årlige melding gir et meget godt uttrykk for Riksrevisjonens virksomhet i 2002. Riksrevisjonen får, etter komiteens oppfatning, en viktigere og viktigere rolle i forhold til å følge opp den virksomhet som forvaltningen utøver. Stadig tøffere krav til effektivitet i forvaltningen, pågående endringsprosesser samt at forvaltningen vokser i omfang og er i stadig endring, gjør at det er viktig at staten har et effektivt organ som kan gjøre en grundig kontroll med det arbeid som forvaltningen utfører. For Stortinget er det også viktig at Riksrevisjonen fører en effektiv kontroll med om forvaltningen følger opp Stortingets vedtak og forutsetninger.

Komiteen har også for øvrig til behandling ny lov og instruks for Riksrevisjonen, og vil senere komme grundig tilbake til mange prinsipielle spørsmål i forbindelse med hvorledes vi organiserer Riksrevisjonen i Norge.

Komiteen har gjennomgått Riksrevisjonens melding og viser til at det i 2002 ble oversendt sju forvaltningsprosjekter til Stortinget som Dokument nr. 3-saker. Tre forvaltningsprosjekter ble avsluttet etter foranalyse eller under hovedanalyse. Av de påbegynte prosjektene videreføres 31 i 2002. Oppfølgingen av ni forvaltningsrevisjoner som ble behandlet av Stortinget i 1999, ble omtalt i Dokument nr. 3:1 for 2002-2003, og to administrative rapporter er oversendt komiteen til orientering.

Vi viser også til at det i 2002 ble avgitt 276 avsluttede revisjonsbrev uten merknader, 90 med enkelte merknader, 36 med betydelige merknader og to med så vesentlige merknader at regnskapet ikke kunne godkjennes.

Selskapskontrollen, som Riksrevisjonen har innført, har omfattet 30 heleide og 33 deleide aksjeselskaper, seks statsforetak, åtte virksomheter organisert ved særskilt lov og 26 studentsamskipnader. Resultatet av kontrollen for regnskapsåret 2001 ble rapportert til Stortinget i Dokument nr. 3:2 for 2002-2003.

Komiteen har for øvrig merket seg med interesse orienteringen i kapitlet om forvaltningsrevisjon og vil bemerke at en økt grad av forvaltningsrevisjonsprosjekter er ønskelig. Vi er av den oppfatning at forvaltningsrevisjonsrapporter må være resultatorienterte. Det vil si at Riksrevisjonen konkret gjennomgår resultatene i tjenesteproduksjonen både med sikte på om de er i tråd med Stortingets forutsetninger og om resultatene for virksomheten er nådd på en slik måte at brukerne er tilfredse. I undersøkelser hvor brukertilfredshet står sentralt, kan brukerundersøkelser være et egnet virkemiddel for å få frem hvilket syn de brukere som er avhengige av tjenesten, har på den kvaliteten som tilbys. Lav brukertilfredshet i tjenesteproduksjonen rettet mot enkeltpersoner og bedrifter må innebære en endring hos det utførende organ.

Her vil jeg gjerne understreke at når vi snakker om brukerundersøkelser og tilfredshet, er det altså ikke resultatet av en eventuell avgjørelse i et forvaltningsorgan vi snakker om. At man har en sak gående i diskusjon med Tollvesenet, ligningsvesenet eller et annet offentlig organ, og man til slutt er misfornøyd med selve resultatet, betyr ingenting. Det er prosessen vi er opptatt av, at man fra både ligningsvesen og tollvesen får en rask, god

og forsvarlig saksbehandling, får svar på sine spørsmål, og at man er tilfreds med den måten arbeidet gjøres på, og med fremgangen i arbeidet, altså ikke sluttresultatet. Man må kunne akseptere at man har en god saksbehandling selv om man får et negativt svar på sin forespørsel. Det er altså snakk om tilfredshet med hensyn til prosessen. Der mener vi det er fornuftig å kunne bruke brukerundersøkelser i forbindelse med Riksrevisjonens gjennomgang av effektiviteten og servicegraden i en del offentlige forvaltningsorganer og institusjoner. Vi ber også Riksrevisjonen ha et økt fokus på slike prosjekter i tiden som kommer.

Samtidig vil vi understreke at forvaltningsrevisjon med fordel også kan foretas av særlig vellykkede prosjekter for på den måten å gi viktige innspill til forvaltningen i dens videre arbeid. Vi ønsker altså ikke at revisjonen bare skal være negativ og påpeke feil, mangler og problemer, men den skal også kunne påpeke vellykkede resultater, slik at gode erfaringer fra en måte å arbeide på blir formidlet til andre organer og andre institusjoner. Vi skal av og til også kunne sette søkelyset på gode institusjoner og gode prosesser og ikke bli helt ensidig opptatt av det negative.

Kjell Engebretsen (A): Riksrevisjonens årsmelding viser en stor og omfattende virksomhet, og som Stortingets største og mest omfattende kontrollorgan legger Riksrevisjonen avgjørende føringer for hvilke områder, hvilke måter og hvilke forhold som blir gjenstand for vurdering og gransking.

Samfunnsutviklingen går fort – fortere enn de fleste av oss klarer å registrere – og noe av det som skjer her, er endring i eierstruktur, endring i organisasjonsforhold osv. Her er det nok viktig at kontrollorganene følger nøye med – i tillegg til at Stortinget for sin del også bør følge meget nøye med – slik at man ikke utvikler nye modeller som gjør at virksomheter som bør og skal være underlagt Stortingets kontroll, unndrar seg dette. Det er noe jeg tror kontrollorganene skal være meget årvåkne i forhold til framover.

Det vises til forvaltningsrevisjonen og hvordan man aktivt går inn i den på alle mulige måter. Det er viktig at mål og resultater – de målene som Stortinget setter, de krav man setter, det man forventer seg – oppfylles. Det er også viktig å se til at det å ha en måloppnåelse er atskillig viktigere enn at man står igjen med, jeg hadde nær sagt, penger når perioden er over, når ting skulle vært gjennomført. Det tror jeg også man skal se litt på.

Jeg er veldig enig med saksordfører Hagen i at når revisjonen i en sak man arbeider med, finner særlig gode erfaringer, gode resultater, så bør de rapporteres og synliggjøres. Og mer enn som så, om jeg forstår saksordføreren riktig, og jeg slutter meg i så fall også til det: Når det gjelder gode prosjekter, prosjekter som nærmest er definert som svært vellykket, kan det være av interesse at et så kompetent organ som Riksrevisjonen går inn og ser på dem, slik at erfaringene man har fra disse særlig vellykkede prosjektene – hvorfor de ble så vellykket – også tilflyter forvaltningen.

Til slutt: Jeg er svært tilfreds med at en samlet komitee er med på å be Riksrevisjonen vurdere muligheten for å sannsynliggjøre hvor mye vedlikeholdsetterslepet for statlig eiendom utgjør, og hvor mye den årlige økningen i vedlikeholdsetterslepet representerer. Dette er viktig informasjon for Stortinget, det vil kunne gi oss et reelt og faktisk bilde av den totale situasjonen. Stortinget skal i løpet av våren behandle ny lov og instruks for Riksrevisjonen. I den forbindelse vil man måtte gå gjennom rammene for virksomheten i detalj og få på plass nye og sikrere mer tidsriktige bestemmelser og lover. For Riksrevisjonen selv vil det ha stor betydning, og det vil også være av betydning for dem som skal kontrolleres av Riksrevisjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 818)

S a k n r . 5

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli – 31. desember 2002 og for tidsrommet 1. januar – 20. juni 2003 (Innst. S. nr. 55 (2003-2004))

Berit Brørby (A) (ordfører for saken): Dissenser i Regjeringen er ikke noe nytt. En samlet oversikt i innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen viser at helt siden 1945 har det vært praksis, heldigvis ikke i mange saker, men tilstrekkelig til at man kan stille spørsmål ved følgende:

Jeg har forstått det slik at i tidligere tider var det å ta dissens i Regjeringen tenkt som en markering av at man tok avstand fra hva Kongen mente. Derfor har dissensene i dag fått svekket sin betydning. Det er også verdt å merke seg at det fra 1981 til 1997 ikke var en eneste dissens i Regjeringen. At det kanskje hadde sammenheng med hvem som var regjeringssjefer da, skal jeg ikke mene så mye om. Det er likevel grunn til å dvele ved de konstitusjonelle sidene ved at en statsråd, eller for den saks skyld en statsminister, tar dissens i en sak. Saken sendes likevel til Stortinget, og Stortinget kan da risikere å fatte et vedtak som er i strid med det denne fagstatsråden, eller statsministeren, har ment. Den samme statsråd, eller statsminister, er også utøvende makt og skal gjennomføre vedtaket man er sterkt mot, så sterkt mot at man faktisk har tatt dissens. Da er det grunn til å reise spørsmålet: Kan en statsråd som har tatt dissens i en sak, være fritatt for ansvar om det senere skulle vise seg å være nødvendig å stille vedkommende til ansvar for saken? Jeg bare reiser dette spørsmålet. I Sverige er dette helt utenkelig. Der er det slik at hvis en statsråd, eller for den saks skyld en statsminister, tar dissens, må vedkommende faktisk forlate posten. Da er man ferdig med sin gjerning i regjeringen. Dette er et forhold som noen kanskje bør se nærmere på. Hvem og hvordan har ikke jeg tatt stilling til, men det er all grunn til å tenke nærmere over det.

Et annet forhold når det gjelder statsrådsprotokollene, er forskriftskontrollen. Denne bør i framtiden undergis

en grundigere behandling. Ikke minst er det av interesse å få undersøkt om de forskrifter som utarbeides ved f.eks. universiteter og liknende steder – nå tar jeg bare et par eksempler – basert på departementets fullmakter, faktisk er i samsvar med Stortingets intensjoner.

Videre mener komiteen det er viktig at protokollene som oversendes fra departementene, følger samme oppsett. Komiteen har faktisk gjentatte ganger bedt Statsministerens kontor sørge for at det blir en ensartet praksis i forbindelse med oversendelse av, layout og innhold i statsrådenes protokoller. Det burde være unødvendig å gjenta dette hvert år. Nå er det gjort igjen, og kanskje er det neste gang en forbedring.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg vil først slutte meg til det Berit Brørby sa på slutten av sitt innlegg, om at det burde være unødvendig å gi en klar beskjed til Statsministerens kontor om ønsket om ensartethet mer enn en gang. Jeg går ut fra at det er siste gang det er nødvendig for oss å slå det fast. Jeg går ut fra at det også blir formidlet til de ansvarlige på SMK, slik at de nødvendige instruksjoner blir gitt om å få en ensartet måte i forhold til presentasjonen av forskriftene.

Jeg er også enig med Berit Brørby når det gjelder dette med dissenser, og behovet for en gjennomgang. Komiteen slår fast at den opprinnelige meningen med dissensadgangen var for at statsråder skulle unngå et eventuelt riksrettsansvar den gangen det var måten nasjonalforsamlingen kunne bli kvitt en regjering på. Det er endret etter parlamentarismen, men dissensadgangen er der. Nå er det i aller høyeste grad, synes jeg, noe uklart under hvilke omstendigheter man kan ta dissenser, og hva virkningen av dissensene er.

Når man ser på den listen som er trykt som vedlegg til innstillingen, over hvor ofte det har vært dissenser i regjeringene etter annen verdenskrig, viser det seg at under ettpartiregjeringen til Gerhardsen fra 1945–1951 var det 14 dissenser. I Gerhardsens regjering fra 1955–1963 var det 13. I Bortens koalisjonsregjering var det 37 dissenser, og det var i mange bagatellmessige saker. Ellers har det vært veldig lite. I den senere tid har det ikke vært dissenser siden regjeringen Bratteli i 1973–1976, før koalisjonsregjeringene til statsminister Bondevik – først Sentrumsregjeringen, så Samarbeidsregjeringen. Så jeg slutter meg til ønsket fra Berit Brørby om å sette i gang et arbeid for å få vurdert disse spørsmålene for fremtiden. Jeg vil anmode stortingspresidenten om å ta det opp til drøftelse i Presidentskapet hvorledes, hvem og hvordan man kan sette søkelyset på det, for her er det forskjellige problemstillinger som vil være klart aktuelle.

Nå har vi altså hatt dissenser hvor også statsministeren var en av dem som dissenterte, uten å ta noen konsekvenser av det. La meg si det på en annen måte for å ta en teoretisk sak: Dersom flertallet i Regjeringen sender en melding til Stortinget i nær fremtid, som åpner for oljeboring i Barentshavet og utenfor Lofoten, men noen tar dissens, f.eks. olje- og energiminister Einar Steensnæs, vil jeg for min del si at da vil det være uakseptabelt om Steensnæs fortsatte. Det ville ikke kunne gå. Hvis det er

slik at en oljeminister fraråder oljeboring og oljeleting, og så etterpå selv skulle ta ansvaret for gjennomføringen av noe han selv er så imot at han tar dissens, ville det skape så ugreie ansvarsforhold at det i seg selv ville være en umulighet. Hvis det skulle skje en ulykke, vil noen kunne hevde at dette kan jo ikke oljeministeren ta noe ansvar for, fordi han hadde dissenterert i Regjeringen. Andre vil kunne hevde at kanskje han derved hadde sabotert litt av gjennomføringsarbeidet nettopp for å kunne få gleden av å si: Hva sa jeg?, når han henviser til sin dissens – altså helt uakseptable ansvarsforhold. Så det må i hvert fall etter min oppfatning kunne slås fast at der det er en statsråd som skal gjennomføre et stortingsvedtak, er det uakseptabelt at den statsråden som har ansvaret for gjennomføringen av stortingsvedtaket, skal kunne ha adgang til dissens når regjeringen beslutter saken, uten å gå av. Det er min oppfatning, men her har vi altså ingen klare spilleregler i vårt system. Det er klart at det er selsomt når et stort mindretall med statsministeren i spissen tar dissens i Regjeringen på viktige prinsipielle områder, uten å trekke noen konsekvenser.

På den annen side er det klart at adgangen til dissens må være der, særlig for koalisjonsregjeringer. Der vet man at det vil være ulike partier med sterke synspunkter på enkeltsaker, og det må være adgang til at det i spesielle saker blir en slags flertallsbeslutning i regjeringen. Men det er et behov for å se på når man skal kunne ta dissenser og hva konsekvensene skal være, om det skal være forskjell på om man selv er ansvarlig for gjennomføringen, eller om det er en helt annen statsråd i et helt annet departement som ikke har noen tilknytning. Det tror jeg det kunne vært interessant at ble sett noe mer på, bl.a. av hensyn til alle medlemmer i regjeringen og potensielle medlemmer, slik at man vet spillereglene for det man blir med på.

Modulf Aukan (KrF): Formelle dissensar i statsrådsprotokollene er sjeldne. Slike dissensar er omtalte i § 30 i Grunnlova. Tanken var opphavleg at ved å nedfelle sin motstand i protokollen vart ein statsråd fri frå det rettslege ansvaret for dei avgjerdene som Kongen personleg tok.

Frå 1884 har dei kongelege avgjerdene vorte gjorde av eit fleirtal i statsrådet, altså regjeringa. Men poenget med ein dissens endrar seg ikkje så mykje. Den statsråden eller dei statsrådene som hadde protokollert ein motstand mot ei avgjerd i statsrådet, var fri for rettsleg ansvar for avgjerdane. Etter kvart som riksrettsinstitusjonen har gått ut av bruk, har det politiske ansvaret for avgjerdar kome i fokus i staden for det rettslege. I dei fleste regjeringar sidan 1945 har det likevel vore teke ein del dissensar. Kva grunnar statsrådene har hatt for å ta dissens, kan nok ha variert ein del, men det har nok i dei fleste tilfelle vore snakk om prinsipiell politisk usemje. No er det nok berre i svært få tilfelle at ein statsråd som er usamd i politisk avgjerd i regjeringa, tek det så langt som til dissens i statsrådsprotokollen. Etter det eg kan sjå, har det skjedd i saker av prinsipiell karakter, slik ein dissenterande statsråd ser det. Til dømes har Kristeleg Folkeparti

sine statsråder dei siste tiåra to gonger teke dissens ved bispeutnemning, ikkje fordi det var noko gale med dei biskopane som vart utnemnde, men fordi Kristeleg Folkeparti reint prinsipielt meiner at kyrkjelege avstemmingar skal vera avgjerande.

I den dissensen som er omtalt i innstillinga, om patentdirektivet, var det for dei dissenterande statsrådene òg snakk om sterke prinsipielle og etiske innvendingar. Den gongen gjaldt det prinsipiell motstand mot å opna for patent på levande materiale.

Dissens er ikkje berre eit utslag av politisk usemje mellom ulike parti. Som eit døme vil eg nemna at det i Gerhardsen sine arbeidartiparegjeringsar til saman var teke 29 dissensar.

Når det gjeld dissensar som er tekne av statsråder frå andre parti i tidlegare regjeringsar, kjenner eg ikkje i detalj motivasjonen bak. Det har vore fleire dissensar i EU-saka. Det har vore dissensar ved unemningar av ymse slag, og det kan ha vore snakk om saker med lokalt preg. I 1946 tok fire statsråder dissens mot proposisjonen om å oppretta Norsk Jernverk, som vel må seiast å ha vore ei stor og tung sak. Sidan 1970-talet har dissensar vorte sjeldnare. Eg skal ikkje spekulera for mykje i årsakene til dette, men ei forklaring kan vera at moderne massemedia har gjort at usemje internt i ei regjering har kome til uttrykk på andre måtar enn i det formelle i protokollen.

Terskelen for å ta dissens i statsråd er i dag høg, og det skal han vera. Bruken av dissens bør, slik eg ser det, avgrensast til saker der ein statsråd har store prinsipielle eller etiske innvendingar, slik vi har sett det praktisert dei siste åra.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg har merket meg det ønsket som komiteen har uttrykt, om bedre og mer ensartet formidling fra Statsministerens kontor, og skal viderebringe det. Hva gjelder ønsket om en bredere gjennomgang av dissensinstituttet, har vel det, for bare å antyde, en viss sammenheng med Stortingets arbeid i forrige periode med en eventuell grunnlovsreform. Sammenligningen med Sverige halter jo på det punkt at de som kjent har skrevet sin grunnlov på et atskillig senere tidspunkt, og det er vel et faktum på dette området som på så mange områder at instituttet i Grunnloven har fått en noe endret begrunnelse etter hvert som årene har gått, så også med dissensinstituttet.

Det er en samlet kontroll- og konstitusjonskomite som sier at de har merket seg at dissensene etter som tiden har gått, har fått en annen og svekket betydning enn opprinnelig forutsatt. Komiteen uttaler videre at dissensar i dag er redusert til et uttrykk for intern uenighet i ulike regjeringer. Denne regjeringen mener at bruken av dissens i statsråd bør forbeholdes prinsipielt meget viktige saker. Regjeringen er av den oppfatning at beslutningen om innlemmelse av EUs patentdirektiv i EØS-avtalen er eksempel på en slik sak. Jeg tilhørte altså flertallet i Regjeringen i denne sak og var ikke blant de dissenterende. Men det er fortsatt mitt syn at saken har det meget viktige prinsipielle tilsnitt.

Regjeringen behandler årlig, etter den statistikk som er tilgjengelig, mellom 1 300 og 1 600 saker i statsråd. Det kan vel neppe hevdes å være oppsiktsvekkende at Regjeringen i én spesiell sak har benyttet adgangen til å protokollere en uenighet. Saken om innlemmelse av EUs patentdirektiv i EØS-avtalen er den eneste saken under denne regjering hvor enkelte av Regjeringens medlemmer har valgt å ta dissens i statsråd. Til sammenligning ble det under regjeringen Borten i et tidsrom på fem og et halvt år tatt dissens i hele 37 saker. Under de tre regjeringene som ble ledet av Einar Gerhardsen, ble det tatt dissens i til sammen 22 saker. Sett i forhold til hyppigheten av bruk av dissens under tidligere regjeringer kan ikke jeg se at denne regjeringens bruk av dissens i saker om innlemmelse av EUs patentdirektiv i EØS-avtalen skal ha bidratt til å svekke betydningen av Grunnlovens bestemmelse om dissens.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 818)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2004 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 10 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe, og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Trond Helleland (H) (komiteens leder): Komiteen ser det som en avgjørende samfunnsoppgave å sikre trygghet og sikkerhet for den enkelte innbygger. Et åpent samfunn, basert på demokratiske verdier, skal etter vår mening ha evne og mulighet til å reagere overfor dem som ikke følger samfunnets regler. Hurtig reaksjon på lovbrudd har både individuell- og allmennpreventiv virkning.

For å skape og opprettholde et samfunn der innbyggerne føler trygghet, vil jeg understreke viktigheten av fokusering og innsats på forebyggende arbeid. Forebyggende arbeid og trygghet for den enkelte sikres best gjennom gode familierelasjoner, vennskap og et trygt opp-

vekstmiljø. I justisdebatten i fjor var «kommuneøkonomi» et ord som gikk igjen. Men jeg vil tillate meg å hevde at foreldres omsorgssvikt ikke alene rettes opp gjennom offentlige budsjetter. Skal en derimot lykkes med det forebyggende arbeid fra det offentlige, er det avgjørende med et godt tverretatlig forvaltningssamarbeid og samarbeid med frivillige organisasjoner på lokalt plan. Justisminister Odd Einar Dørum har varslet en offensiv mot barne- og ungdomskriminalitet. Sammen med seks andre departementer skal det sikres samarbeid på tvers av fagmiljøer. Dette er viktig. Vi ser dessverre at antall unge under 17 år er økende på statistikken over siktelsler. Dette er til stor bekymring, og en enstemmig komite har understreket nettopp viktigheten av målrettet innsats mot barn og unge som har begynt med kriminalitet. I år vedtok Stortinget en ordning med bekymringsamtaler for foreldre hos politiet. Komiteen er også oppatt av at barn og unge som blir tatt for kriminalitet, møter kontant reaksjon og får en oppfølging som gjør at de ikke henfaller til ny kriminalitet.

Soningskøen er for lang. Soningskø er uheldig av flere årsaker. For det første betyr det at en forrykker balansen mellom politi, domstol og kriminalomsorg. Dernest er det uheldig ut fra hensynet til den straffedømte. Videre er det uheldig for samfunnet, fordi noen straffedømte bruker tiden mellom dom og soning til å begå nye, straffbare forhold. Slik sett er det avgjørende at tiden som går fra straffbar handling via tiltale tas ut til dom foreligger, er kort.

For Høyre er det viktig med fokusering på innholdet i soningen, samtidig som grunnlaget for selve frihetsberøvelsen ikke må neglisjeres. Det å sone er straff og skal også oppfattes slik av samfunnet. Soning er ikke oppbevaring eller hviledøgn før ny kriminalitet skal begås. Soningen skal forbedre den dømte til en ny og kriminalitetsfri tilværelse. Her kommer innholdet i soningen inn. Innholdet i soningen vil alltid kreve en tilpasning til den dømte. Derfor støtter vi også økt bruk av § 12-soning for rusmisbrukere og sinnemestringsprogram for voldsutøvere.

Politiet i Norge gjør en god jobb. Politiet holder fremdeles på med omstillinger i forbindelse med politireformen, og nå er det altså fase 2 som skal gjennomføres. Komiteen avventer evalueringen av politireformen som skal skje i 2005. Mange er utålmodige etter å se resultater, også jeg, men vi må la reformen få virke før vi kan felle en dom med hensyn til om den har medført det som var intensjonene. Uansett reform eller ei; det lokale politiarbeid og det lokale initiativ blant politi og lensmenn må ikke overses. I perioder der det skjer endring ovenfra, er det godt å se at noen kan tenke klart og selvstendig. Det må etter komiteens mening aldri bli slik at lokal tenkning i politi- og lensmannsetaten ikke tillates. Lokale initiativer må verdsettes. Videre må lokalt politi i områder som har store sesongvariasjoner med hensyn til innbyggertall, være rustet til å hamle opp med dette. Det er ikke nødvendig å reise lenger enn til mitt eget gamle område, Hallingdal, der en ser at det i vintersesongen er enorm tilstrømming, men ikke noe særlig mer politiinn-

sats. Dette er det viktig å se på, og det er viktig å kunne møte den utfordringen. Den lokale lensmannen er spydspissen i arbeidet med å sikre den enkelte trygghet, forebygge blant barn og unge samt ordne opp hvis ulykker eller kriminalitet har foregått.

En annen viktig aktør i justissektoren er domstolene. Domstoladministrasjonen har nå virket siden 1. november 2002. Den ble opprettet av Stortinget for å være den sentrale administrasjonen av domstolene i Norge. Domstoladministrasjonen har fått en ny og mer fristilt rolle, og jeg vil understreke at det er en svært god dialog mellom Stortinget og Domstoladministrasjonen. Domstoladministrasjonen har svart på de utfordringene komiteen har gitt, gjennom gode og fylldige rapporter.

Budsjettforslaget fra Regjeringen på Justisdepartementets område har en nominell vekst på 6,9 pst. i forhold til saldert budsjett i 2003. Justisbudsjettet er nå på litt i overkant av 13 milliarder kr.

Regjeringen har satset i budsjettet for 2004, spesielt innenfor kriminalomsorgen. En samlet komite støtter Regjeringens prioritering av kriminalomsorgen i budsjettet for 2004.

Regjeringen legger vekt på å ha en balansert ressursfordeling og hurtig flyt i hele straffesakskjeden, noe en samlet komite også slutter seg til.

Bevilgningen til kriminalomsorgen foreslås økt for å dekke helårsvirkningen av tidligere planlagte og iverksatte tiltak på til sammen 129 fengselsplasser og nye kapasitetsutvidende tiltak i 2004 på 116 plasser. Disse 116 nye plassene er tenkt fordelt på 25 nye plasser i Tromsø fengsel, 23 nye plasser i Oslo fengsel, 8 nye plasser i Kongsvinger fengsel og 60 nye plasser fordelt på modul-fengsler i Bergen, Skien, Kongsvinger og Trondheim. Videre foreslår Regjeringen moderat bruk av framskutt løslatelse. Til sammen gir dette et solid bidrag til å få ned soningskøen. Mange vil hevde at dette ikke er nok, og det er det ikke, men det er et skritt på riktig vei. Justisministeren skal ha ros for å tørre å tenke kreativt og konstruktivt i forhold til modul-fengsler. Modul-fengsler må etter min mening ikke bli en varig løsning, men når vi ser hvor gode modulene er bygningsmessig, at dette går fort å bygge og gir synergier i forhold til eksisterende fengselsbygg, er det en løsning de ansatte og innsatte absolutt kan leve med.

Det generelle driftsbudsjettet til domstolene videreføres omtrent på samme nivå som i 2003, og bevilgningsforslaget til politiet skal gjøre det mulig å opprettholde det samlede aktivitetsnivået i etaten på tilnærmet samme nivå som i 2003. Bevilgningene til politiet på asyl- og utlendingsfeltet er foreslått økt, samtidig som Regjeringen har iverksatt tiltak som forutsettes å gi bedre og mer kostnadseffektiv ressursbruk i framtiden. Det er også lagt inn ekstra midler for å dekke merutgifter i 2004 til å gjennomføre vedtatte moderniseringsreformer i justissektoren.

Etter at finanskomiteen var ferdig med sitt arbeid, var det klart at forhandlingspartnerne var Arbeiderpartiet og regjeringspartiene. Avtalen vi nå har inngått, innebærer at Arbeiderpartiet gir subsidiær tilslutning til Regjerin-

gens forslag til statsbudsjett for 2004, med noen endringer også på justisbudsjettet. Først ble det gjort en endring i finanskomiteen som innebar 10 mill. kr ekstra til domstolene, samtidig som det ble foreslått netto kutt på 25 mill. kr på justissektoren.

Forliket i justiskomiteen innebærer at regjeringspartiene og Arbeiderpartiet har omfordelt 11 mill. kr innenfor rammen. Disse 11 millionene fordeles til kriminalomsorgen, hovedsakelig til drift, herunder 1 mill. kr til Alternativ til Vold, og videre innebærer enigheten at Fretex Elevator får styrket sin bevilgning med 600 000 kr, samt at Barm-senteret på Hamar får 400 000 kr til sitt gode arbeid med ettervern. Av et budsjett på 13 milliarder kr er ikke 11 mill. kr så mye. Men her ligger viktige symboler og signaler.

Ved denne avtalen har regjeringspartiene og Arbeiderpartiet klart sagt fra om at kriminalomsorgen får et løft utover det løftet som Regjeringen har gitt kriminalomsorgen i neste års budsjett. Det blir synlig bl.a. ved at 3 av millionene til kriminalomsorgen går til fengselet i Tromsø, noe som innebærer at modulbygget som skulle vært fjernet i mai 2004, blir videreført. Dette innebærer 15 ekstra fengselsplasser, noe som vil bety mye for den vanskelige varetektssituasjonen i Nord-Norge. Forlikspartnerne peker også på behovet for flere permanente soningsplasser, noe som hele komiteen slutter seg til.

Når det gjelder modulfengsler, har forlikspartnerne sagt at vi ønsker å omgjøre fra 15 til 30 av de 60 plassene til permanente plasser ved Bergen Fengsel. Gjennom forhandlingene gjorde vi altså grep som gjør at vi legger til rette for flere permanente plasser enn det opprinnelige forslaget fra Regjeringen. Dette er jeg glad for. Samtidig understreker en samlet komite behovet for ytterligere permanente kapasitetsutvidelser i kriminalomsorgen. Stortinget har tidligere fattet vedtak om å bygge nytt fengsel i Halden. Komiteen vil sterkt understreke at bygging av dette fengselet har førsteprioritet, og vil derfor at dette tiltaket blir prioritert i budsjettet for 2005. Komiteen har også merket seg at Regjeringen vil gå videre med vurderingen av Hvalsmoen leir som et mulig fengsel. Det er stor mangel på soningsplasser på Østlandet, og det er noe som vi må jobbe aktivt videre med.

Når det gjelder politiet, er det en hovedutfordring som jeg har tatt fatt i, og det er fase 2 i politireformen. Det må nå skapes ro rundt lensmannssituasjonen. Sammen med Arbeiderpartiet er regjeringspartiene opptatt av å fokusere på å ha et politi nær der folk bor. I felles merknader har Arbeiderpartiet og regjeringspartiene gått inn for at betegnelsen «lensmann» opprettholdes, også på de tjenestesteder som ikke lenger blir en egen driftsenhet. Dette innebærer at lensmannsfunksjonen, slik publikum og kommunene kjenner den, bevares. Det er positivt at en samlet komite har sluttet seg til disse merknadene.

Justissektoren står overfor store utfordringer. Balansen i straffesakskjeden er fortsatt en utfordring. Regjeringen har i neste års budsjett satset spesielt på kriminalomsorgen. Når vi så vet at politiet har hatt en betydelig styrking de seneste år, må det sies at hensynet til balansen ivaretas. Men det er fortsatt mange utfordringer og uløste

oppgaver. Vi står foran en viktig prosess med innkjøp av nye redningshelikoptre og utrulling av et nytt nødnett i Norge. Det viktigste er imidlertid at folk flest føler trygghet i hverdagen, og at de har tillit til politi, domstolene og kriminalomsorg.

Komiteen viser til de hovedmål og delmål for justissektoren som blir trukket opp i St.prp. nr. 1, og slutter seg til disse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Helen Rui (A): Arbeiderpartiet er opptatt av en helhetlig politikk, også på justissektoren. For å få dette til er punkt nr. 1 alltid å forebygge. Derfor er jeg veldig glad for flertallsmerknaden på side 9 i innstillinga, som ikke innbefatter Fremskrittspartiet. Der står det:

«Flertallet vil påpeke at det er et sentralt virkemiddel i kriminalitetsbekjempelsen å opprettholde en restriktiv alkoholpolitikk. Forebyggende arbeid er svært viktig, og forskning viser at generelle tiltak rettet mot hele befolkningen kan ha stor effekt. Flertallet er kjent med at det er godt dokumentert at de mest effektive virkemidlene i alkoholpolitikken er de som reduserer tilgjengeligheten og øker prisen, dvs. generelle tiltak som settes inn tidlig på samfunnsnivå. Flertallet viser også til at politiet er høringsinstans i lokale skjenkespørsmål, og mener at politiet i større grad bør benytte seg av muligheten til å uttale seg om eventuelle lokale kriminalitetsfølger ved skjenking.»

Jeg har følgende spørsmål til representanten Helleland: Kan han dele noen tanker med oss om hvordan han har tenkt å gjennomføre dette i de kommunene som har Høyre-ordførere og Høyre-styre?

Trond Helleland (H): Når det gjelder den merkna- den som Anne Helen Rui viser til, er det den samme merkna- den som stod i fjorårets innstilling, og som bygger på en omforent løsning i forhold til Regjeringens handlingsplan mot rus.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan den enkelte Høyre-kommune skal følge opp dette, tror jeg at den enkelte Høyre-styrte kommune følger opp dette minst like godt som kommuner styrt av andre partier. Jeg tror det er viktig at vi har et bredt spekter innenfor det forebyggende arbeidet, at det satses på ungdomstiltak, men at det naturligvis også føres en politikk som gjør at det skal være lett å få skjenkeløyve, men lett å miste den. Det er en utfordring og en politikk som våre ordførere styrer etter, og som jeg tror går veldig bra.

Jeg kan bare nevne at jeg selv har sittet i bystyret i Drammen. Vi hadde en veldig liberal alkoholpolitikk i forhold til det å få skjenkebevilling, men den var veldig tøff når det gjaldt å miste bevillingen. Slik bør det fortsatt være.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Det har vært et interessant budsjettforlik denne gangen. Det må utfordre noen hver, antakeligvis. Det har i hvert fall stilt meg overfor noen spørsmål som jeg har tenkt å få representanten Helle-

land til å bistå meg med å oppklare. En regjering ledet av et tungt Høyre har tatt til orde for straffeskjerpelser for gjengangerkriminalitet og for annen type kriminalitet. Man gir altså et signal om at kriminalitet skal straffes hardt, resolutt og tøft. Da blir det et paradoks for meg når Høyre her bidrar til en ordning hvor man øker muligheten for tidligere prøveløslatelse, at man legger inn en ekstra strafferabatt.

Da blir spørsmålet mitt til representanten Helleland: Hvem tror han er mest fornøyd med denne ordningen? Er det Høyres velgere eller de kriminelle her i landet?

Trond Helleland (H): Det er godt at representanten Ellingsen har fått med seg hovedpoengene i Høyres kriminalpolitikk, nemlig resolutt reaksjon og rask oppfølging. Det er også bakgrunnen for at Regjeringen har sett seg nødt til å foreslå dette tiltaket.

Vi har en soningskø som er altfor lang. Jeg skal ikke i denne korte replikken gå inn på hva som er årsaken til at det er manglende kapasitet innenfor kriminalomsorgen, men jeg tror ikke det alene kan tilskrives denne regjering. Denne regjering gjør det den kan for å få soningskøene ned, og ett av tiltakene som er foreslått, er framskutt prøveløslatelse. Jeg synes ikke det er noe godt tiltak, det må jeg si. Det er et midlertidig tiltak i påvente av at vi får soningskøene ned, at vi får flere permanente fengselsplasser, og at vi i det hele tatt får bedre flyt i straffesakskjeden. Det beste er rask reaksjon, og for å få til det trenger vi altså å benytte oss av denne ordningen. Men jeg synes ikke det er noe å gå videre med på permanent basis.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg har et spørsmål som gjelder sykefraværet i kriminalomsorgen.

Fem av seks regioner i kriminalomsorgen har høyere sykefravær enn landsgjennomsnittet i offentlig sektor. Driftsbudsjettene neste år blir i realiteten redusert, til tross for hva Regjeringa påstår. Kapasitetsutnyttelsen nærmer seg mange steder 95–100 pst. På toppen av dette skal det dubleres ytterligere, og det bygges modulfengsler som ikke kompenseres ved økte driftsmidler, i hvert fall ikke i tilstrekkelig grad. På toppen av dette er det også et tøffere klientell. Da mener jeg det er uforståelig at denne regjeringa velger å la være å plusse på skolebudsjettene, som ville gjort at de innsatte hadde hatt noe å ta seg til mens de sitter der. Jeg lurer på om Høyre egentlig ikke er bekymret for at sykefraværet går opp, og om man ikke er interessert i å ta konsekvensen av dette og prøve å få økt driftsbudsjettene, slik at det er mulig for de ansatte å gjøre jobben sin.

Trond Helleland (H): Her var mye sauset sammen i en stor gryte.

For det første er det feil at det ikke følger med driftsmidler til modulfengslene. Naturligvis gjør det det. Det ligger klart inne i Regjeringens forslag. I tillegg har regjeringspartiene og Arbeiderpartiet benyttet de millionene vi har klart å skrape sammen i forliket, til å styrke driften i kriminalomsorgen. Det viser at vi ønsker å styrke nettopp det Inga Marte Thorkildsen etterspør.

Når det gjelder spørsmålet om Regjeringen ikke er bekymret over sykefraværet – jo, det er Regjeringen. Naturligvis er Regjeringen det. På alle sektorer i samfunnet er vi bekymret over utviklingen i sykefraværet. Det er en helt annen og mye større debatt som vi ikke skal gå inn på her, men jeg tror at det som nå gjøres innenfor kriminalomsorgen, må oppfattes som positivt. Det er også viktig at de ansatte i kriminalomsorgen nå ser at er det noe Regjeringen satser på i dette budsjettet, er det å styrke både driften og kapasiteten i kriminalomsorgen. Det at fengslene er fulle, er et problem, men det er bedre enn at farlige kriminelle går løs ute.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Knut Storberget (A): Vi taper kampen mot kriminalitet om vi gjør det utelukkende til en øvelse om mer politi og strengere straffer. Den ubalansen vi i dag har i strafferettskjeden, er et godt eksempel på dette. Kriminalpolitikken er først og fremst det området i politikken hvor vi må evne å ha to tanker i hodet på en gang.

Justisministeren hadde åpenbart et poeng da han i søndagens Aftenposten vedrørende den offensiven som skal settes i verk mot barne- og ungdomskriminaliteten, uttalte følgende:

«Justismyndighetene klarer ikke å snu denne utviklingen alene. Våre tiltak er utilstrekkelige i arbeidet mot barne- og ungdomskriminaliteten.»

Det er et prisverdig initiativ og utspill justisministeren kommer med.

Årsaken til at vi i Norge har et relativt lavt kriminalitetsnivå, er etter Arbeiderpartiets mening at man har evnet å forebygge og skape sosiale sikkerhetsnett, og har en klar, men konstruktiv reaksjon når ting først går galt.

Jeg vil få lov til å gi debatten i dag tre tidsbilder, tre utfordringer, til oss alle:

I dag, mens vi debatterer her, skapes et enormt kjøpepress ute. Vi får høre at vi skal handle mer. Man snakker om lånerenter på opp mot 35 pst. Årets jul skal bli rekord i materiell fråsing, sier eksperter og ledere. Noen får ikke ta del i dette. Forskjellene øker. Samtidig vet vi at vinningsforbrytelsene utgjør en hovedandel av kriminaliteten, og under 20 pst. av vinningsforbrytelsene oppdages. Samtidig meldes det: 6 000 krangleverne naboer vil komme til å trekke feidene sine inn for retten i år, anslår Finansnæringens Hovedorganisasjon. Organisasjonen har regnet ut at nesten 12 500 personer vil få dekket utgifter i forbindelse med rettshjelpsordningen som inngår i husforsikringen i år, mot 11 500 for to år siden. Rundt halvparten gjelder altså nabokrangler.

Utfordring nr. 1: Skaper vi et samfunn hvor massiv etterspørsel etter materielle goder også bidrar til økt vinningskriminalitet?

For det andre: I dag, mens vi debatterer her, skapes et høylytt hylekor over hvor dyr spriten er i Norge. Næringsinteressene råder fritt grunnen i kravet om lavere avgifter og økt tilgjengelighet. Over 70 pst. av den norske volden vet vi skjer i alkoholrus. Blir rusmidlene billigere, får vi mer vold. Er vi parate til å betale den prisen?

Ungdom som begår kriminelle handlinger, er utrolig mye mer rusbelastet nå enn for bare ti år siden. Undersøkelser, bl.a. «Ung i Norge», foretatt av NOVA, viser at blant de ungdommer som har begått kriminelle handlinger, har 31 pst. brukt hasj regelmessig. Mer enn 50 pst. har en hyppig alkoholbruk, en langt mer hyppig alkoholbruk enn det vi har sett tidligere. Det er grunn til å tro at den skjulte hjemmевolden i stor grad er dypet i alkoholbruk. En nærmest samlet justiskomite har derfor gledeligvis slått fast at alkoholpolitikkenes betydning er stor for kriminalitetsutviklingen. Tør vi markere at det er meningsløst å slippe kraftig opp på det forebyggende arbeidet, samtidig som fengslene i Norge fylles og gir Norge en rekordstor fangebefolkning?

For det tredje: Jeg har fått brev fra en innsatt i et norsk fengsel. Han skriver bl.a.:

«underbemanning fører til misnøye og irritasjon blant de innsatte, og det igjen skaper uro på avdelingen som oppfattes som en ekstrabelastning for de ansatte og de innsatte.»

Han påpeker videre at underbemanning rammer muligheten for rusbehandling og fritidstilbud, svekker kontaktbetjentordningen og medfører mer isolasjon.

Tør vi nå si at det viktigste vi gjør for å få redusert kriminaliteten, ikke er hvor lenge vedkommende skal sitte inne, men hva som faktisk skjer der inne? Jeg utfordrer hermed alle deltakere i denne debatten: Hva gjør vi med disse tre utfordringene?

Arbeiderpartiet har i sitt alternative budsjett lagt inn en betydelig innsats for å redusere kriminaliteten. Utviklingen av kriminell atferd er kompleks og skyldes et samvirke av mange faktorer på individuelt og samfunnsmessig plan. Arbeiderpartiets satsing på skole, helse og arbeid i sitt alternative budsjett er derfor i sin helhet kriminalitetsforebyggende. Et samfunn med små forskjeller mellom folk har mindre kriminalitet, og gode sosiale forhold er viktig for å forhindre en kriminell løpebane. Kutt i skolefritidsordningen, kutt i kulturbudsjettet og nedprioritering av den offentlige skolen bygger ned de sentrale, kriminalitetsforebyggende tiltak. Kutt i inntektene til syke og uføretrygdede, kraftig økning i egenandeler, svak kommuneøkonomi og omsorgssektor forverrer situasjonen for dem som har minst. Regjeringas forslag til statsbudsjett på flere av disse områdene ville ført til større forskjeller blant folk og svekkelse av det sosiale nettverket i samfunnet. Dette kan igjen gi grobunn for kriminalitet.

Arbeiderpartiet har ved sitt budsjettforlik med Regjeringa fått endret budsjettframlegget i sosialdemokratisk retning. Budsjettforliket gir 1,5 milliarder kr mer for å få folk i arbeid. Man overfører over 2 milliarder kr ekstra i friske penger til kommunene, som medvirker til bedre velferd og tryggere sosiale forhold for kommunene. En rekke av de tilbudene som sikres ved de ekstra millionene til kommunene ved forliket, er viktig forebygging av kriminalitet. Det er derfor til å undres over at Fremskrittspartiet er det partiet som i sitt alternative budsjett velger å kutte nettopp på tilskuddene til kommunene.

Innenfor justissektoren er det viktig å sikre balanse i straffesakskjeden, samtidig som kriminell atferd får raske og riktige reaksjoner. Der er jeg helt enig med komiteens leder. Soningskøene har i løpet av det siste året vokst betydelig og har skapt et stort pressproblem i kriminalitetsbekjempelsen. Politiet og domstolene har fått økt bevilgningene for å ta unna saker. Kriminalomsorgen har ikke fått et tilstrekkelig løft. Den sulteføring som i realiteten skjer når det gjelder kriminalomsorgen, resulterer i soningskøer, mangel på varetektsplasser og manglende tilbud om rehabilitering av de innsatte.

For å bøte på dette har Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett lagt inn 80 mill. kr ekstra til kriminalomsorgen for å skaffe flere soningsplasser og slik raskere fjerne soningskøen. Arbeiderpartiet ønsker dessuten å bruke over 20 mill. kr ekstra til drift, slik at de uverdige forholdene innen kriminalomsorgen kan forbedres. På grunn av situasjonen i kriminalomsorgen ser vi nettopp at politiet blir påført store ekstraavgifter på grunn av frakt av varetektsfanger. Det har vært medieoppslag den siste tida som viser at politiet har vært belastet med sjusifrede beløp for å transportere varetektsfengslede rundt i landet. Dette er et eksempel på hvordan ubalanse i strafferettskjeden faktisk rammer alle ledd.

Soningskøen er dramatisk fordi den reduserer straffens rehabiliterende effekt. Det virker også svekkende på tilliten til rettsapparatet at straffedømte går ute og venter på å sone. Videre kan ventetida direkte medføre kriminelle handlinger.

Arbeiderpartiet mener vi i 2004 burde starte byggingen av Halden fengsel og påbygg i Bergen Fengsel samt familieleiligheter på Bredtveit. Det er også satt av midler i vårt alternative budsjett til prosjektering av fengsel i Indre Salten. Det er her vi mangler «trøkket».

Dagens situasjon i kriminalomsorgen er slik at presset, med stor dekningsgrad i soningsanstaltene og lite midler til drift, er så stort at intensjonene i straffegjennomføringsloven er vanskelige å innfri. Her trengs det bedre økonomi og ikke minst nye tanker. Arbeiderpartiet imøteser derfor alternative soningsreaksjoner og ikke minst en bedre reaksjon og behandlingssituasjon for de mange med rusproblemer i norske fengsler. Jeg stusser over at regjeringspartiene er særlig redde for å omgjøre straffedommer til samfunnsstraff, bl.a. for å kunne lette på soningskøen, men også for å gi et bedre konstruktivt tilbud, all den tid man er villig til å gjøre om ubetinget fengselsstraff til faktisk ingenting, altså ren løslatelse før tida.

Arbeiderpartiet er også bekymret for situasjonen ved domstolene. Antall straffesaker som venter på behandling og dom i tingretten, er nå over 4 000. I år er antall sivile saker som venter på dom, over 7 000. Vekst! I tillegg behandles stadig færre saker innenfor målene for saksavvikling. 40 pst. av de sivile sakene ble behandlet innenfor kravet om seks måneders behandlingstid i 2002 mot 46 pst. i 2000. Når det gjaldt meddomsrettssakene, var det 36 pst. av dem som ble behandlet innenfor kravet om tre måneders saksbehandlingstid i 2002, mot 55 pst. i 1999.

Domstoladministrasjonen har sjøl angitt at de trenger ca. 80 mill. kr i de kommende årene, for å avvikle restansene og komme à jour. Arbeiderpartiet har derfor i sitt alternative budsjett satt av 20 mill. kr ekstra til drift av domstolene i 2004. Jeg er glad for at det budsjettforliket som nå er inngått, i det minste har gitt noe vekst i forhold til domstolene.

Arbeiderpartiet har merket seg at nedgangen i oppklaringsprosent er størst når det gjelder økonomisk kriminalitet. Det dreier seg om mange milliarder kroner. Det er jo en unndragelse fra fellesskapet. Antall anmeldelser på området er et dårlig mål for omfanget av denne form for kriminalitet, det vet vi, da mørketalene er svært store. Av anmeldte lovbrudd utgjør skatte- og momsrelaterte lovbrudd en tredjedel av den økonomiske kriminaliteten. Det er med andre ord en form for kriminalitet som rammer oss alle. Jeg må medgi at jeg skulle ønsket en like sterk fokusering på økonomisk kriminalitet som problem som på annen kriminalitet, fra dem som agerer å være kriminalitetsbekjempere nr. 1 ute i den offentlige debatten. Arbeiderpartiet ser det som viktig å styrke arbeidet mot økonomisk kriminalitet og vil også understreke den positive virkningen dette har, ved at det faktisk gir mer penger til fellesskapet. Det er bakgrunnen for at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett ønsker å styrke Økokrims arbeid med 6 mill. kr.

I forhandlingene innenfor vedtatt ramme har Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, som komiteens leder var inne på, blitt enige om bl.a. 11 mill. kr ekstra til kriminalomsorgen. 1 mill. kr er satt av til Alternativ til Vold, utover det tilskuddet de allerede får. Det er vårt håp at Alternativ til Vold kan opprettholde sin virksomhet på samme måte som i dag og også skape en base for utvidelse, slik det står i merknaden. 6 mill. kr er generelt tilskudd til drift innen Kriminalomsorgen, der vold- og sinnemestringsprogram prioriteres. Og endelig, som også saksordføreren var inne på, bevilges 3 mill. kr for å opprettholde driften av eksisterende fengselsmodul ved Tromsø fengsel og slik sikre ekstra fengselsplasser.

Tilskuddene til Fretex Elevator og Barm-Senteret på Hamar er også, som det ble sagt i forrige talers innlegg, viktige i kroner og ører for dem det gjelder. Det har også viktige signaleffekter for hvordan vi mener kriminalpolitikken skal anlegges. Det er viktig med frivillig initiativ, og det er viktig med frivillige organisasjoner på dette feltet. Det er også viktig med en annen type tenking enn den ofte ensporede tenking vi har i forhold til straffbare handlinger i denne debatten.

Vi har også fått endret budsjettproposisjonens satsing i kriminalomsorgens midlertidighet i retning av faste løsninger, ved at to av de foreslåtte modulene skal søkes bygd som faste fengselsplasser i Bergen.

Etter Arbeiderpartiets mening er den presisering og den merknad som nå er skrevet om politiets tilgjengelighet, særlig i distriktene, også viktig. Lensmennes rolle og betydning er understreket. Det fastslås at betegnelsen «lensmann» opprettholdes, og at lensmannens funksjoner videreføres. For Arbeiderpartiet er det viktig å få signalisert utad at de straffeprosessuelle funksjoner lensmannen

har, og den myndighet og den autoritet han har i lokalsamfunnet, skal fortsette. I lokalsamfunnet trenger man etter vår mening mer autoritet, ikke mindre autoritet. Lensmennene vil i så måte kunne være en viktig motor lokalt i det kriminalitetsforebyggende arbeidet og ikke minst sikre at tjenestestedet er aktivt, og også at det i framtida faktisk vil kunne bli styrket.

Dette er også bakgrunnen for at man nå igjen framhever at den omstrukturering og den debatt som nå skjer rundt politiet, ikke skal innebære at tjenestesteder legges ned. Dette er viktig for å sikre et politi nær oss, og det vil også være viktig for å forebygge kriminalitet. Stabile politiresurser som kjenner sitt lokalmiljø, er viktig, og de er viktige drivkrefter for å styrke kampen mot kriminalitet lokalt. Jeg syns det er grunn til å rose regjeringspartiene for viljen til å bidra til enighet innenfor komiteens rammer, både med henblikk på verbale merknader og bevilgninger.

Arbeiderpartiet er glad for at vi i forliket har fått gjennomslag for å flytte budsjettet i sosialdemokratisk retning, og slik sikrer en bedre forebygging av kriminalitet.

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her teke over plassen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Linda Cathrine Hofstad (H): Representanten Storberget har kastet en del baller opp i luften siden vi stod her i fjor. Jeg er veldig spent på hvilke av de ballene det er som lander, og ikke minst på hvordan de lander. Arbeiderpartiet har jo dessverre blitt et utspillparti i justisdebatten, og det er vanskelig å få greie på hva de mener.

Et eksempel er spørsmålet om åpen soning, der representanten Storberget har vært veldig positiv til at flest mulig må inn i åpen soning. Så sier han i en debatt i radioen at han er svært bekymret for at så mange nå får mulighet til åpen soning, og at folk flest er bekymret for at så mange gis denne muligheten. Storberget sa at han skulle ta tak i dette så fort som mulig, og da lurer jeg på hvorfor Arbeiderpartiet overhodet ikke har nevnt det i sine merknader. Er det uenighet om hva man mener om åpen soning, og i tilfelle – hvordan kommer Arbeiderpartiet til å følge opp dette?

Knut Storberget (A): Jeg må medgi at når det gjelder spørsmålet om åpen soning, er jeg ikke sikker på om budsjettmerknadene er det rette stedet å henføre vår bekymring til. Men jeg deler faktisk den samme bekymring som ble uttrykt fra komiteens leder, Trond Helleland, til pressen i samme runde og i den samme aktuelle sak. Jeg deler den samme bekymring som vel også ble uttrykt fra politisk ledelse i Justisdepartementet i den aktuelle sak, og jeg deler den samme bekymring som jeg oppfatter store deler av de som uttalte seg i den saken, og for så vidt også representanter for øvrige organisasjoner, gav uttrykk for. Hvis det er slik at folk som har fått drapsdommer opp mot 21 år, blir løslatt og går på åpen soning

før man har sonet dommen halvveis, syns jeg i stor grad det er grunn til bekymring. Jeg oppfatter dette å være i strid med de reglene vi har, både forskrifter og straffegjennomføringslov. Jeg trodde det var åpenbart også for Høyre, at man faktisk praktiserte den type lovgiving i samsvar med lov og forskrift.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Som medlem av justiskomiteen opplever man tidvis at samtlige medlemmer der har en forholdsvis høy medieprofil, i og med at justispolitikk ofte er veldig dagsaktuell og situasjonsstyrt. Da er vel de fleste av oss i en slik situasjon at vi sier ja takk når ballen blir spilt ut. Det betyr at vi ofte diskuterer dagsaktuelle saker høylydt. Således slutter jeg meg til det forrige replikant, representanten Hofstad, tok opp i forhold til representanten Storberget.

Men jeg er nødt til å spørre representanten Storberget: Rema-Reitan innførte i sin tid et begrep som ble kalt «kuttisme», som gikk på nedskjæring og å gjøre ting rimeligere. Nå har Arbeiderpartiet vært med og bidratt i to budsjettforlik. I revidert fikk vi et kutt når det gjelder politi- og lensmannsetaten, og vi har nå et forslag som fører til et nytt kutt. Da blir spørsmålet ganske enkelt: Er representanten Storberget fornøyd med å framstå som en kuttismegeneral som rammer justissektoren?

Knut Storberget (A): Jeg må si at jeg tror at både Rema og Rimi ville fått utrolig dårlig salg hvis de skulle lagt seg på så beskjedne kutt som det som er gjort i det foreliggende justisbudsjett. Hvis man tenker på budsjettkutt i forhold til Oslo politidistrikt, et budsjett som vel er på mange hundre mill. kr, så kuttet det med 4 mill. kr til administrasjon. Jeg tror det vil bli dårlig butikk for Rema og Rimi hvis man la seg på så beskjedne kutt.

Kuttene er jo mye mindre enn de som Fremskrittspartiet foretar, bl.a. når det gjelder bobehandling, helt uten grunn, helt uten beregning og helt uten å ta hensyn til at den samme posten har en inntektside. Det er det som er de alvorlige kuttene, og det er de kuttene som på sikt vil skapt rene konkurstilstander hvis de øvrige politiske partier skulle legge seg på samme linje.

Inga Marte Thorkildsen (SV): SV deler i høyeste grad representanten Storbergets beskrivelse av kriminalomsorgen som et område som er i krise. Da syns jeg det er rart at den samme representanten har valgt å akseptere et budsjett for fortsatt krise. Representanten Storberget påpeker at man har flyttet budsjettet i sosialdemokratisk retning. Da må jeg si det var et meget beskjedent skritt i sosialdemokratisk retning Arbeiderpartiet har klart å få til i disse forhandlingene.

Storberget viste videre til et brev som var sendt fra en innsatt, som påpekte at det nå er veldig trange kår i kriminalomsorgen. Da mener jeg også det er veldig rart at Arbeiderpartiet har akseptert modulfengsler og dublering uten å mukke verken i år eller i fjor, og at de har akseptert det som i realiteten kommer til å bli kutt i driftsbudsjettene neste år.

Hvordan mener representanten Storberget at man skal kunne klare å jobbe med de innsatte på en forsvarlig måte framover?

Knut Storberget (A): Jeg har en utfordring til representanten Thorkildsen: Løft blikket! Det budsjettforliket som Arbeiderpartiet har inngått med regjeringspartiene, flytter totalt sett faktisk på 5 milliarder kr i det minste. Det er skritt i en sosialdemokratisk retning. Jeg skal ikke gå mer inn på det. Jeg prøvde i mitt innlegg også å si at det at man får flere folk i arbeid, og det at kommunene blir bedre i stand til å drive alt fra fritidsklubber til sosiale nettverkstiltak, har betydning i forhold til kriminalitetsforebygging. Det måtte være det representanten Øystein Djupedal tenkte på da han under disse forhandlingene klart signaliserte at SV var parat til å inngå forlik med Regjeringa. Det måtte være nettopp denne type flytting av midler.

Men jeg skal ikke det minste legge skjul på at vi er svært bekymret i forhold til kriminalomsorgen, og skulle ønske at vi hadde fått lagt mer penger inn i den sektoren. Såpass politisk ærlig syns jeg vi skal være, og jeg syns det må være en av hovedutfordringene for alle i årene som kommer, at vi klarer å løfte denne sektoren. Der der vi samme bekymring.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jan Arild Ellingsen (FrP): En budsjettdebatt er bestandig interessant sett ut fra det at den ikke minst synliggjør prioriteringene til de forskjellige politiske partiene og konstallasjonene. Den tegner et bilde av et politisk landskap som skal vedvare iallfall et halvt års tid fram til revidert, hvor det eventuelt blir foretatt justeringer, men i all hovedsak for det året som kommer. Det betyr at samtlige politiske partier må gå i seg selv og se på hva man er tjent med som en helhet innenfor justissektoren, som vi debatterer i dag.

Så snakkes det om en helhetlig justispolitikk og en helhetlig politikk. Det er vel slik at enhver av oss, uavhengig av politisk parti, mener at den justispolitikken vi står for, faktisk er vårt bidrag til den helhetlige politikken. Hvis ikke, kan vi umulig ha gjort leksen vår. Det handler selvfølgelig også til sjuende og sist om politiske prioriteringer som foretas.

Jeg registrerer, selv om representanten Storberget har vondt for å være med på det, at det faktisk er et kutt på justissektoren som helhet som en følge av et forlik mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet. En ting skal være sikkert: Det ville aldri ha skjedd i et forlik med Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet kunne ikke etter mitt skjønn ha akseptert et forlik hvor det var et kutt i denne sektoren. Til det er sektoren altfor viktig. Der er det en vesensforskjell i forhold til det som er resultatet denne gangen. De to foregående budsjettene viser tydelig at det har vært en vesentlig større satsing sammen med oss enn det det har vært denne gangen.

Det er et paradoks at komiteen som sådan stadig behandler nye saker som påfører pålegg ute i organisasjo-

(Ellingsen)

nene og de verktøyene som man har til del, til å gjøre jobben innen justissektoren. Det blir vanskelig hvis ikke Stortinget følger opp med midler. Det blir urimelig på sett og vis at man legger listen så høyt på krav, når man ikke er villig til å dekke inn kostnadene samtidig. Da får man et avvik, og i verste fall ender man opp med det berømte og negative uttrykket «politikerforakt». Jeg tror heller ikke det er slik at justissektoren allerede har for mye.

Så vil enkelte hevde at kommuneøkonomien er saliggjørende. Det er mulig det. I forhold til en del oppgaver kan det godt hende at det er det. Men jeg vil ta sterk avstand fra å tro at selv om en styrker kommuneøkonomien med 1, 2 eller 3 milliarder kr, så er det løsningen totalt sett for å redusere kriminaliteten. Det synes jeg er en for snever tilnærming.

Organisert kriminalitet er en utfordring for oss alle. Det er et forhold som skaper og utvider kriminalitetsbildet, og ikke minst rammer det menneskeverdet hardt. Jeg tror på vegne av Fremskrittspartiet at mottrekkene må være at vi må ha en straff og et strafferegime som framstår som straff. Vi må ha en tydeligere holdning fra samfunnet som helhet til å ta avstand fra alle typer organisert kriminalitet, og vi må stå samlet, fordi dette er en global og ikke bare en nasjonal utfordring.

Økonomisk kriminalitet har også andre pekt på. Der har vi også helt klart et ansvar. Samtidig tror jeg vi skal være klar over at i en del store saker med påstand om økonomisk kriminalitet, blir personer mer eller mindre dømt av media underveis. Vi skal være klar over at vi har et ansvar for å påse at vi har rettssikkerhet også for disse personene. Det hjelper ikke om man blir frikjent etter et års etterforskning. Da er man dømt av samfunnet. Man har kanskje mistet næringen sin og er således en taper uavhengig av det som faktisk ble dommen i rettsaken. Der må vi absolutt varske om å passe på.

Når det gjelder politiet, tror jeg mange av dem vil være skuffet over det forliket som foreligger her. De hadde nok ønsket seg en styrking også i år, noe som ikke blir virkelighet. Jeg tror de opplever det slik at det er ganske langt fra deres oppfatning av hverdagen til den politiske påståtte hverdagen. Derfor vil dette føre til at justissektoren fortsatt vil være i fokus, og til at mange som sitter i denne salen, og som kanskje ser på dette nå, kommer til å bli aktive deltakere i en videre samfunnsdebatt om årsak og sammenhenger når det gjelder kriminalitet. Jeg tror presset kommer til å bli enda tydeligere som en følge av dette forliket. Likevel skal jeg ikke gjøre meg mer vanskelig enn at jeg skal skryte av den satsingen som man har fått til i forhold til soningskøene og de inngrepene man har gjort der. Det synes jeg er bra, og det synes jeg er positivt. Det er klart at uansett politisk ståsted, er soningskøen et problem og en utfordring for oss alle. Det er ikke minst en utfordring for den som har en dom, for iallfall ønsker noen av dem sannsynligvis å gjøre opp for seg og komme videre i livet sitt. Samtidig er det også en veldig belastning for den som har vært et offer for kriminalitet, å møte en gjerningsmann ute som strengt tatt burde ha

sittet inne. Derfor bør vi satse på utbygging av soningskapasiteten, på varetektsceller, et permanent økt volum, og ikke minst er transportkostnadene en tung faktor. Som sagt, for Fremskrittspartiet kunne ikke et forlik ha vært mulig med det rammekuttet som her er foreslått, fordi vi oppfatter det slik at dette faktisk er en bonus til de kriminelle, og det ønsker ikke vi å bidra til.

En annen utfordring som jeg oppfattet at ministeren har tatt tak i, i forhold til en mer helhetlig satsing mot ungdomskriminalitet, som jeg også selvfølgelig gir honnør for, er at man har et fortsatt behov for å styrke samarbeidet mellom involverte etater. Jeg er enig i det ministeren sa, nemlig at man ikke kan løse dette enkeltvis, dette må løses i fellesskap. Jeg tror også man må gå videre og kanskje se på samarbeidsformer og tydeliggjøre ansvaret enda mer. Kanskje skulle man ha ryddet opp i ansvarsstrukturen. Det er muligens ikke så bra at feil departement griper inn i et annet departements område, det krever iallfall at man er veldig tydelig på samarbeidsform og ansvar innenfor et slikt system. Hvis ikke, må man heller rydde opp i det, etter mitt skjønn.

Så mener i hvert fall vi at man bør kunne se på mulighetene for å leie soningsplasser i utlandet, gjerne i gjerningsmannens hjemland der det er mulig.

Når det gjelder privat fengselsdrift, tror vi det bare er et tidsspørsmål før det vil skje også her i landet. Selv om alle partier, unntatt vårt, kjemper imot med nebb og klør, tror vi at det på sikt vil presse seg fram også her i landet. Vi mener at f.eks. Rødbergodden, som vi har forslag om, ville være et egnet sted for å prøve ut noe slikt. Vi går selvfølgelig helt klart imot forslaget om tidligere prøveløslatelse. Det synes vi er en bonus, men det er med respekt å melde en bonus til feil personer. Vi kunne tenke oss som en satsing på økt kriminalomsorg at man la til rette for en fengselsbetjentutdanning i Nord-Norge, gjerne i sammenheng med en eventuell utbygging av et nytt fengsel i Indre Salten og ikke minst i sammenheng med Politihøgskolens filial i Bodø, så kunne man kanskje dra synergieffekt av hverandre. Vi ser også fram til den planen som må komme om desentralisert undervisning for fengselsbetjenter på Kongsvinger, og at det kommer fram senest i revidert budsjett 2004.

Så litt om forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet konkret i denne saken. Vi har jo fremmet tidligere og tar på nytt opp forslag om å innføre avgiftsfritak på utrykningskjøretøy og tjenestekjøretøy for politiet. For oss er det et paradoks at staten gir og staten tar i et nullsumspill, og jeg har forstått det slik at man er bekymret for at hvis man innfører et avgiftsfritak, så vil man få tilsvarende kutt på justissektoren. Det synes jeg er utrolig defensivt. Jeg trodde vitterlig at det var denne forsamlingen som bestemte om det skulle gjøres eller ikke, og derfor kjøper jeg ikke den argumentasjonen som går på at dette vil bli konsekvensen.

Så dette med tjenestehund. Jeg oppfatter at det er store forskjeller i rammebetingelsene mellom offentlige tjenestemenn i ulike etater når det gjelder utgiftsdekningen, godtgjørelsen de får for å bistå gjennom bruk av tjenestehund.

Vi ønsker selvfølgelig også å øke antall ikke-dødelige våpen. Nå er peppersprøyen tatt i bruk – jeg tror vi kan si med suksess – og derfor mener vi at nå får vi gå videre på skalaen og se om det finnes andre ikke-dødelige våpen vi kan ta i bruk. Vi har foreslått og vil foreslå i dag, at man skal ta i bruk elektrosjokkvåpen. Vi tror at ethvert tiltak som brukes før en går over til bevæpning med skarpe våpen, er et pluss. Alle de tiltakene bør prøves ut før man går til skarp bevæpning – av hensyn til egen sikkerhet, av hensyn til gjerningsmannen som skal pågripes, og også av hensyn til dem som eventuelt måtte være tilskuere til hendelsen. Derfor mener vi at man har en forpliktelse til å prøve ut og gjennomføre tiltak på lavest mulig nivå når det gjelder hvilken innsats man bruker.

Det er også slik at regjeringspartiene sammen med oss tidligere har lagt fram forslag og bedt om å få seg forelagt et prøveprosjekt om fangetransport på anbud. Vi hadde jo håpet at man skulle ha kommet lenger i prosessen, men regner med at justisministeren følger dette nøy opp siden det her ligger et stortingsvedtak bak.

På nytt ser vi at Regjeringen skyver ansvaret over på vanlige folk. Man øker gebyret på pass til barn, og det har ikke vi noe særlig sans for.

Ellers har jo Fremskrittspartiet og SV sammen flere forslag, og det samme har Fremskrittspartiet alene. Jeg har vært gjennom de fleste av dem, og jeg tar opp de forslagene.

Presidenten: Representanten Jan Arild Ellingsen har teke opp dei forslaga han sjølv gjorde greie for.

Det vert replikkordskifte.

Knud Storberget (A): Jeg skal ikke begi meg inn i våpendebatten. Det har jeg ikke kompetanse til, og jeg håper jeg heller ikke får det, for å være helt ærlig.

Det snakkes jo nå om kutt, som om budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene innebærer et stort anslag mot kriminalitetsbekjempelsen. Da må jeg be representanten Ellingsen om å være mer spesifikk. Hva slags type kutt er det som rammer kampen mot norsk kriminalitet? Er det kuttet i forhold til anslaget på fri retts hjelp eller fri sakførsel, hvor man har et nedjustert anslag? Er det kuttet i forhold til sivilt vernepliktige, i forhold til driftsmidlene der? Eller er det kuttet i forhold til nødnett? Kan Ellingsen være litt mer spesifikk i forhold til hva slags kutt som rammer kampen mot kriminalitet så alvorlig?

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg takker så meget for utfordringen. Det er vel et faktum hvis representanten Storberget går i seg selv og ser litt tilbake, f.eks. på det kuttet som han selv var med og bidrog til i revidert, at det ikke på noe vis er rettet opp her. I tillegg har han et poeng i at det foretas kutt. Han har vist til flere selv, og jeg tror at representanten Storberget, som er en av dem som sammen med undertegnede tidvis er mest i fokus medie-messig og selger et budskap med en høy profil, ikke minst må ta innover seg sammenhengen mellom den oppfatningen folk har ute og det vi faktisk gjør og det vi

sier. Her mener i hvert fall jeg helt klart at det er stor forskjell mellom den linjen Storberget legger seg på, og det han er i stand til å få til når han skal forhandle. Jeg har heller ikke oppdaget at han har beskrevet forliket som særdeles rosenrødt.

Linda Cathrine Hofstad (H): Fremskrittspartiet skriver i sin innstilling at de ønsker en forsøksordning med ikke-dødelige elektrosjokkvåpen i Norge, og viser til at det har vært brukt med stor suksess av amerikansk politi, bl.a. i Israel overfor selvmordsbombere. Politiet i Norge har ikke bedt om at det skal innføres slike våpen. I Dagsavisen i dag uttaler en amerikansk produsent av disse våpnene:

«Alt kan brukes til tortur, men det blir litt lettere med vårt utstyr».

Samtidig har Amnesty i dag startet en kampanje mot terrorvåpen, der elektrosjokkvåpen står øverst på listen.

Mitt spørsmål til representanten Ellingsen blir: Vil Fremskrittspartiet virkelig – uten at politiet selv ber om det, og i strid med Amnesty – innføre torturvåpen som elektrosjokkvåpen i det norske politiet?

Jan Arild Ellingsen (FrP): La meg starte med konklusjonen. Jeg registrerer at representanten fra Høyre synes det er bedre å skyte folk med skarpe våpen enn å bruke ikke-dødelige våpen.

Så skal jeg heller dra et resonnement i forhold til det. Jeg vet bl.a. at det på en forsvarsmesse som nylig ble avholdt på Lillestrøm, ble demonstrert og testet ut et ikke-dødelig våpen som en elektrosjokkpistol. Det var frivillig og flere gjorde det, og etter den tilbakemeldingen jeg fikk, fungerte den veldig godt. Når det gjelder peppersprøyen, har jeg den oppfatning – etter bl.a. selv å ha prøvd den – at den er særdeles effektiv, og etter de tilbakemeldingene jeg har fått, har den ført til at både de politifolkene som bruker den og de som skal pågripes, samlet sett har redusert skadeomfang på grunn av at situasjonen blir håndtert på et helt annet vis.

Så min utfordring går tilbake til representanten: Prøv peppersprøyen, så kan vi godt fortsatt diskutere ikke-dødelige våpen til neste år.

Presidenten: Presidenten er noko i tvil om innleiinga til svarreplikken høyrer heime i denne salen.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg vil ta opp spørsmålet om å la private drive fengsler i Norge.

For det første lurer jeg på om ikke representanten Ellingsen ser det betenkelige i å la private utøve makt overfor innsatte som i utgangspunktet er i en særlig sårbar situasjon. Jeg lurer også på om Fremskrittspartiet har fått med seg den utviklingen man har hatt i USA, hvor man har fått et kutt i driftsutgiftene til fordel for å maksimere profitten, for de private skal tross alt tjene penger. Jeg lurer på om han har fått med seg at man faktisk har fått børsnoterte fengsler i USA, som bl.a. har tillatt arbeidskraft i fengslene som har konkurrert ut annen industri.

Jeg lurer på om man kommer til å akseptere kutt i staben med Fremskrittspartiets private fengsler, eller om lite skatt-partiet skal akseptere at man skal ha ekstra overføringer fra staten, og dermed bruke skattebetalernes penger i større grad enn i dag på fengsler.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg takker så meget for utfordringen fra representanten Thorkildsen.

Hvis man tar innover seg den norske måten å håndtere ting på, ser ikke jeg problemstillingene i samme grad som representanten Thorkildsen gjør. Hvis man skulle gjøre dette i Norge, noe vi mener at man skal gjøre, skal det selvfølgelig være underlagt en offentlig godkjenning, en offentlig regulering, en offentlig definisjon av rammevilkårene for det. Det er en selvfølge. Det vil ikke være slik at vi ønsker å adoptere et amerikansk system og sette det i verk her. Det skal selvfølgelig behandles prinsipielt i denne salen, og det må selvfølgelig utarbeides både retningslinjer og forskrifter etterpå.

Men det har alltid vært slik at private kan være med og bidra til å løse samfunnsproblemer, og slik vil det fortsatt være. Og det skal vi ha en positiv tilnærming til. For det er vel et faktum at vi har et barnevern i privat regi, vi har fosterforeldre, hvor jeg antar at de fleste er privatmennesker som gjør en jobb på vegne av det offentlige, og jeg er sikker på at de også setter grenser der det trengs.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed slutt.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Dette er det tredje justisbudsjettet jeg er med på å behandle, og det er det andre budsjettet på rad som karakteriseres som «et løft for kriminalomsorgen», eller noe tilsvarende. Begge gangene har SV vært uenig i denne beskrivelsen, og det er etter vårt syn grunn til å trekke fram flere forhold som peker i motsatt retning av «et løft», og som er bekymringsfulle sett i et forebyggings- og rehabiliteringsperspektiv.

For det første: Det legges inn altfor lite penger til drift. Fra flere hold får vi beskjed om innsparinger som vil bli foretatt til neste år, på grunn av manglende midler til å drifte nyopprettede plasser, ekstra behov som en følge av dubleringer og manglende midler til drifting av midlertidige plasser, eller såkalte modulceller. Dette er ikke akseptabelt, og SV mener at det både fører til dårligere rehabiliteringsmuligheter, større press på de ansatte, høyere sykefravær og muligens også dårligere sikkerhet. Når det gjelder dubleringspraksisen, vil jeg dessuten minne om det angivelige overgrepet som skjedde i Bergen Fengsel tidligere i år, hvor en innsatt skal ha forgrepet seg seksuelt på en annen innsatt. De to var plassert på samme celle, og jeg syns det er skremmende at slike forhold ikke har satt større spor hos resten av komiteen. Jeg er selvsagt klar over at dette er et skrekkeeksempel på hva som kan skje dersom fokuset på soningskøene blir altoverskyggende. Men jeg mener virkelig det er merkelig at det i den perioden jeg har sittet i justiskomiteen – altså to år – har vært liten eller ingen debatt verken om duble-

ring eller om den skyhøye kapasitetsutnyttelsen som nå er i norske fengsler.

For det andre: Det bevilges skandaløst lite til skolegang for fangene neste år, og selv om ikke midlene til fengselsundervisning bevilges over vårt budsjett, er dette like fullt en del av det totale bildet i kriminalomsorgen. Vi var flere som først trodde at de manglende millionene, 26 i tallet, skyldtes en kommunikasjonsvikt mellom Justisdepartementet og Utdanningsdepartementet. Så feil kan man ta. På budsjettmøtet med Justisdepartementet den 14. november sa justisministeren rett ut at dette var et resultat av de budsjettmessige prioriteringer innad i Regjeringa. Jeg må si jeg er sjokkert over at vi har en regjering og ikke minst en justisminister som tar så lett på et av de aller viktigste rehabiliteringsvirkemidlene vi har i kriminalomsorgen. Jeg mener denne budsjettmessige prioriteringen er både smålig, uklok og uansvarlig. Den er smålig fordi skolen representerer noe annet, den er en smakebit på det normale livet, et pusterom, og faktisk også en mestringsopplevelse for mange fanger. De fleste av dem har ikke akkurat hatt flust av slike i løpet av live-sine sine, snarere tvert imot. Den er uklok og uansvarlig, fordi de små mestringsopplevelsene, følelsen av å være verdt noe og å kunne noe, kan bety forskjellen mellom fortsatt kriminalitet og en ny, kriminalitetsfri tilværelse, fordi formelle papirer kan åpne dører som hittil har vært stengt, og fordi kontakt med normalsamfunnet, som skolen representerer, kan gjøre den forskjellen at innsatte ikke er blitt fullstendig satt på sidelinjen fra det normale livet den dagen de slipper ut av fengslet. Eller for å si det på en annen måte: Hva hjelper det med flere fengselsplasser om vi ikke evner å hjelpe fangene til å mestre et liv i frihet?

For det tredje: Vi risikerer at flere fengselsbibliotek går dukken neste år, på grunn av manglende bevilgninger fra Kulturdepartementet. At fengselsbibliotekene har betydning for rehabiliteringsmulighetene, vet vi. Norske fanger låner 17 ganger flere bøker enn normalbefolkningen, og det til tross for at de ofte må ta til takke med et elendig tilbud. Det er for meg et paradoks at både fengselsbibliotekene og skoletilbudet sulteføres, samtidig som Regjeringa har satt i gang store og prestisjetunge prosjekter for å få flere til å lære å lese og skrive. Det er nettopp i fengslene vi virkelig finner et utvalg av den norske befolkningen som aldri har lært seg denne kunsten, og det er nettopp disse som virkelig trenger støtte og hjelp til å lære det, hvis vi ønsker at de skal kunne klare seg ute i samfunnet når de er ferdige.

Hvorfor i himmelens navn velger Regjeringa så målrettet å kutte ressursene til dem som trenger det mest? Jeg trodde det var den omvendte politikken denne Regjeringa sto for: å målrette innsatsen *til* dem som trenger det mest! Det kan umulig virke særlig kriminalitetsforebyggende at man reduserer muligheten for straffedømte til å klare seg etter soning. Eller hva?

Jeg har lyst til å dvele litt ved fangebefolkningen en liten stund til. SV er veldig fornøyd med at justisministeren har satt i gang et forskningsprosjekt for å kartlegge livssituasjonen til innsatte i norske fengsler. Men vi vil

samtidig minne om at den kunnskapen vi tilegner oss – og som vi har ganske mye av allerede – må tas hensyn til i praktisk politikk.

Når vi f.eks. vet at 30 pst. av fangene har diagnosen ADHD mot 1–2 pst. i normalbefolkningen, må dette få konsekvenser for hva vi gjør for unger i Norge med ADHD. Når vi vet at minst 50 pst., kanskje så mange som 70 pst., kanskje enda flere, av de innsatte har rusproblemer, må det få som konsekvens at vi satser langt mer på rusforebygging og på § 12-soning.

SV foreslår i denne innstillinga at det skal vurderes å opprette et slags «Mini-Stifinner'n» som kan passe for fanger med for korte dommer til at de kan sone på den ordinære «Stifinner'n» i Oslo fengsel. Det er synd at bare Fremskrittspartiet støtter oss i dette, for jeg har virkelig fått inntrykk av at et sånt tilbud er noe mange savner i Fengsels-Norge. Jeg har møtt fanger som har fortalt at de har søkt gang på gang om å komme på den ordinære «Stifinner'n», men de har for korte dommer. De kommer ut av fengselet, de gjør nye lovbrudd, de kommer inn i fengselet. Slik fortsetter runddans, istedenfor at de kan få et tilbud til tross for korte dommer. Mange kunne ha sluppet å bli svingdørsfanger hvis tiltak som dette hadde kommet på plass, og dermed ville mange sluppet å bli utsatt for den kriminaliteten disse gjengangerne driver med igjen og igjen. SV mener det er behov for å gå bort fra den gruppetenkningen som preger mye av kriminalpolitikken, og heller ha et langt sterkere individuelt utgangspunkt for de virkemidlene vi velger å ta i bruk, rett og slett fordi det fungerer bedre.

Det foregår mye bra i norsk kriminalomsorg, til tross for stramme rammer og smalhans mange steder. Sjølv har jeg fått mulighet til å se fanger i Oslo fengsel framføre «Les Miserables» så det gikk kaldt nedover ryggen, og «Othello» – på engelsk! – for bare to uker siden. En av fangene kunne ikke ett ord engelsk før forestillingen, men hadde lært seg språket fordi noen hadde tro på ham. Jeg har sett en liten guttunge kaste seg rundt beina til faren sin etter en forestilling hvor faren – en straffedømt fange – hadde sunget som en gud. Det var virkelig sterkt å oppleve, fordi gutten kanskje ikke har hatt mulighet til å være stolt så veldig ofte. Jeg har sett damer på Bredtveit framføre en revy nå på fredag som fikk publikum til å reise seg og trampeklappe – ikke fordi de syntes synd på dem, men fordi de var sabla gode.

Her haster det med å håpe, mener fengselspresten Odd-Cato Kristiansen at det burde stå på et skilt over inngangen til alle fengsler. Håp er det heldigvis mye av blant fengselsbetjenter, skolefolk, sosialkonsulenter og bibliotekarer. Kanskje fordi de har sett at det nytter, kanskje fordi noen våget å håpe og tro på dem.

Når jeg ser hvilke ressurser som er gjemt i mange av fangene som sitter bak murene i Norge, mener jeg det er grunn til å ha håp. Men det er også god grunn til å gi rammebetingelser som gjør det mulig å arbeide med folk, som gjør det mulig å dyrke fram talenter og gi noen av samfunnets mest utslåtte en tro på at de kan mestre et annet liv.

Ikke minst er det på tide at Norge får på plass et ettervern, og ikke bare i ord, men i virkelig handling, med varige botilbud, utdanning og arbeid, en meningsfylt fritid og hjelp til å etablere et sosialt nettverk som de aller, aller fleste av oss trenger. Et liv etter soning der staten tok et større ansvar, ville ikke minst være et håndslag til kriminalitetsofrene i Norge, rett og slett fordi det ville bli mindre kriminalitet og færre ofre.

Noen ganger har jeg inntrykk av at omsorg for kriminalitetsofre og deres pårørende og etterlatte kan måles i antall år den ansvarlige får bak murene. Vi i SV ser ikke på det på denne måten. Vi mener spørsmålet om samfunnets evne til å ta ansvar først og fremst måles i hjelpeapparatets og rettsapparatets vilje og evne til å gripe inn raskt, til å samarbeide, til å gi informasjon, hjelp, råd, veiledning og til å lytte. Vi mener det trengs en egen sak om offer- og pårørendeomsorg. Vi er skuffa over at vi og Fremskrittspartiet ser ut til å bli alene om et sånt standpunkt.

Norsk offer- og pårørendeomsorg er til dels elendig, og jeg skammer meg når jeg får høre om nok et menneske som er blitt behandlet som luft – eller i verste fall som et hår i suppa – av både hjelpeapparat og rettsapparat. Jeg synes det er ille at frivillige organisasjoner får så lite støtte som de får, også de som opererer innenfor dette feltet. Det er egentlig et paradoks at SV, som gjerne løfter fram det offentlige ansvar, legger inn 25 mill. kr. mer enn denne regjeringa til frivillige tiltak og til Alternativ til Vold.

Jeg er også frustrert over den myra av velvilje som krise- og incestsentrene møter når de ber om penger til å kunne drive forutsigbart og forsvarlig. Alle synes det er flott at de fins, men de færreste vil gjøre noe for å sikre en forsvarlig og forutsigbar drift.

SV har i sitt alternative budsjett foreslått 180 mill. kr mer til kriminalomsorgen neste år. Vi har foreslått 30 mill. kr ekstra til domstolene for å få unna restansene. Og vi har foreslått, som jeg sa, 25 mill. kr mer til frivillige organisasjoner og til den private stiftelsen Alternativ til Vold, en stiftelse som gjør en kjempejobb med å bekjempe vold, og særlig vold i nære relasjoner. Jeg vil understreke at disse prioriteringene ikke er som en følge av at SV har og strør om seg med penger til alt, men de kommer av at vi faktisk evner å prioritere. Da prioriterer vi også ned økte skatteletter, vi tar inn ekstra i skatt, og vi prioriterer ned Forsvaret, bare for å nevne noe.

SV følger også med på Politiets ressursmessige situasjon. Vi mener pr. i dag at et opplegg hvor vi satser massivt på kriminalomsorgen og gir domstolene et løft, hvor vi gir kommuneøkonomien høyeste prioritet og satser knallhardt på å bekjempe arbeidsledigheten, bostedsløsheten og fattigdommen i Norge, vil gi Politiet en avlastning som de vil merke. Et løft for barnevernet og for psykiatrien vil dessuten bety at Politiet sparer både tid og krefter. Likevel: Politiet har mange steder svært trange kår, og det er nødvendig å styrke flere politidistrikter. SV vil likevel understreke at en økt bruk av metoden «problemorientert politiarbeid» vil gjøre Politiet langt mer effektivt enn i dag, fordi fokuset vil vris fra reaktiv til pro-

aktiv – eller forebyggende – innsats. Med andre ord: Vi vil se et politi i framtidens Norge som i langt større grad vil analysere kriminalitetsbildet, samarbeide med andre etater og sette inn ressursene der det monner mest. Det er bra. Ordningen med familievoldskoordinatorer er dessuten mange steder – dessverre ikke alle – et eksempel på at det lønner seg, både menneskelig og økonomisk, å tenke annerledes. Det evner store deler av norsk politi, heldigvis. SV skal være en støttespiller for nytenkning i den staten også framover.

Jeg tar opp de forslagene som vi har i innstillinga.

Presidenten: Representanten Inga Marte Thorkildsen har teke opp dei forslaga som ho sjølv gjorde greie for.

Det vert replikkordskifte.

Carsten Dybevig (H): SV er bekymret for bruk av dublering, at to innsatte som soner korte straffer, skal dele celle. Dublering bidrar bl.a. til at straffedømte raskere får avvirket sin dom, og at samfunnet raskere får iverksatt sanksjonsmidlet – to gode rettsikkerhetsprinsipper.

Med den bekymring SV legger for dagen, er det merkelig at SV ikke er like bekymret for de eldre og syke som bor den siste tiden av sitt liv i påtvunget kommunalt samboerskap rundt på norske sykehjem. SV har og har hatt ordførere og det politiske ansvaret i flere kommuner. Hvorfor har ikke kommuner som Namsos, Berlevåg, Rana og Tysfjord avvirket bruken av dobbeltrom? I Tysfjord, hvor SV hadde ordføreren i forrige periode, er det fortsatt 30 dobbeltrom – like mange dobbeltrom i én kommune som dubleringer i norske fengsler. Hvorfor har ikke SV tilsvarende rørende omtanke for de syke og gamle som de har for de innsatte? Eller er det slik at de eldre er et hår i suppa?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Den ballen kan jeg med letthet spille tilbake til representanten Carsten Dybevig. Det er meg dessuten en glede å gjøre det, i og med at det er denne regjeringa som er ansvarlig for at kommunene er blitt sulteføret over lang, lang tid, og det er heller ikke lagt inn nok penger på helsesida.

Når det gjelder dublering, som er det vi som representanter i justiskomiteen har ansvar for, vil jeg peke på et oppslag som faktisk stod i VG i går, og som burde bekymre alle her:

«Gjøvik fengsel har stanset all bruk av dobbeltceller fordi kommuneoverlegen mener det er direkte helsefarlig for de innsatte. Nå vurderer Sivilombudsmanen også om andre fengsler i Norge må gjøre det samme.»

I tillegg må jeg si at dersom det berører representanten Dybevig så lite som han gav inntrykk av i denne replikken, at en innsatt muligens har vært utsatt for et seksuelt overgrep som en direkte følge av at han var låst inne på et rom sammen med en annen innsatt og ikke kunne komme seg derfra, ja da må jeg si at representanten Dybevig burde gå et par runder med seg sjøl.

André Kvakkestad (FrP): Representanten Thorkildsen påpekte at SV har evne til å prioritere. I den sammenheng er det greit å gå litt nærmere inn på den inndekningen innenfor rammen som SV har valgt.

Utad framstår SV som en sterk forkjemper for fri rettshjelp og som opptatt av vanlige menneskers mulighet til å få sine saker opp i rettsvesenet, mulighet til kjøp av bolig, osv. Men man har altså valgt å kutte ytterligere på fri rettshjelp i forhold til det Regjeringen har gjort. Det bør vel da gå ut over disse svake gruppene og ikke øke tilgangen for folk som har behov for dette? De ønsker å øke rettsgebyret, noe som vil gjøre det vanskelige og dyrere for vanlige folk å komme inn og få prøvd sine saker, og gjøre det dyrere å kjøpe boliger. For det er vel slik at selv om SV ikke har dette i sitt alternative statsbudsjett, så mener SV at belastningen er så lav at det er uproblematisk å kutte dette innenfor rammen? Hva er det egentlig SV ønsker?

Inga Marte Thorkildsen (SV): I vårt alternative statsbudsjett, som vi henviser til i innstillinga, har ikke SV kuttet i noen av de to postene som representanten Kvakkestad refererer til. Men dersom vi skal forholde oss til rammen, mener vi at det er helt påkrevd å prioritere kriminalomsorgen nå, ved å bygge flere plasser, sånn at vi kan få raske reaksjoner, og ved å øke driftsbudsjettet, sånn at folk kan komme ut på den andre sida med en større grad av sannsynlighet for at de ikke begår flere kriminelle handlinger.

Når det gjelder kuttet i fri rettshjelp, er det i virkeligheten såkalte harrypenger. Og vi gjør nøyaktig det samme som Regjeringa gjør, nemlig å basere oss på antall asylsøkere neste år vil bli lavere, og at det dermed vil bli mindre behov for fritt rettsråd. Jeg mener altså at dette egentlig er harrypenger. Men vi gjør nøyaktig det samme som Regjeringa.

Når det gjelder rettsgebyret, mener vi primært at det ikke bør økes. Men hvis vi skal holde oss innenfor rammen, er vi villig til å øke det til fordel for kriminalomsorgen.

Carsten Dybevig (H): Jeg registrerer at Inga Marte Thorkildsen ikke ønsket å svare på spørsmålet i min replikk om de eldre er et hår i suppa rundt omkring i de kommunene hvor man bor i påtvunget kommunalt samboerskap. Isteden bebreider hun meg og gir meg indirekte skylden for at det foregår seksuelle overgrep i norske fengsler. Jeg synes det er ganske kraftig kost og vil kanskje velge å overse det. Men kriminelle overgrep, uansett om det skjer i fengslet eller utenfor fengslet, skal det selvfølgelig reageres på.

En annen ting som ikke henger på greip, er SVs politikk. Én ting sier man i opposisjon, som her i dag, en annen ting gjør man når man er i posisjon. Når man er i posisjon i norske kommuner, fullfører man ikke den politikken som man her står og snakker om, nemlig at hver enkelt person som bor på norske sykehjem, skal få retten til å bo på enerom. I Tysfjord kommune har ikke SV gitt de eldre den rettigheten. De har hatt muligheten. Hver kom-

mune i Norge har fått 375 000 kr i støtteordning fra staten for å gjennomføre en slik politikk. SV gjør altså inngenting.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Nei, de eldre er ikke et hår i suppa for SV, og jeg håper de heller ikke er det for representanten Dybevig eller andre i denne salen. Men jeg må gjenta at mye av årsaken til at vi ikke har enerom for alle eldre i Norge, handler om at økonomien mange steder er for dårlig, slik at man er nødt til å foreta prioriteringer som mange ganger smerter, men som man allikevel er nødt til å foreta.

Når det gjelder dublering, må vi ta innover oss at hvis vi med åpne øyne velger å låse to mennesker inne på samme rom, f.eks. på 6 m², som disse cellene i Bergen er på, tar man en risiko. I helgene f.eks., hvor man gjerne får én times lufting om dagen, sitter man altså på samme celle i 23 timer av døgnet, og det mener jeg kan være risikabelt ikke bare for de innsatte, men også for de ansatte, som har klaget på ordningen. Jeg registrerer at SV er det eneste partiet som har en ansvarlig linje i akkurat det spørsmålet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Einar Holstad (KrF): Politiet, domstolene og fengselsvesenet leverer samfunnsmessige primærtjenester. Sikkerhet, ro og orden er viktige premisser for gode levekår. Nettopp derfor er det Stortingets plikt å sikre justis-sektoren tilstrekkelige ressurser og hensiktsmessige virkemidler.

Kristelig Folkeparti ønsker nærhet mellom politi og publikum. For oss er det også viktig med god flyt i straffesakskjeden. Det skal ikke gå år fra straffbar handling til påbegynt soning. Innholdet i soningen må dessuten styrkes.

Politietaten er under omorganisering. Målet er å frigjøre administrative ressurser til operativ innsats. Tilbakemeldinger kan imidlertid tyde på at vi så langt ikke har nådd intensjonen. Det var derfor viktig for regjeringspartiene å fastslå i årets budsjettinnstilling at politireformens fase II ikke må medføre nedleggelse av politistasjoner eller lensmannskontor. Jeg er glad for at hele komiteen kunne samles om det.

Vi ønsker ikke at politiet skal svekke sin nåværende tilstedeværelse i kommunene. Det er ikke minst viktig at de ansatte i politiet kjenner ungdomsmiljøene. Slik kjennskap er ofte en forutsetning for å kunne forebygge kriminalitet og for å kunne gripe inn raskt og på riktig måte der ungdom er på vei inn i ruspregede og kriminelle miljøer. At polititjenestemenn er tilknyttet nærmiljøet, er helt nødvendig for å drive godt forebyggende arbeid knyttet opp mot skoler, idrettsforeninger og ungdomsklubber. Lokalkunnskap og nærhet til befolkningen bidrar til økt trygghet for alle. Denne erkjennelsen sikrer den norske desentraliserte politimodellen.

For Kristelig Folkeparti er en restriktiv alkoholpolitikk et sentralt virkemiddel i kriminalitetsbekjempelsen. Forebyggende arbeid er i denne forbindelse svært viktig, og forskning viser at generelle tiltak rettet mot hele befolkningen kan ha stor effekt. Det er dessuten godt dokumentert at de mest effektive virkemidlene i alkoholpolitikken er de som reduserer tilgjengeligheten og øker prisen, altså generelle tiltak som settes inn tidlig på alle samfunnsnivå.

Politiet er høringsinstans i lokale skjenkespørsmål. Det er viktig at politiet i større grad benytter seg av muligheten til å uttale seg om kriminalitetsfølgene ved økt skjenking.

Saksbehandlingstiden i domstolene er lengre enn det som er ønskelig. Økte overføringer til domstolene neste år vil hjelpe, men vi må erkjenne at penger alene ikke er tilstrekkelig.

Effektiviteten i domstolene må forbedres, men dette må ikke skje på bekostning av den enkelte tiltaltes rettsikkerhet. For å sikre at effektiviteten styrkes jobbes det nå med å utarbeide nye rutiner, videreutvikle samarbeidet i domstolene og forbedre regelverket. Kristelig Folkeparti ser med forventning fram til at Stortinget får seg forelagt konkrete forslag til forbedret saksbehandling i domstolene.

Vi tror også at tiden er moden for å gjennomgå straffeprosessene og vurdere muligheten for endringer med sikte på kortere hovedforhandling i enkelte straffesaker. Vi har f.eks. sett at hovedforhandlingen i saker der det foreligger tilståelse, kan vare i opptil flere uker. Man kan spørre seg om det er nødvendig. I Kristelig Folkeparti ønsker vi å snu alle steiner for å korte ned tiden fra kriminalitet til dom og soning.

Regjeringens budsjettforslag innebærer at kriminalomsorgens budsjett økes med 8,2 pst. neste år. Budsjettavtalen med Arbeiderpartiet innebærer en ytterligere styrking av kriminalomsorgens budsjetter med 10 mill. kr. Økt innsats på kriminalomsorg er også økt satsing på kriminalitetsforebygging. Soningskapasiteten økes neste år. Det bygges flere permanente nye soningsplasser, og innholdet i soningen styrkes.

Soningskøen er lang. Straffens formål tilsier at straff serveres varm! Det innebærer at det er kort tid fra dom til soning. I dag må mange vente lenge på å få gjort opp for seg gjennom soning av straff. Dette gir både dårlige individuelle og generalpreventive virkninger.

Det er viktig å bygge flere permanente fengselsplasser. For Kristelig Folkeparti har derfor bygging av nytt fengsel i Halden høyeste prioritet. Behovet for flere fengselsplasser i det sentrale østlandsområdet er særlig stort. Vi ønsker derfor at dette skal prioriteres i budsjettet for 2005.

Det er etter Kristelig Folkepartis oppfatning svært gledelig at flere innsatte nå får tilbud om volds- og sinnemestringsprogram. Alternativ til Volds eksisterende tilbud er sikret videreføring i 2004, og det er lagt inn midler slik at også andre tilbydere av voldsforebyggende behandling kan utvide sitt tilbud. Frelsesarmeens fengselstilbud er sikret full finansiering neste år, og

Barm-senteret på Hamar har fått styrket sine budsjetter.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å sikre et mangfoldig behandlingstilbud i kriminalomsorgen. Det som hjelper den ene, trenger ikke hjelpe den andre. Derfor må kriminalomsorgen samarbeide med et bredt spekter av frivillige og offentlige instanser.

Man må stadig tenke nytt og innovativt for å utvikle programtilbudet i fengslene. Man må sikre konkurranse blant tilbyderne. Konkurranse bidrar til å holde kostnadene nede. Det er ikke uvesentlig for en kriminalomsorg som tross økte budsjetter må sies å ha moderate økonomiske rammer.

Jeg vil framheve det viktige arbeidet som redningstjenesten gjør når det gjelder å redde liv og helse ved akutte ulykker. Kristelig Folkeparti mener at det fagområdet redningstjenesten omfatter, ofte er avgjørende for liv og helse. Det er derfor svært viktig at en opprettholder fokuseringen på denne tjenesten og de kvaliteter den forventes å inneha.

Departementet arbeider med anskaffelse av nye redningshelikoptre. Det er satt i gang arbeid for å gjøre en vurdering av anskaffelsesprosessen knyttet til nye helikoptre i Justisdepartementet, og jeg forutsetter at dette arbeidet ferdigstilles og omtales for Stortinget i god tid før opsjonsavtalen knyttet til NH90 utløper. Det er likevel nødvendig å påpeke at den samme opsjonsavtalen ikke må stå i veien for å velge det beste alternativet.

Kristelig Folkeparti mener det er maktpåliggende å påpeke behovet for et nytt felles samband for nødetatene. I dag har politi, brannvesen og helsevesen begrenset mulighet for kommunikasjon mellom etatene og mellom ulike geografiske områder innen hver etat. Dagens analoge radiosamband er ikke avlyttingssikkert. Det er enkelt å avlytte kommunikasjonen med rimelig utstyr som nå har blitt lovlig. Det bekymrer oss alle at det kriminalitetsbekjempende arbeidet vanskeliggjøres, og at personvernet trues gjennom dette.

Jeg vil igjen minne om mulige synergier som ligger i samhandling både under planlegging og gjennomføring av nytt nødnett i forhold til det nye sikkerhetsnettet på jernbanen, det såkalte GSM-R, der bygging er igangsatt. Den kostnadmessige fordelene av dette reduseres vesentlig om realiseringen av nytt nødnett utsettes. Vi har merket oss at departementet vurderer realisering av nytt nødnett ved tjenestekjøp. Dette synes som en hensiktsmessig finansieringsmodell, og flertallet ber departementet vurdere en slik løsning grundig.

Kristelig Folkeparti ser at det kan gi både økt lønnsomhet og økt samfunnstrygghet dersom man starter utbygging av nødnett i de mest folkerike områdene av landet. Likevel bør departementet vurdere hvorvidt det bør legges opp til en landsdekkende utbygging av hensyn til total kostnad. Det er nødvendig å presisere at Nødnettsprosjektets styrende organer har vedtatt at anbudsprosessen for nytt samband skal være åpen og teknologinøytral. Endelig valg av teknologi og leverandør vil basere seg på hvor godt de innkomne tilbud helhetlig sett tilfredsstill

de nåværende og framtidige behov for kommunikasjon i nødetatene.

I forhold til de private aktørene som bygger ut mobiltelefonnett, har staten begrensede muligheter til å stimulere til samordning. Imidlertid skal anbudsprosessen for det nye, digitale nødsambandet være teknologinøytral. Hvis det i tillegg åpnes for at anskaffelsen kan gjøres som et tjenestekjøp, kan de kommersielle utbyggerne tilby samband for nødetatene ved hjelp av sitt nett. Forutsetningen er selvfølgelig at de kan tilfredsstille nødetatenes krav til funksjonalitet og dekning, og at det finnes synergieffekter som gjør dette lønnsomt også for de kommersielle utbyggerne. For øvrig vil det uansett utbyggingsform være full samkommunikasjon mellom nødnettet og alle nye og eksisterende telenett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Helen Rui (A): Jeg tillater meg å sitere en merknad til fra innstillinga:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, vil understreke viktigheten av at det personellet som rekrutteres forberedes godt på hva det vil si å arbeide som fengselsbetjent, at uegnede aspiranter lukes ut, og at det arbeides aktivt og målrettet for å rekruttere aspiranter med flerkulturell bakgrunn.»

Kan representanten Holstad forklare oss hvorfor Kristelig Folkeparti *ikke* vil at uegnede aspiranter skal lukes ut, og hvorfor de mener at man ikke trenger å rekruttere fengselsbetjenter med flerkulturell bakgrunn?

Einar Holstad (KrF): Jeg vil bekrefte at vi selvfølgelig ikke er imot den gode intensjonen som representanten Rui her viste til, men rent teknisk ble denne merkna den satt i sammenheng med et par andre setninger, som vi av hensyn til Regjeringen ikke kunne være med på. Det er for så vidt den rent praktiske forklaringen på hvorfor vi ikke var med.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg avslører vel ingen statshemmelighet når jeg sier at representanten Holstad er en del av et trekløver som i justiskomiteen er omtalt som rotorkameratene. Da må han selvfølgelig få en utfordring innenfor det temaet.

Når det gjelder politihelikoptre, står det i innstillingen til justisbudsjettet at kostnadene er høyere en forutsatt. I merkna den fra komiteen sier man at det var en forutsetning at politihelikopterdriften ikke skulle belaste de ordinære driftsbudsjetter i politiet. Har representanten Holstad noen tanker om hvordan man kan unngå det? Ser han eventuelt for seg at vi må få en tilbakemelding til Stortinget om den videre driften av politihelikoptre, primært i forhold til driftsbudsjettkostnader?

Einar Holstad (KrF): Et så viktig tema kan vanskelig besvares på ett minutt.

Det er riktig at det hadde vært ønskelig med flere direkte midler, spesifikt gitt fra Stortinget. Når det er sagt,

er oppgavene til denne tjenesten tenkt å ivareta en del andre funksjoner, som ligger innenfor ordinære budsjetter, spesielt innenfor Oslo-politiet. Jeg vet at det er lagt inn midler til bekjempelse av organisert kriminalitet og til antiterror. Jeg vil tro at man etter en vurdering internt i Oslo-politiet vil tilgodese midler også til bruk av helikopter i nettopp disse situasjoner. I så måte blir det en intern vurdering for Oslo-politiet hvorvidt man vil tilføre midler til tjenesten.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg vil bare slå fast det som representanten Ellingsen sa, nemlig at komiteen i fellesskap skriver i innstillingen at det var en forutsetning at politihelikopterdriften ikke skal belaste de ordinære driftsbudsjettene. Det legger SV til grunn.

Mitt spørsmål gjelder offer- og pårørendeomsorg. Som jeg sa i innlegget mitt, er det bare SV og Fremskrittspartiet som støtter forslaget om at det bør komme en egen sak neste år om pårørende- og offeromsorg i Norge, rett og slett fordi vi har sett at disse menneskene blir fryktelig dårlig ivaretatt, både innenfor rettsvesenet i Norge og innenfor hjelpeapparatet for øvrig. Da lurer jeg på hvorfor ikke Kristelig Folkeparti og Regjeringa kan være med på et slikt forslag. Er det fordi man ikke ser på det som en viktig sak? Eller er det fordi man har noen kort i ermet som ikke vi er klar over, og som skal komme til neste år?

Einar Holstad (KrF): Jeg er enig med representanten Thorkildsen i at dette er et viktig tema. Men i en vurdering av mange temaer, i en vurdering i bruk av midler til alle gode formål, vil man ikke alltid kunne prioritere spesifikke ønsker som noen representanter og noen partier prioriterer. Slik er det. Det kan godt være at vi ved en senere anledning vil komme igjen og styrke nettopp dette området som representanten Thorkildsen her har vist oppmerksomhet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Marit Arnstad (Sp): Senterpartiet er ikke representert i justiskomiteen og har derfor ikke deltatt i utarbeidelsen av denne innstillingen. Mye av det som sies i innstillingen, og som også er sagt i debatten her i dag, om kriminalitetsutvikling og kriminalitetsforebygging, er det lett å si seg enig i. Etter min mening illustrerer det ikke minst andre sektors betydning for justissektoren, enten det nå gjelder oppvekstpolitikk, fordelings- og utjæmningspolitikk eller alkohol- og rusmiddelpolitikk. La meg i den sammenheng nevne at jeg synes det er befriende å høre en representant fra Arbeiderpartiet være så tydelig i forhold til alkohol- og rusmiddelpolitikken som det representanten Storberget var her tidligere i dag.

Senterpartiets kommentarer til justisbudsjettet vil først og fremst knytte seg til de omstillingene som foregår i politietaten. Det er slik at politireformen, der første fase nå er ferdig, skulle gi oss et bedre politi, men ikke nødvendigvis et billigere politi. Det er et eller annet som skurrer når det nå merkes at det flere steder i landet er

varslet oppsigelser, og at stillinger holdes vakante i et relativt stort omfang, sjøl om politiet sier at de kunne ha løst flere saker dersom de hadde vært i en bedre økonomisk situasjon.

Regjeringen la i sitt budsjett opp til at politiet i 2004 skulle få like store bevilgninger som i inneværende år. Men det betyr i realiteten at aktiviteten ikke kan bli den samme som i år. Realiteten er at politiet faktisk blir nødt til å redusere aktiviteten, ettersom kostnadsnivået vil bli høyere neste år, sammenlignet med i år. Derfor foreslo også Senterpartiet i sitt alternative budsjett 100 mill. kr ekstra til politi- og lensmannsetaten neste år, noe som vi mener er påkrevd dersom politiet skal gjennomføre sine oppgaver på en best mulig måte. Samtidig mener Senterpartiet at det ville ha vært formålstjenlig om Stortinget nå ble gitt et bedre grunnlag for å vurdere en samlet ressursituasjon i de ulike politidistriktene. Jeg ser at også komiteen kommenterer det langt på veg i samme retning. Derfor vil jeg også oppfordre de andre partiene til å stemme for det forslaget som Senterpartiet har fremmet, knyttet til dagens debatt, om å pålegge Regjeringen å framlegge en analyse av ressursbruken i politidistriktene. Jeg tror det kan være et nødvendig og godt grunnlag for den videre vurderingen av reformarbeidet innenfor politietaten.

En samlet komite skriver i innstillingen i forbindelse med gjennomføringen av fase 2 i politireformen at den ikke må medføre at tjenestesteder blir nedlagt. Det er et svært viktig signal, som Senterpartiet stiller seg fullt ut bak. Det er et viktig signal både til statsråden og til ledelsen i politidistriktene.

Det har skapt mye uro i mange lokalsamfunn etter hvert som forslag til ny driftsstruktur har blitt drøftet. Politio- og lensmannsetatens tilstedeværelse skaper trygghet i lokalsamfunnene, og derfor blir folk urolige når de ser signaler om at lensmannskontoret muligens kan bli nedlagt.

Senterpartiet er opptatt av at lensmannskontorene ikke må bli bare en ekspedisjonsluke, men et lensmannskontor som faktisk er i stand til å nå de mål som settes i politireformen. Det er ikke bare passiv tilstedeværelse som må være målestokken, men en aktivt arbeidende politi- og lensmannsetat som målrettet kan forebygge og aktivt avverge lovbrudd. Derfor må også lensmannen i framtiden være til stede som lensmann. Det er også viktig for å sikre stabilitet rundt lensmannskontorene at betegnelsen «lensmann» opprettholdes også på de tjenestestedene som ikke lenger nødvendigvis blir en driftsenhet.

Det er ytterligere ett punkt knyttet til innstillingen jeg ønsker å kommentere. Det er kanskje ikke det største punktet i innstillingen, men det er viktig for dem det angår. Senterpartiet har vanskelig for å forstå hvorfor nesten hele komiteen vil gå inn for at den ene av våre tre kystradiostasjoner langs kysten fra Nordsjøen og opp til Bodø skal automatiseres. Det er ganske langt fra Florø til Bodø, det er langt både over Stad og opp til Folda. Det er en oljevirkosomhet utenfor Haltenbanken som kommer til å øke i årene framover. Det er et stort havområde, der det skal foregå en oljevirkosomhet som er nokså risikofylt og

sårbar. Den nærhet og lokalkunnskap som er oppbygd, er viktig og bør fortsatt kunne være til stede. Derfor er det uforståelig at et parti som Arbeiderpartiet eller representanter fra den landsdelen det angår, har valgt å gå inn for en automatisering av denne kystradiostasjonen. Senterpartiet vil gå imot en slik automatisering, og vil på den bakgrunn støtte forslag nr. 21 i innstillingen.

Med dette vil jeg få lov å ta opp Senterpartiets forslag, som er omdelt i salen.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad har tatt opp det forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A): For Arbeiderpartiet har det vært veldig viktig i forhold til de drøftelser som har vært i komiteen, og merknadene, å starte arbeidet med en styrking av politiet ute i distriktene, og jeg er glad for at Senterpartiet har oppdaget det som har skjedd. Jeg har lyst til å spørre representanten Arnstad om det er slik at Senterpartiet støtter fullt ut de merknadene som står vedrørende lensmenn, at man altså får opprettholdt samtlige tjenestesteder, og at lensmannsbetegnelsen fortsetter, og om Senterpartiet støtter behovet for faktisk å spare og effektivisere i forhold til drift og administrasjon også på tjenestestedene ute i bygdene.

Marit Arnstad (Sp): La meg først få lov å si at det er hyggelig å få replikk – det er ikke bestandig en får det når en ikke sitter i komiteen. Det synes jeg er trivelig.

Senterpartiet støtter fullt ut det som skrives på side 42 i innstillingen, der komiteen slår fast at politireformen ikke må medføre at tjenestesteder blir nedlagt, og at de enkelte tjenestesteder, sjøl om de ikke lenger blir driftsenheter, må være operative og i funksjon. Det som bekymrer oss litt fra Senterpartiets side, er en dobbeltkommunikasjon når det gjelder politireformen, som vi må passe oss for, der vi hele tiden sier at det skal føre til mindre administrative funksjoner, mer operativ tjeneste og et mer synlig politi, mens folk ute føler det motsatte. Da er vi altså i ferd med å komme inn i en dobbeltkommunikasjon, som jeg synes vi skal passe oss for.

En viktig test framover blir hvordan en velger å utvikle rollen som lensmann. En lensmann trenger ikke nødvendigvis ha administrative funksjoner eller budsjettansvar, men han skal kunne være lensmann og ha en aktiv rolle i forhold til utøvelsen av egne funksjoner, og ikke en passiv disktilværelse.

Carsten Dybevig (H): Jeg registrerer at Senterpartiet har fremmet et eget forslag her i dag som gjelder en analyse av ressursbruken i politiet. Det er jo slik at hele komiteen står bak det å få en slik analyse av politireformens videre skjebne, og at man også skal vurdere distriktpolitiets ressursituasjon. Det har ikke Senterpartiet i sitt forslag.

Så vil jeg få lov til å nevne når det gjelder kystradioen, at det nå skjer en helautomatisering fordi man ønsker

å bytte ut et gammeldags system, et system som har gått ut på dato, og fornye teknologien og modernisere kystradioens virksomhet. Dette er for å skape bedre sikkerhet til sjøs for dem som ferdes langs vår langstrakte kyst. Det er veldig viktig. Spørsmålet til Senterpartiet blir da: Ønsker ikke Senterpartiet å utnytte den teknologien som finnes, for å gjøre det sikrere til sjøs enn det er i dag?

Marit Arnstad (Sp): Jo, komiteen går langt i sine merknader når det gjelder ønsket om å få en oversikt over ressursbruken. Men det rare er jo at det er ikke nedfelt i noe forslag fra komiteens side, og det er det vi da ønsker å hjelpe komiteen med, slik at en kan få nedfelt også de gode intensjonene i et faktisk forslag og en oppfordring til Regjeringen. For jeg er opptatt av at diskusjonen om politireformen i framtiden ikke bare må bli en diskusjon om struktur og organisering – det må også bli en diskusjon om den samlede ressursbruken og oversikten over den.

Så til kystradioen: Jeg er opptatt av at vi skal ha en best mulig overvåkning knyttet til kysten, og kystradioen er viktig i den forbindelse. Men hvis det er som representanten Dybevig sier, at dette er en ubetinget forbedring, er det rart at det ikke når bedre fram til dem som bruker den tjenesten, og til dem det angår, for de er sterkt bekymret over det som nå foregår.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Odd Einar Dørum: Som justisminister har jeg et særlig ansvar for å sikre trygghet og sikkerhet for den enkelte innbygger. Arbeidet med å forebygge og bekjempe kriminalitet, sikre en velfungerende rettspleie og redusere sårbarheten i vårt samfunn står sentralt for å få til dette.

Regjeringen er opptatt av å redusere tiden mellom anmeldelse, pågripelse, dom og soning. Det skal reageres hurtig på lovbrudd, og reaksjonen må være tilpasset den enkelte domfelte med sikte på at vedkommende ikke begår nye lovbrudd senere. Det er i den forbindelse svært viktig at politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen fungerer godt som en helhetlig straffesakskjede.

Regjeringen prioriterte i budsjettforslaget for 2003 kriminalomsorgen og domstolene. Kapasitetsutvidende tiltak i kriminalomsorgen er blitt prioritert i statsbudsjettet for 2004, som ledd i arbeidet med å redusere soningskøen og øke varetektkapasiteten. I tillegg er den høyere påtalemyndighet styrket noe. Det er lagt opp til at domstolene og politiet skal kunne videreføre sitt høye aktivitetsnivå tilnærmet på samme nivå som i 2003.

Jeg registrerer at domstolenes budsjett er styrket med 10 mill. kr og kriminalomsorgens med 10 mill. kr under budsjettbehandlingen i Stortinget. Stortinget har med dette valgt å prioritere straffesakskjeden ytterligere.

Foruten straffesakskjeden har Regjeringen prioritert tiltak innenfor områdene samfunnets sikkerhet og beredskap og rettssikkerhet i budsjettforslaget for 2004.

Den internasjonale utviklingen er preget av usikkerhet. Regjeringen er opptatt av at de økte oppgavene til sikkerhets- og beredskapstiltak ikke skal gå på bekostning av den ordinære kriminalitetsbekjempelsen og publikumsservicen i politiet. Bevilgningen til sikkerhets- og beredskapstiltak er derfor økt i 2004, særlig til Oslo politidistrikt. Politiets sikkerhetstjeneste har også blitt tilført mer ressurser de senere årene.

I tillegg er det i 2004 lagt inn mer midler til helikoptertjenesten på Svalbard og til etablering av døgnkontinuerlig tilstedevakt ved redningshelikopterbasen på Sola. Den informasjon jeg nå har, tyder på at det av praktiske grunner neppe vil la seg gjøre å gjennomføre opplegget på Sola før noen måneder ut i 2004. Bevilgningen er også økt for å dekke utgifter til samlokalisering av det nye direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i Tønsberg ved årsskiftet 2004/2005.

Justisdepartementet har overtatt budsjettansvaret for den statlige redningshelikoptertjenesten fra 2004, og midler til kjøp av tjenester fra Luftforsvarets skvadron 330 er overført fra Forsvarsdepartementets budsjett. Regjeringen arbeider videre med anskaffelse av nye redningshelikoptre, og vil komme tilbake til etablering av døgnkontinuerlig tilstedevakt på de resterende baser og ny sivil redningshelikopterbase i Florø i forbindelse med budsjettforslaget for 2005.

Soningskøen for ubetinget fengselsstraff har økt en del de siste årene, men har nå begynt å gå ned. Køen var på 2 057 dommer ved årsskiftet 2001/2002, og køen var på 2 633 dommer pr. 30. september 2003. Bondevik II-regjeringen har prioritert tiltak de senere årene for å utvide fengselskapasiteten. Kombinert med en meget høy kapasitetsutnyttelse og en betydelig innsats fra de ansatte i etaten ser dette nå ut til å gi resultater. Det er grunn til å understreke at situasjonen likevel fortsatt er langt fra tilfredsstillende.

Regjeringen møter denne utfordringen med en rekke tiltak også i 2004. I budsjettforslaget er det lagt inn midler for å dekke helårsvirkningen av tidligere planlagte og iverksatte tiltak på til sammen 129 fengselsplasser. I tillegg iverksettes nye tiltak i 2004 som tilsvarer anslagsvis 208 fengselsplasser. Av dette utgjør utvidelse av soningskapasiteten 116 plasser. I tillegg foreslår Regjeringen som et ekstraordinært tiltak at det i 2004 kan tas i bruk framskutt løslatelse på fem dager for domfelte med dom under 90 dager og ti dager for dommer over 90 dager, forutsatt at domfelte oppfyller kravene til løslatelse etter to tredels tid. Dette tiltaket tilsvarer anslagsvis 92 plasser, og jeg er glad for at Stortingets flertall har gitt sin tilslutning til dette.

De kapasitetsutvidende tiltakene i 2004 fordeler seg med 25 plasser i Tromsø fengsel, 23 plasser i Oslo fengsel, åtte dubleringsplasser i Kongsvinger fengsel og 60 nye midlertidige plasser fordelt på fire såkalte modul-fengsler. Modulfengslene er foreslått tilknyttet eksisterende fengsler i Trondheim, Skien, Kongsvinger og Ber-

gen. Jeg registrerer at Stortingets flertall – forutsatt at det er byggeteknisk mulig og at det kan skje innenfor de eksisterende budsjetttrammer – vil realisere 30 av de foreslåtte 60 modulfengselsplassene ved å bygge permanente plasser ved Bergen Fengsel, og at departementet kan plassere de resterende to modulfengslene der det anses mest hensiktsmessig. Det er positivt at Stortinget viser et slikt engasjement, og jeg vil selvsagt følge opp dette. Påplussingene Stortinget har gjort på kriminalomsorgen, gjør det også mulig å bruke de 14 modulfengselsplassene ved Tromsø Bergens videre i 2004.

Samlet har Bondevik II-regjeringen i 2002-2004 foreslått og iverksatt tiltak som tilsvarer anslagsvis 396 plasser. Jeg finner grunn til å understreke at det likevel fortsatt er behov for tiltak som gir en betydelig og varig økning i fengselskapasiteten i årene framover. Regjeringen vil foreta en helhetlig vurdering av Halden fengsel, nye varetoksplasser i Bergen, bruk av forsvarsanlegget Hvalsmoen og økning av fengselskapasiteten i Region nord, inkludert Indre Salten, i forbindelse med statsbudsjettet for 2005. Jeg noterer meg at Stortinget sterkt understreker at bygging av Halden fengsel har første prioritet, og noterer meg også komiteens merknader om Indre Salten.

Regjeringen er opptatt av at forholdene for den domfelte under soningsoppholdet tilrettelegges på en måte som bidrar til at den enkelte lever en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff. I en situasjon med betydelige kapasitetsutvidelser og høy kapasitetsutnyttelse er det en utfordring for etaten samtidig å sikre et godt innhold i straffegjennomføringen. Styrkingen av innholdet i straffegjennomføringen som ble gjort i 2003, er videreført i 2004. I tillegg har Regjeringen i 2004 lagt inn ekstra midler til innholdet i straffegjennomføringen, særlig i forhold til voldsdomte. Stortingets påplussing av midler i budsjettet til styrket innhold i soningen medfører en ytterligere satsing på tiltak rettet mot voldsdomte menn ved økt tilbud av volds- og sinnemestringsprogrammer.

Det høye aspirantopptaket ved KRUS videreføres, og det ligger inne midler til tiltak som sikrer et tilstrekkelig antall fagutdannet personell i forbindelse med kapasitetsutvidelsene i 2004.

Regjeringen er opptatt av å videreutvikle og styrke samarbeidet mellom ulike offentlige etater og frivillige organisasjoner for å sikre et godt opplegg både under soning og etter løslatelse. Regjeringen ønsker også å videreutvikle og stimulere til økt bruk av samfunnsstraff eller konfliktrådsmeklings i de tilfeller der det anses som den mest hensiktsmessige reaksjonsform, særlig i forhold til unge forbyrtere. Slike alternative reaksjonsformer kan samtidig bidra til å dempe presset på soningskapasiteten.

Regjeringen vil satse på forebygging av kriminalitet gjennom en aktiv politikk særlig for barn og unge. Levende og inkluderende lokalmiljøer der barn og unge får positive opplevelser og utfordringer, vil bidra til å redusere kriminaliteten. Det handler om å se, og det handler om å bry seg. Dette krever en bred innsats på flere felter og et tett samarbeid mellom politi, skole, foreldre, den unge selv og annet hjelpeapparat. Regjeringen arbeider

derfor for å sikre et bredt og forpliktende samarbeid i forhold til barn og unge og forbereder to pilotprosjekter som både skal hindre førstegangssoning og forebygge ny kriminalitet.

Vold truer menneskers liv, helse og verdighet. Det er viktig for meg og Regjeringen å fremme tiltak som bekjemper vold – særlig i nære relasjoner – og som gjør voldsutsatte kvinner og barn mindre sårbare. Tiltak mot handel med kvinner og barn, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er viktig i dette arbeidet. Det er også viktig å øke kunnskapen på området og sette søkelyset på voldelige menn. Tiltakene i Regjeringens handlingsplan «Vold mot kvinner» avsluttes ved utgangen av 2003, og det er til sammen gjennomført 20 tiltak i handlingsplanperioden.

Vi satser nå på å arbeide videre med vold i nære relasjoner, og vil i løpet av våren 2004 fremme en ny handlingsplan mot vold i familierelasjoner for perioden 2004–2006.

Det pågår fortsatt en betydelig modernisering av justissektoren. Jeg vil særlig framheve at arbeidet med politireformens fase I er gjennomført og gevinstene realisert. Blant annet er antall politidistrikter redusert fra 54 til 27, og 414 årsverk er frigjort til mer operativt og publikumsrettet arbeid. I fase II vil driftsenhetsstrukturen i politi- og lensmannsetaten bli gjennomgått med sikte på en mer effektiv distriktsorganisasjon. Jeg har med glede registrert at en samlet komite støtter å opprettholde vår desentraliserte lensmannsstruktur. Det er videre klokt å bevare lensmannsbetegnelsen tilknyttet hvert lensmannskontor. Det bidrar til å opprettholde det beste ved norsk polititradisjon – nærhet til publikum. Reformens fase I og II vil som prosjekt avsluttes tidlig i 2004, og en evaluering av reformen vil foreligge i løpet av første halvår 2005.

Særorganstrukturen er også til vurdering i departementet, der særlig hensynet til å sikre en kraftfull og koordinert innsats mot organisert kriminalitet vektlegges.

Det opprettes et nytt politiorgan, Politiets utlendingsenhet, fra 1. januar 2004. Hensikten er å styrke, effektivisere og samordne politiets innsats på asyl- og utlendingsfeltet.

Arbeidet med sammenslåingen av førsteinstansdomstolene fra 92 til 66 fortsetter i 2004, og skal etter planen være sluttført 1. januar 2008. Tilsvarende videreføres prosjektet med å overføre tinglysingsoppgaven fra tingrettene til Statens kartverk.

Konflikt rådene gjøres om til en statlig etat fra 1. januar 2004. Dette vil gi grunnlag for en bedre styring og økt bruk av denne alternative reaksjonsformen, særlig i forhold til barn og unge.

Jeg vil på en dag som denne samtidig minne om at justissektoren er meget personalintensiv, og at den viktigste ressursen sektoren råder over, sitter i hodet på folk. Den innsats, service, kløkt og kreativitet de ansatte og lederne utviser i sine daglige gjøremål i møte med medmennesker, er til syvende og sist helt avgjørende for at Norge fortsatt er et trygt land å bo i.

La meg tilføye: Etter å ha vært og sett nesten samtlige norske fengsler, er jeg meget imponert over den sam-

funnsånd man møter i den sammenhengen. Man møter folk som bryr seg om jobben sin, og som bryr seg om dem de skal jobbe for å føre tilbake til samfunnet, og som samfunnet har plassert der. Jeg konstaterer at det innføres tiltak og jobbes på en slik måte her, som aldri kan nedfelles i et reglement. Jeg har sagt det tidligere: Alle konsulenter som springer rundt med powerpoint, kan aldri få plass til boksen «entusiasme». Det er en boks som ville sprengt enhver powerpoint-konsulents kapasitet. Men man finner dette innenfor de etater som jeg er sjef for, og jeg synes det er viktig og riktig å gi uttrykk for dette fra Stortingets talerstol.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A): Det er bekymringsfullt at man i dag står i en situasjon hvor over 2 500 mennesker står i soningskø. Det svekker tilliten til systemet, og ikke minst effekten av det. Det er bakgrunnen for at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjettopplegg mener at nå er tiden inne for å sette spaden i jorda, både i forhold til Halden og Bergen, og å gå lenger enn det man har fått til i forhold til Indre Salten. Jeg har lyst til å spørre justisministeren, ut fra den situasjonen vi nå har – og som på mange måter har vært den samme, iallfall de to siste årene: Hva slags prognose jobber departementet etter? Når vil man etter departementets oppfatning få bukt med soningskøen? Det andre spørsmålet mitt er: Kan justisministeren se at justiskomiteens ønske og sterke anmodning om oppstart i Halden i 2005 reelt sett er mulig?

Statsråd Odd Einar Dørum: Først vil jeg starte med å rose Arbeiderpartiet for å ha kunnet inngå et budsjettforlik med regjeringspartiene. Det er slik at innenfor det forliket man gjorde med regjeringspartiene, hadde man rom for å gi 10 mill. kr til domstolene. Det synes jeg var viktig. Man har også gjort omprioriteringer i budsjettet for komiteen innenfor rammen, for å styrke kriminalomsorgen. Det synes jeg også er riktig. Men det er også slik at verken representanten Storberget eller jeg har andre penger til rådighet enn dem som prioriteres når det kommer til stykket. For mitt vedkommende er jeg ansvarlig for de budsjett vi har framlagt, og 396 soningsplasser. Det betyr det samme som Trondheim, Ullersmo og Il-seng fengsler i løpet av den perioden jeg har vært justisminister, og det gir også uttrykk for ambisjonene.

Når det gjelder konkrete videre forslag, vil de bli behandlet i de årlige budsjetter. Det er også slik at soningskøen var på 2 057 – den er nå på 2 633. Jeg er glad for at representanten Storberget slutter med å kalle dette for en 70 pst. økning.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Heldigvis har vi en justisminister med høy justispolitisk profil, som tydeliggjør sine ambisjoner, og som etter beste evne gjennomfører de ambisjoner han har. Det er positivt. Det er ofte nye innspill, nye utfordringer, både til Stortinget som overordnet organ, og til de etatene justisministeren direkte styrer over. Det betyr at det stadig sendes signaler herfra

og gjennom Justisdepartementet ut til etatene, med ønske og ambisjoner om å gjøre ting.

Da blir mitt spørsmål: I forlengelsen av resultatet av budsjettforliket, som betyr at justisministeren får redusert sitt budsjett, er justisministeren fornøyd med at justissektoren brukes som salderingspost i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet og forliket med Arbeiderpartiet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg oppfatter ikke at justissektoren brukes som salderingspost, når man ser på totaliteten i budsjettet vårt. Jeg er enig med de representanter som tidligere har hatt ordet, at det å styrke innsatsen i norske kommuner faktisk betyr noe for det som er avgjørende, også i justissektoren. Det betyr noe for barn og unge, det betyr noe for dem som f.eks., møter vold, for dem som er avhengig av kommunale tjenester. At man har klart å gjøre den prioriteringen, oppfatter jeg som positivt.

Når det gjelder justisbudsjettet, har jeg tidligere beskrevet politibudsjettet som stramt. Det står jeg ved. Men vi skal holde om lag det nivået vi har hatt i 2003, inn i 2004. Jeg er glad for at domstolsbudsjettet er styrket. Da er det mindre stramt. Det betyr at man kan gjøre en bedre jobb.

Jeg er også glad for den styrkingen som er gjort på kriminalomsorgsbudsjettet, ved forliket. Da kan man gjøre noe mer, bl.a. i forhold til menn som ikke mestrer sinne, og som kan få hjelp f.eks. gjennom soningen. Så totaliteten i budsjettet står jeg for. Det er dessuten et budsjett som gir landet en forutsigbar budsjettssituasjon, og det bidrar til å sikre arbeidsplasser, holde renten nede og svekke kronekursen, og det må vi være glad for alle sammen.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Vi har hatt noen runder på dublering her tidligere. Men jeg har lyst til å ta det opp med justisministeren direkte også, for det bekymret meg da jeg leste i VG i går at Gjøvik fengsel har stanset all bruk av dobbeltceller fordi kommunelegen mener det er direkte helsefarlig for de innsatte. Nå vurderer altså også Sivilombudsmannen om de andre fengslene i Norge må slutte med denne praksisen.

Jeg har spurt Justisdepartementet flere ganger om man er sikker på at praksisen med dublering er forsvarlig, både helsemessig og sikkerhetsmessig. Og de svarene jeg har fått, har vært: ja, det er forsvarlig. Men hvordan kan de være sikre på at det er forsvarlig, når vi samtidig kan lese i avisene at en kommunelege har grepet direkte inn, og Statens helsetilsyn i brev, fra 2001, tror jeg det var, anbefalte at man sluttet med dubleringspraksisen?

Statsråd Odd Einar Dørum: Svaret som er gitt på dette tidligere, er det samme som i dag. Det skal alltid foretas en individuell vurdering ut fra helse, miljø og sikkerhet. Poenget er at det foregår en meget beskjedent grad av dublering i norske fengsler. Jeg tror tallet for øyeblikket er mellom 40 og 50 plasser totalt. Det er etter en slik helse-, miljø- og sikkerhetsvurdering foretatt i Gjøvik

fengsel at de to plassene som var dublerert der, er tatt ut av bruk.

Jeg legger alltid til grunn at den vurderingen skjer i hvert eneste tilfelle. Det er også riktig, som andre representanter har sagt her tidligere, at dublering skal være for kortere perioder og i forbindelse med korte dommer, og at det er på den måten vi må legge til rette for at dette kan brukes. Virkemidlet har vært brukt i Norge tidligere. Det brukes beskjedent, og det brukes ut fra strenge krav. Det er slik vi må prøve å styre. Alle de hensyn som skal avveies ved dublering, blir tatt. Vi jobber på den måten, og kommer til å gjøre det: en individuell vurdering og et meget begrenset omfang. Hadde vi gjort dette generelt og i et veldig stort omfang, ville jeg skjønt kritikken. Likevel må vi tåle å bli gransket i hvert eneste tilfelle. Det er derfor det heter helse-, miljø- og sikkerhetsvurdering.

Knut Storberget (A): Jeg vil gjenta store deler av min replikk i sted, for jeg følte at justisministeren ikke svarte. Det er ingen «lurereplikk», dette er noe jeg lurer seriøst på: Hva er departementets ambisjon og departementets evne til prognose i forhold til spørsmål om soningskø, når man faktisk mener man kan komme i havn? Jeg er klar over at man har etablert ganske mange nye plasser, slik justisministeren var inne på, og det er prisverdig. Men ser man mulighet for, ut fra den takten vi har i forhold til kriminalitetsbildet og en del andre forhold, at man kan komme i havn, og når vil det bli, i forhold til de planer departementet har?

Så stilte jeg et annet spørsmål: Er det noen realitet, slik justisministeren ser det, og slik justiskomiteen presiserer nærmere, at man faktisk kan få satt spaden i jorda i Halden i 2005?

Statsråd Odd Einar Dørum: Når det gjelder fengselet i Halden, er det helt avhengig av det som legges fram i budsjettet for 2005, og det er ikke et tema jeg tar opp nå. Det vil bli behandlet når det budsjettet foreligger. Det som er den faktiske situasjonen, er at vi mener – det framgår av budsjettproposisjonen for 2004 – at vi trenger et fengsel i Halden. Vi mener det trengs en kapasitetsøkning i Bergen. Vi mener at det trengs en vurdering både av det prosjektet som er knyttet til Indre Salten, og andre kapasitetsøkninger i region nord. Vi mener at vi er nødt til å se på Hvalsmoen som et prosjekt. Summerer vi dette, vil vi fort komme i nærheten av soningskøen slik den er i dag, hvis vi omregner den i fengselsdøgn, og da må vi prøve å løse det innenfor den rammen. Derfor er alle disse prosjektene nevnt, og jeg synes det er veldig bra at representanten Storberget har bidratt til å få en fokusering på bl.a. prosjektet i Nord-Norge. Nå kan vi konsentrere oss om f.eks. prosjektet i Indre Salten, i tillegg til de eksisterende institusjonene i regionen.

André Kvakkestad (FrP): Saksbehandlingstiden for domstolene er viktig for å opprettholde domstolene som reelle og troverdige konfliktløser. Noe av det man har bedt domstolsorganisasjonen jobbe etter, er såkalte måltall. Disse måltallene går på saksbehandlingstid.

Spesielt problematisk er det, kan vi lese, for Borgarting lagmannsrett og Gulating lagmannsrett, som har nesten dobbelt så lang behandlingstid som disse måltallene. Det er heller ikke så mye bedre i tingrettene. Det er riktignok ikke dobbelt så lang behandlingstid, men det er ingen rett som ser ut til å nå måltallene.

Spørsmålene er da: Har Regjeringen noen prognose om når de forventer at disse måltallene skal bli nådd? Eller er måltallene der utelukkende for å få befolkningen til å tro på det uoppnåelige?

Statsråd Odd Einar Dørum: Måltall er satt der fordi man skal nå dem. Jeg kan gi et praktisk eksempel: Jeg bad tidligere i høst om en studie av straffesakskjeden i Oslo. Den ble overlevert meg i dag tidlig. Der er det framlagt 32 tiltak for å sørge for at det går bedre. Det viser seg, med Oslo som et eksempel, at politiet ikke er flaskehalsen. Det går ca. hundre dager hos politiet, så går det to hundre dager hos domstolene.

Og hvor ender vi da, med noe som vi faktisk kan gjøre noe med, og som kanskje engang ikke koster penger? Det er en veldig lav bruk av den tilståelsesrabatten som foreligger ved å bruke forhørsretten og tingretten. Et utvalg, hvor forsvarerne er med, fastslår at det er viktig at både politiet og forsvarere gjør den tiltalte oppmerksom på dette. Samtidig er man opptatt av, f.eks. slik det er i Oslo, at 25 pst. av sakene utsettes fordi de ikke forkynnes. Dette utvalget hvor altså forsvarere er med, foreslår at også forsvarere må ta sin del av jobben og sørge for å forkynne, slik at en rett kan bli satt på et riktig tidspunkt.

Det foreslås også andre utmerkede tiltak, IT-stifinansen, som er et pionerprosjekt, og jeg vil følge opp disse tiltakene, bl.a. ved å la denne gruppen jobbe videre et år til.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anne Helen Rui (A): Arbeiderpartiet har inngått budsjettforlik med Kristelig Folkeparti før, men det er lenge siden vi har inngått et budsjettforlik med partiet Høyre. Det har vi nå gjort, og vi mener at vi har forbedret budsjettet betraktelig på områdene arbeid, kommuneøkonomi, skole og helse. En forbedret kommuneøkonomi kan være forebyggende kriminalitetsarbeid. Rusfrie fritidsklubber for ungdom, med en voksen person som bryr seg om dem, er et tilbud som vi vet virker forebyggende. At kommunene nå også får muligheter til å gi tilskudd til frivillige organisasjoner, som igjen vil gi barn og unge rusfrie, morsomme og utviklende fritidstilbud, er veldig bra.

Å inngå budsjettforlik er en krevende prosess, og lett har det ikke vært. Det har heller ikke blitt store endringer i dette budsjettet. Men de små endringene som er gjort, er svært positive. Vi innser alle at straffesakskjeden er i ubalanse, så de ekstra ti millionene som skal gå til domstolene, er viktig. Soningskøene er altfor store, og vi har fått litt penger både til faste soningsplasser, midlertidige soningsplasser og drift. Selv om det slett ikke er nok, er det et skritt i riktig retning. Det er forebyggende krimina-

litetsarbeid når vi har fått litt mer penger til Alternativ til vold for å beholde det arbeidet som i dag drives i Langesund, Drammen og Oslo, og gjerne utvide dette tilbudet til flere regioner, slik som en samlet justiskomite vedtok for et år siden og har gjort i denne budsjettinnstillingen. Å drive sinn- og voldsmestringsprogrammer på innsatte som har problemer med at de bruker vold ute og hjemme, er helt nødvendig forebyggende arbeid.

I komiteen venter vi nå på at Regjeringen bestemmer seg for å kjøpe nye redningshelikoptre. Dem vi har, er gamle, og det vil ta tid å få nye på plass, så for å ta redningssituasjonen på alvor må denne saken få sin avgjørelse raskt. Det er ingen hemmelighet at Arbeiderpartiet mener at vi bør gå for opsjonen. Da vil man kunne lande på kystvaktfartøyene og de nye fregattene, og vi vil kunne få store synergieffekter på opplærings- og vedlikeholdssiden. Og sist, men ikke minst, det vil gi norsk næringsliv gjenkjøpskontrakter som vil komme godt med i dagens situasjon, der næringslivet sliter og vi har mange arbeidsledige.

Det vil bli flertall for å legge ned Politihøgskolens kursanlegg på Bruvoll i Nord-Odal i kveld. Det smerter noen og gleder andre, som slike lokaliseringssaker gjerne gjør. Justisdepartementets kurs- og øvingssenter i Stavern vil bli styrket, og det er jeg glad for. Leieren i Stavern er et godt eksempel på at en nedleggelse ikke nødvendigvis er den endelige kroken på døra for arbeidsplasser. Hovedadministrasjonen for UP og Vestfold sivilforsvarsrets vil flytte til senteret i Stavern snart. Jeg mener at her bør både politiet, kriminalomsorgens ansatte og dommere kunne drive sin kursvirksomhet. I tillegg er det et ypperlig anlegg for å drive samtrening av redningsfaglig personell både på land, til vanns og i lufta. Slik samtrening vil kunne gi store gevinster når ulykker skal takles og det må samarbeid til på tvers av land, vann og luft.

Noen av oss i komiteen er også opptatt av at likestillingen i justissektoren er altfor dårlig. Det finnes planer, men nå må det snart bli virkelighet og ikke bare fine papirplaner. For å få en best mulig justissektor må det både kvinner og menn til på alle nivåer.

Carsten Dybevig (H): Det har vært en rå og brutal utvikling av kriminaliteten de siste årene, og vi ser en annen type kriminalitet enn vi har gjort tidligere. Blant annet finnes det mye mer organisert kriminalitet, det finnes store internasjonale nettverk som fjernstyrer sin kriminalitet fra andre land, og som påfører det norske samfunnet store omkostninger. Vi har sett at det er omfattende hvitvasking av penger fra bl.a. narkotikasalg. Vi ser at det er en omfattende menneskehandel både av barn og kvinner, og Regjeringen har lagt frem en handlingsplan om det. Vi ser at verden blir stadig mer terrorisert, at man rundt om i hele verden får en oppblomstring av terrorisme. Det når ikke bare de stedene som den tidligere har berørt, nemlig Midtøsten, den sprer seg over hele verden.

Regjeringen har gjennom lang tid gjennomført store reformer nettopp med sikte på å demme opp en del av de nye problemene som har kommet. Blant annet har man innført en del nye rettssikkerhetsrettigheter. Vi har gjort

store reformer også innenfor tinglysning, innenfor politi, og vi har gjort en god del samlokaliseringer.

Disse utfordringene krever nytenkning. Det krever at vi tenker moderne, og det krever at vi får en bedre utnyttelse av de ressursene vi har til rådighet. Det er jo da interessant at SV, som her i dag har kritisert Regjeringen nord og ned, på mange av disse områdene ikke selv har vært delaktig i ønsket om å reformere offentlig sektor. Mens de andre partiene har vært villige, har SV ikke vært villig. Dermed har SV stått for en offentlig sektor som har vært mer ineffektiv og mer ressurskrevende. Så når SV sier at det bruker langt mer ressurser på justissektoren enn de andre partiene, kan det være riktig sett krone mot krone. Men sammenlikner man hva man får ut av kronene, får de partiene som nå utgjør flertallet her i salen, faktisk mer igjen for de pengene som vi investerer i kriminalomsorgen.

Et relativt nytt område når det gjelder kriminalitet, er bl.a. korrupsjon. En del norske konserner, som Statoil, har vært involvert i korrupsjon i fremmede land. Veldig ofte er dette et kulturelt betinget problem. Jeg mener at Norge må være en pådriver både gjennom FN og, ikke minst, gjennom Europol for å finne gode løsninger. I tillegg har vi gjort en rekke andre tiltak.

Jeg mener at det er helt feil når lederen for Økokrim i går sa at det ikke er politisk interesse for å avdekke ulovlig innsidehandel. Jeg synes at han driver utilgivelig synsing, da han faktisk mistenker eller bebreider deler av næringslivet. Ingenting er mer forfeilet enn en slik uttalelse, og det er beklagelig at den kommer fra sjefen for Økokrim. Jeg mener at Økokrim er ganske fri til å komme med innspill og løsninger til hvordan man kan få bukt med et slikt problem.

Et av de områdene som i fremtiden antakelig vil bli et problemområde, er offentlig korrupsjon. Vi har i Sverige sett at de har avdekket at enkelte leverandører har blitt favorisert fordi de har vært villige til å belønne butikksjefer i Systembolaget. Jeg mener at der det finnes offentlige monopoler som særbehandler deler av næringslivet, det kan være kommuner eller statlige organer, bør myndighetene være påpasselige med å finne tiltak for å avdekke slik offentlig korrupsjon. Jeg vet at ESA arbeider for å avdekke slikt.

Det er merkelig i dag å høre SVs representant, som i sin freidighet påstår at SV har et høyere budsjett enn regjeringspartiene. Hadde SVs politikk blitt ført ut i livet, ville den økonomiske rammen raskt blitt redusert som følge av en skattepolitikk som ville kvele norsk næringsliv. Det ville være begynnelsen på en massiv utflytting av bedrifter. Skatteinntektene ville på sikt blitt redusert og midlene til justissektoren likeså. Derfor opprettholder jeg min påstand om at SV i realiteten har mindre penger til rådighet, fordi de vil være mot en rekke av innsparingene og effektiviseringene.

Årets justisbudsjett er ingen julegave til de kriminelle, slik Fremskrittspartiets representant prøver å påstå. Det er ingen bonus til de kriminelle. Det er faktisk den største satsingen som noensinne har skjedd i norsk justispolitikk. Budsjettet til Kriminalomsorgen økes med 8 pst.,

det økes til politiet – det har aldri vært flere politifolk enn det er nå, rundt 12 000 – og justisbudsjettet totalt sett økes med 7 pst. Så for meg er noe av kritikken uforståelig. Aldri har vi hatt større soningskapasitet, og det er fordi vi har vært villige til å tenke nytt. Vi bruker samfunnsstraff, vi bygger element- og modulfengsler, vi tar i bruk forsvarsanlegg, og vi får 400 nye plasser i løpet av en treårsperiode. Konklusjonen er: Mange nye kreative tiltak møtt med skepsis blant mange, men de fungerer godt.

Så vil jeg bare tilføye at det er veldig bra at Regjeringen har som første prioritet på neste års statsbudsjett å bygge fengsel i Halden.

Presidenten: Presidenten vil for sin del si at det kanskje ikke er riktig å konkludere i korrupsjonssaker før eventuell dom har falt.

André Kvakkestad (FrP): Det er viktig å ha mål å arbeide etter. Også innenfor justissektoren er styring mot mål viktig. Domstolene har bl.a. saksbehandlingstid som et viktig kvalitetsmål. Det er viktig at domstolene fortsatt skal være en tvisteløser som er tilgjengelig for alle grupper av befolkningen innen rimelig tid. I tvistemålssaker er måltallet seks måneder, og i meddomsrettssaker er måltallet tre måneder. Det er svært uheldig å se at ingen av lagmannsrettene har en saksbehandlingstid i overensstemmelse med dette måltallet.

Tallene viser at en ikke nærmer seg måltallene, men tvert imot fjerner seg mer og mer fra dem nettopp ved at saksbehandlingstiden øker. Spesielt er forholdene ved Borgarting og Gulating lagmannsrett problematisk. Her er saksbehandlingstiden omtrent dobbelt så lang som måltallene skulle tilsi. Vi ser at også i tingrettene gjenstår det mye for å nå måltallene.

I utgangspunktet skal en være glad for alle nye midler som tilføres domstolene, også de 10 mill. kr som budsjettforliket medførte. Likevel finner jeg å måtte påpeke at dette langt fra er nok til å ta hånd om den økning i saksmengden som en ser tilkommer domstolene.

Domstolsadministrasjonen har en spesiell posisjon i forhold til storting og regjering. Dette ble ikke minst påpekt under behandlingen rundt opprettelsen av Domstolsadministrasjonen og dens åpning i Trondheim. Vi er enige om at justeringer av retningslinjer o.l. i utgangspunktet passer bra i budsjettproposisjonen. Når Regjeringen nå varsler en mer omfattende revurdering og endring av retningslinjene i løpet av 2004, bør en kanskje se om det finnes en annen egnet måte å legge denne helhetlige gjennomgangen og eventuelle endringer fram for Stortinget på. Etter denne helhetlige gjennomgangen og evalueringen vil det naturlige være å legge dette inn under den ordinære budsjettbehandlingen igjen.

Et annet viktig område i justissektoren er kriminalomsorgen. Fengselskapasiteten er på ingen måte dimensjonert i forhold til behovet. Selv med de nye fengslene som er under planlegging, er det usikkert om det er nok. Et annet stort problem er at det tar uhensiktsmessig lang tid fra planleggingen tar til, til fengslene står klare til bruk.

Det må være mulig å få en raskere framdrift i prosjektene.

I mellomtiden er ikke løsningen å gi strafferabatt. Løsningen må være å skaffe flere soningsplasser, eller dersom flertallet ikke ønsker det, bør en i det minste vurdere å avslutte soningen med alternative sanksjoner.

Nå er det ikke bare selve bygningene som er viktige i kriminalomsorgen. Innholdet er også viktig, dette fordi en får forsøke å gi hjelp og innhold der det er mulig. Jeg tror ikke at innholdet i en fengselssoning kan løse alle de problemer som svikt i andre tiltak har medført over år. Men dette forhindrer oss ikke i å forsøke å starte en prosess som hjelper den enkelte. Her vil bl.a. undervisning og utdanning være viktig. Fremskrittspartiet mener det er for passivt bare å påpeke at innsatte med juridisk rett til opplæring skal flyttes dit det er ledig kapasitet. Vi må ha en klart bredere tilnærming enn dette.

Et annet viktig element for en helhetlig og god kriminalomsorg er tilstrekkelig antall fengselsbetjenter. Flertallet ønsker å vise til at kuttet på 3,5 mill. kr på posten Kriminalomsorgens utdanningssenter ikke egentlig betyr kutt. Fremskrittspartiet ser behovet for en satsing på utdanningen, og derfor ønsker vi en økning av denne posten, selv innenfor de urimelig trange rammer som budsjettforliket gav justissektoren.

Justissektoren kan på ingen måte sies å være vinneren i årets budsjett. Vi får håpe at våre innbyggere ikke føler at servicen og rettssikkerheten blir mer svekket neste år enn det som er innenfor forsvarlighetsens ramme.

Ola Røtvei (A): Politiets oppgave må være å sikre folk trygghet og sikkerhet, i tillegg til å bekjempe og forebygge kriminalitet.

I budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringsspartiene er det lagt opp til at lensmannskontorene rundt omkring i landet skal bestå. Arbeiderpartiet har lenge arbeidet for å hindre at lensmannsfunksjonen skal bli redusert.

For Arbeiderpartiet har det i denne prosessen vært svært viktig at politiet er plassert i lokalsamfunnet. Fordelen med dette er at etaten bevarer og vedlikeholder lokal kunnskap. Vi får et tettere samarbeid mellom politi og skole, ungdomsmiljø og lokalbefolkning. En tjenesteytende og publikumsorientert polititjeneste kan være en effektiv kriminalitetsbekjemper. I dette arbeidet er lensmenn rundt omkring i landet sentrale trygghets- og myndighetspersoner.

Vi forutsatte da politireformen ble vedtatt, at antall tjenestesteder skulle opprettholdes. Lensmannsetaten har stått på stedet hvil i lang tid når det gjelder antall stillinger, og derfor har Arbeiderpartiet ved de siste års budsjettbehandlinger tatt til orde for en styrking av distriktpolitiet. Vi er svært fornøyd med at regjeringsspartiene nå har en klar målsetting om at politiet ikke skal svekke sin tilstedeværelse i kommunene.

Det er også enighet om at politireformens fase 2 ikke må medføre at tjenestesteder som lensmannskontor og politistasjoner nedlegges. Vi er også enige om at betegnelsen «lensmann» opprettholdes også på de tjenesteste-

der som ikke lenger blir en egen driftsenhet. Det innebærer at lensmannsfunksjonen, slik publikum og kommunene kjenner den, bevares. Opprettholdelse av lensmannsbetegnelsen kan også bidra til å sikre rekrutteringen til de mindre lensmannskontorene.

Som nevnt innledningsvis er politiets oppgave å sikre folk trygghet samt bekjempe og forebygge kriminalitet. Det er derfor avgjørende at vi har et politi som er nær befolkningen, og som er tilgjengelig for dem som trenger bistand fra politiet. Statistikk og tabeller rundt oppdagelsesrisiko og saksbehandlingstid gir ingen skikkelig tilbakemelding om hvordan publikum opplever politiet. Folks trygghet må være en sentral målestokk for politiet. Det er derfor viktig å få en større bredde i disse målekriteriene, som publikumstilgjengelighet/utrykningstid, medarbeidertilfredshet, resultat for forebyggende arbeid og samarbeidet med andre etater og institusjoner.

En av utfordringene i 2004 blir, som flere representanter har vært inne på, slutføringen av politireformens fase 2, med omgjøringen til en mer operativ og publikumsrettet tjeneste, en mer effektiv kriminalitetsbekjempelse og en forbedring av tjenestetilbudet overfor publikum.

Reformens mål om at publikum skal oppleve større trygghet, økt nærhet og større effektivitet i etaten, må nås. En mer effektiv ressursbruk generelt, økt vekt på forebyggende arbeid og en straffesaksbehandling som kan gi forbedrede resultater, er viktige hjelpemidler i dette arbeidet.

Til slutt: Et av målene med politireformen var å styrke den operative tjenesten ute i distriktene mot at den administrative tjenesten ble samlet hos politimesteren i politidistriktet. Distriktpolitiet er et sentralt virkemiddel for å innfri målsettingen om et politi nær deg. Derfor er det viktig at disse tjenestestedene er bemannet, slik at publikum ikke møter en stengt dør når de søker bistand på politistasjonen eller lensmannskontoret.

Linda Cathrine Hofstad (H): Det som kanskje er vanskeligst ved å være justispolitiker, er å finne fram til løsninger som virkelig gir resultater, ikke minst hvordan vi skal finne fram til disse løsningene uten å ty til altfor enkle og lite gjennomtenkte løsninger.

Trygghet og rettssikkerhet er fundamentale forutsetninger for at et velferdssamfunn skal fungere. Det å sikre et trygt samfunn er veldig viktig for oss i Høyre. Søkelyset må rettes mot det ansvaret enkeltmennesket har for egne handlinger, og mot de forhold i samfunnet som innvirker på kriminalitetsutvikling. Samfunnet må sette klare grenser mot uakseptabel atferd i form av riktige og raske reaksjoner. I kriminalitetsbekjempelsen er årsaker og virkemidler sammensatte og kompliserte. Det krever av oss politikere at vi makter å se helheten, og ikke minst at vi tør å tenke nytt i forhold til de utfordringene vi står overfor.

Det er ingen tvil om at vi nå ser et veldig stort press på kriminalomsorgen. Derfor har det vært veldig riktig av denne regjeringen å foreta en bevisst prioritering av kriminalomsorgen, både for å øke kapasiteten og samtidig satse på innholdet i soningen.

Innholdet i kriminalomsorgen er viktig i forhold til folks trygghet, men også av hensyn til de straffedømte. De innsatte skal på et eller annet tidspunkt tilbake til samfunnet, og dessverre er tilbakefall til kriminalitet det sannsynlige resultatet for mange når de slipper ut etter å ha sittet bak murene. Å føre de innsatte tilbake til samfunnet etter endt soning er ingen enkel oppgave. Der har vi som justiskomite mange store utfordringer, men én ting kan vi ikke komme bort fra: Skal vi lykkes med å unngå tilbakefall, er et godt ettervern tilpasset den enkelte gjennom arbeid, bolig og oppfølging avgjørende for å gjøre det enklere å vende tilbake til samfunnet.

Volden i gata er lett synlig, og oppmerksomheten er stor rundt dette. Det er samtidig et faktum at de fleste volds- og overgrepstilfellene skjer i hjemmene. Dette er skjult vold og anmeldes sjelden, og mange saker blir henlagt eller fører ikke fram til domfellelse. Jeg er tilfreds med at komiteen nå i denne innstillingen retter så stor oppmerksomhet mot voldsofrene, og ikke minst mot tilbudene for behandling til dem som utøver volden. Trygghet er mer enn frihet fra overgrep, det er også frihet fra frykt. Vi har et ansvar for å sikre hjelp og støtte til dem som er ofre for kriminalitet, og for å styrke voldsofrenes stilling.

Kampen mot kriminalitet kan ikke alene føres innenfor rammen av justissektoren. Grunnlaget for å unngå at barn og unge utvikler en kriminell løpebane, legges i oppveksten.

Når jeg hører Sosialistisk Venstreparti og Arbeiderpartiet svare på hvordan vi skal møte den økte barne- og ungdomskriminaliteten, blir jeg faktisk litt overrasket over at det går an å være så naiv, for svaret fra dem er kun mer penger til kommunene. Hvis for lite penger er svaret på at barn begår hærverk, og at unge flørter med narkotika, ja, da skjønner jeg ikke at problemet kan være så fryktelig stort i verdens rikeste land. Jeg tror ikke at det eneste svaret er økte ressurser til kommunene. Det vi i Høyre har tro på, er at det forebyggende arbeid gir best resultater gjennom familierelasjoner, gjennom vennskap og gjennom et trygt oppvekstmiljø.

Høyre mener at en av de viktigste oppgavene til politiet er det forebyggende arbeidet, og derfor vil jeg framheve det gode arbeidet som gjøres i flere kommuner med SLT-arbeid. Jeg er også glad for at komiteen går inn for at dette må gis prioritet i politidistriktene på ledelsesnivå, og at vi på sikt kan få dette som et av målkriteriene til godt politiarbeid i framtiden.

Jeg vil benytte anledningen til å gi justisministeren ros for det initiativet han nå har tatt for å hjelpe de ungdommene som har begått flere lovbrudd, og der mange av dem har kommet langt i sin kriminelle karriere. Det er veldig positivt at justisministeren nå vil definere og plassere ansvaret for oppfølging av den enkelte og organisere et samarbeid mellom hjelpeapparatet og myndighetsutøvere. Dette er et veldig vanskelig felt, men jeg er glad for at justisministeren har tort å gå inn i det, og tør å ta ansvar. Dette har veldig mange ventet på i veldig lang tid.

Svaret på mitt innledende spørsmål er ikke veldig enkelt. Vi som justispolitikere må vi ta innover oss at kriminalitetsbildet skiller seg vesentlig fra det vi har vært

vant med. Det nye kriminalitetsbildet krever nye svar. Og for at man skal kunne gi svar på disse nye utfordringene, må alle vi som har en rolle innenfor kriminalitetsbekjempelse, erkjenne de forandringene som har skjedd. Det krever at vi ser på nye virkemidler og redskaper for å kunne bekjempe den nye kriminaliteten.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Berit Brørby (A): Et tidligere vedtak i Stortinget har som følge at Hadeland og Land tingrett flyttes til Toten tingrett, Gjøvik. Hadeland tingrett har etter min vurdering mange nok saker til å bli opprettholdt som egen tingrett, men vedtak er fattet, og det tar jeg da til etterretning. Men da er mitt anliggende: Flyttingen av Hadeland tingrett til Gjøvik vil kreve større plass. Jeg kan ikke se at det er omtalt eller for den saks skyld foreslått, og ønsker at statsråden kommenterer dette.

Den andre bekymringen som jeg vil utfordre statsråden på, er hele arbeidsmarkedssituasjonen i Ringeriksregionen, inklusiv Jevnaker. Om lag 500 arbeidsplasser i Forsvaret forsvinner nå, Statens kartverk nedbygges, noe som i seg selv er bare trist, og opprettelse av statlige arbeidsplasser som erstatning for disse uteblir. Det er derfor et samlet Ringerike, Hole og Jevnaker som ønsker sterkt at Hvalsmoen skal kunne få en positiv etterbruk. Høyskoleutdanning for fengselsbetjenter er én mulighet, en annen mulighet er en soningsinstitusjon eller en kombinasjon av disse.

Jeg er klar over hva som står i innstillingen, men min utfordring blir allikevel til statsråden: Vil han se nærmere på muligheten som finnes i Ringeriksregionen for å få dekket samfunnets behov for flere høyskoleplasser og flere soningsplasser?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Først vil jeg bare si at jeg håper at vi aldri kommer i den situasjon at det er fengsler som skal redde norske distrikter. Men det er ikke det jeg skal snakke om.

Representanten Holstad kom med et utsagn i stad når det gjelder offer- og pårørendeomsorg. Han snakket om at vi ikke kan gi midler til alle gode formål. Akkurat den formuleringen reagerte jeg på, for jeg oppfatter offer- og pårørendeomsorg ikke bare som et godt formål, men som en nødvendighet.

Jeg deltok på Landsforeningen for Voldsofres konferanse for en uke siden, og det var faktisk ganske pinlig å representere et land – det var en konferanse med internasjonale gjester til stede – som til de grader tar så dårlig vare på ofrene som det vi gjør. Anne Robberstad har gitt oss noen hint i den rapporten som Justisdepartementet selv bestilte, og som jeg antar kommer som en egen sak nå til våren. I tillegg mangler vi grunnleggende ting som døgnåpne telefoner eller kontorer som kan hjelpe voldsofre. Vi mangler voldtekstmottak mange steder. Jeg har sjøl vært med på å prøve å kjempe fram et slikt i Sandefjord i Vestfold, der jeg kommer fra. Det har vært en lang og seig prosess, og jeg håper vi klarer å lande nå til vå-

(Thorkildsen)

ren. Mange voldsofre aner ikke hvilke rettigheter de har, og mange er nødt til å kjempe for å få de rettighetene de faktisk har, hvis de først finner ut at de har dem.

Jeg var vitne i en straffesak om hjemmevold for et par år siden, og det syntes jeg var en selsom opplevelse. Da mottok jeg et brev hvor det stod at hovedforhandlingene er da og da, og hvis du ikke kommer, kommer politiet og henter deg. Det var ingen som ringte, og ingen som tok imot meg da jeg kom dit. Ofre er i norsk sammenheng vitner i sine egne saker, og jeg tror ikke de blir tatt noe bedre imot i norske rettssaler, og det syns jeg er skammelig. Jeg har fått brev fra etterlatte som har barn som har blitt drept, som forteller at de ikke visste når saken deres skulle opp, og de får ofte null informasjon.

Jeg mener at vi må få på plass rettigheter og plikter som stiller ofre og pårørende i en helt annen stilling i framtida. Alle departementer må delta i en samlet innsats for å sørge for at ofre og pårørende får den omsorgen de fortjener, og får noen rettigheter også i forhold til f.eks. helsetjenester, og særlig tenker jeg på psykolog, hvor de må stille seg i den samme køen som resten av befolkningen som trenger slike helsetjenester. Og jeg tenker som så: Når nevnte helseministeren ordet «vold» sist? Når gjorde utdanningsministeren det? Hva vet sosialministeren om dette problemet?

Jeg mener at vi trenger et felles krafttak som sørger for at ofre og pårørende ikke til de grader blir oversett i samfunnet, slik de blir nå. Jeg håper at Regjeringa har tenkt å gjøre en innsats neste år, og at det at regjeringspartiene ikke stemmer for vårt forslag, ikke betyr at de ikke har tenkt å gjøre en innsats.

Torny Pedersen (A): Jeg vil starte med et problem i forbindelse med kriminalomsorgen som opptar meg mye. Det er den negative utviklingen når det gjelder fengselsbibliotekene. Det meldes om fengselsbiblioteker som er tomme, det meldes om nedbemanning, og det meldes om å korte ned på åpningstidene. Dette gjør det umulig å gi god service til de innsatte. Det viser seg at de innsatte i gjennomsnitt faktisk leser 17 ganger mer enn resten av befolkningen.

Arbeiderpartiet har tatt problemet innover seg og har i sitt alternative budsjett for 2004 – over kulturbudsjettet – lagt inn 1 mill. kr til fengselsbibliotekene. Fengselsbibliotekene er et sentralt virkemiddel for å oppnå god rehabilitering. Jeg tror at vi i framtiden må se bibliotekjenestene i en større sammenheng. Derfor har kulturkomiteen sagt at også fengselsbibliotekene må vurderes inn i det sømløse biblioteksystemet. Det haster med å få utrettet dette.

Så til den saken i budsjettbehandlingen som jeg er meget opptatt av, nemlig bygging av fengsler. Arbeiderpartiet har lenge vært bekymret over de lange soningskøene. Over 2 600 står i kø for å få sone. Arbeiderpartiet mener at en allerede i 2004 burde starte bygging av fengsel i Halden, påbygging av Bergen Fengsel samt bygging av familieleiligheter ved Bredtveit kvinnefengsel. Arbeiderpartiet ønsker også at det skal bygges fengsel i Indre Sal-

ten, og har satt av 2 mill. kr til prosjektmidler i vårt alternative budsjett for 2004. Vi mener det er nødvendig med prosjektpenger til fengsel i Indre Salten.

Jeg er – etter mange og lange møter mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene – meget fornøyd med det resultatet som nå står i innstillingen. Det legges ikke inn penger fra Stortinget, men departementet skal nå legge til rette for at det kan bygges fengsel i Indre Salten. Jeg er fornøyd med at også hele komiteen konkluderer med at den nordlige landsdelen har et stort behov for utvidet sonings- og varetektskapasitet. Det var jo det som lå til grunn for å starte prosjektet med bygging av et fengsel i Indre Salten.

Jeg er stolt over at Indre Salten har de tilbud som skal til for å kunne bygge et fengsel, for et fengsel skal ikke bare være et oppbevaringssted. Selv om Fremskrittspartiet fremdeles ønsker fengselsdrift på Rødbergodden fort, noe de gjerne vil ha startet opp allerede i 2005 – og som de har satt fram forslag om – mener Stortinget, i likhet med Landsdelsutvalget for de fire nordligste fylkene, at et nytt fengsel i nord skal ligge i Indre Salten. Arbeiderpartiet vil holde presset oppe videre i denne saken.

Morten Lund (Sp): Dette innlegget er et siste forsøk på å unngå at Ørlandet kystradiostasjon blir uten de dyktige fagfolkene som har gitt hjelp til så mange. Å automatisere Ørlandet kystradiostasjon vil være en dramatisk og farlig beslutning. Det vil være et nederlag for sikkerheten til sjøs dersom den lange og værharde kyststrekningen mellom Florø og Bodø blir uten bemannet radiostasjon. England har like lang kystlinje som Norge og har 20 bemannede stasjoner. Vi skal nå ned i fem.

Bakgrunnen er visstnok at det skal spares penger. Noen som kjenner dette systemet godt innenfra, tror at kostnadene blir høyere. Departementets innsparing er uansett marginal i forhold til de tapskostnadene som kan oppstå. De som er bekymret over dette vedtaket, er de som vet, det er folkene om bord, og det er de som skal berge dem i en nødssituasjon.

Det har vært flere runder tidligere om det samme temaet, med forslag om nedbemanning. Hver gang har myndighetene måttet innrømme at utstyret ikke har vært pålitelig nok, og dette har blitt utsatt. I dramatiske situasjoner kan lokalkunnskapen på kystradiostasjonene være helt avgjørende. Dersom stedsnavn blandes sammen, kan liv gå tapt. Når et økt antall kanaler skal betjenes av færre folk, er mulighetene større for at svake nødsignaler som kommer bare én gang, ikke blir identifisert.

Ørlandet kystradiostasjon har i dag langt flere kanaler enn de fleste andre stasjonene. Det blir mye mer å holde styr på for dem som eventuelt skal overta denne jobben. Ørlandet kystradiostasjon har vært operativ siden 1947. Aktiviteten langs den kyststrekningen som dekkes, er økende, bl.a. på grunn av oljeaktiviteter på Haltenbanken, men også fordi det går flere oljetransporter langs norskekysten.

Ved å avvise automatisering av Ørlandet kystradiostasjon kan Stortinget vise respekt for liv og for de enorme verdiene som det her handler om. Stortinget må bry seg

mer om sikkerheten langs kysten enn det som nå kan bli resultatet. Nyttårsorkanen er en av de skrekksene som trekkes fram. Da skjedde det ting som ingen trodde skulle skje. Sambandet ble brutt alle steder langs kysten. Den orkanen kan da ikke være glemt?

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg tenkte jeg skulle si noen ord om Fremskrittspartiets holdning til framdrift når det gjelder redningstjenesten, som også andre har vært inne på her i dag.

Vi nærmer oss i større og større grad at man skal fase ut den gamle Sea King-en og ha en gjennomgang av hva slags type helikopter som skal velges til den nye, framtidige redningstjenesten i Norge. I den anledning håper jeg at justisministeren har i minne den flertallsmerknaden som ble skrevet da vi 16. mai 2002 behandlet St.meld. nr. 44 for 2000-2001, som bl.a. gikk på nedsettelse av et nytt helikopterfaglig forum, og at man skulle rapportere tilbake til Stortinget i løpet av 2003. Jeg forventer og håper at justisministeren vil bekrefte at så vil bli gjort.

Av de tingene en skulle se på, var hvilken type helikopter man bør ha, og som burde være godkjent for den framtidige redningstjenesten. Da må det overordnede være at man velger det helikopteret som totalt sett gir den beste løsningen. Om det skulle ende opp med å bli NH90, EH101 eller S92, forutsetter iallfall jeg, på vegne av Fremskrittspartiet, at vi velger den mest funksjonelle og den beste maskinen.

Vi kan selvfølgelig diskutere omstendighetene rundt det valget, men jeg håper at justisministeren tar initiativ til at departementet følger opp de innspillene som er kommet fra Helikopterfaglig Forum. Jeg synes det blir rart hvis man først via Stortinget får beskjed om å gjøre en slik jobb, man nedsetter en komite, og så etterpå ser Stortinget bort fra rådene. Det vil iallfall noen av oss reagere på med undring og betenkeligheter.

Jeg håper også at basen i Florø snart kan være oppe og gå. Det vil være et absolutt pluss og en styrke av det sikkerhetsbeltet som Redningstjenesten er langs kysten vår. Jeg håper som sagt, at også den, gjerne i løpet av første halvdel av 2005, kan være oppe og gå.

Så må jeg tillate meg å gi en tilbakemelding til representanten Rui fra Arbeiderpartiet. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet har bestemt seg når det gjelder helikoptervalg, og hun påpeker her at NH90 kan lande på Kystvakten og på fregatter. Men ledere i Kystvakten har altså bekræftet at samtlige helikoptre kan gjøre det. Det er ikke noe som kun NH90 kan gjøre, så jeg synes at det er et dårlig argument å føre i penne her.

Så prater man om at gjenkjøp er saliggjørende, fordi det vil gi ringvirkninger for norsk næringsliv. Norske erfaringer med gjenkjøp er vel ikke kun halleluja, iallfall ikke etter det som jeg har brakt i erfaring – kanskje tvert imot. Jeg tror at det vi skal se på, er hva som totalt sett gir best ringvirkninger, med fokusering på Redningstjenesten, og dernest hva slags bidrag det vil gi til kompetanseutvikling innenfor områder som helikopter, redningstjeneste. Om det da står NH90, eller det står Sikorsky, er

ikke det viktigste for meg, men det er det som totalt sett gagnes samfunnet, vi skal se på.

Per Roar Bredvold (FrP): Politikk er så mangt. Daglig lar vi oss forbause over vedtak og lovnader som vi trodde var klare og greie, men som, når det kommer til stykket, får et helt annet resultat enn det som var lovet, og som en har jobbet for. I Hedmark har vi også tilfeller av dette.

I dag kan bl.a. Politihøgskolens anlegg ved Bruvoll i Nord-Odal være et slikt eksempel. Der har de gjennom lang tid kjempet for å beholde denne, og/med resultatet gjennom et forlik mellom Regjeringen og nettopp Arbeiderpartiet med vedtak om nedleggelse gjør at folk lurer på hva som skjer. Gjennom bl.a. en rekke avisartikler og møter har folk blitt orientert om nytt håp for Politihøgskolens anlegg ved Bruvoll. De er blitt optimistiske og har fått lovnader, bl.a. fra Arbeiderpartiet.

Jeg, med flere, har hele tiden jobbet for at Politihøgskolens anlegg på Bruvoll skulle bestå, og er glad for at Fremskrittspartiet og SV nettopp har et forslag om dette. For meg er det avgjørende at vi får en best mulig utdanning, sett i forhold til kostnader.

Øvelsesområdene, boforhold, transport, tilgjengelighet etc. er ting som burde tale til Bruvolls fordel. Det er også gjennom tidene foretatt store investeringer, og videre opptrappingsplaner finnes. Dessuten er brukerne svært fornøyde med utdanningen. Også gode skytebaner finnes her. Slik kan jeg ramse opp mange momenter som skulle tale for videre eksistens for politiuutdanning på Bruvoll.

En leieavtale gjeldende til 2022 – om ønskelig – skulle man tro også har en viss betydning for saken. Derfor er det med stor beklagelse jeg registrerer at resultatet av forliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet blir at Politihøgskolens anlegg på Bruvoll forsvinner – nettopp et eksempel på at lovnader og resultater ikke alltid står i forhold til folks forventninger.

Carl I. Hagen (FrP): Etter 11. september 2001 har selvsagt interessen også i Norge for sikkerhetsspørsmål og behovet for å forhindre terroristhandlinger i Norge vært noe som det norske folket er blitt mer opptatt av. Vi lever i en meget urolig verden, og vi ser etter gjentatte hendelser i andre land økt usikkerhet og økt mulighet for terroristanslag.

I den anledning har vi rettet en henvendelse til Justisdepartementet for å få vite hvorledes budsjettsituasjonen er – antall stillinger osv. i Sikkerhetspolitiet vårt – for å se i hvilken grad vi har økt beredskapen og aktiviteten for å forebygge hendelser og for å være beredt på hendelser. Vi har fått beskjed fra Justisdepartementet om at det ikke kan offentliggjøres hvor stort vårt sikkerhetspoliti er – hvilke budsjetttrammer de har, antall stillinger osv. Det betyr at det norske folk ikke har noen garanti og noen sikkerhet for hva som skjer hos våre myndigheter. Det som også bekymrer meg litt, er at heller ikke Stortinget er kjent med hva som gjøres fra Regjeringens side for å forberede oss, eventuelt avklare hendelser før de skjer.

I mange andre lands parlamenter er det en egen komite – noen som ivaretar kontrollen med at vi har en forsvarlig terrorberedskap, at vi har en forsvarlig oppsikt med mulige celler, at vi har et forsvarlig forebyggende arbeid for å hindre negative hendelser. I Norge har vi altså ingen slik komite.

Jeg vil gjerne spørre justisministeren om han kan opplyse om hva årsaken er til at vi i Norge ikke kan ha en åpen, intern debatt når det gjelder vår egen sikkerhet, når det gjelder hvilke ressurser vi bruker, som vi kan avlese i budsjettene, om de går opp når terrortrusselen øker og kanskje går ned når den avtar. Det har også noe med Stortingets kontrollmyndighet å gjøre, som vi altså i dag er avskåret fra å ha noen meninger om. Det synes jeg er helt uakseptabelt. Jeg har inntrykk av at man av og til bruker hemmelig-stempelet – ikke fordi det er noen utenlandske makter eller andre som ikke skal ha innsyn, men ganske enkelt fordi det norske folk skal forhindres fra å vite hva myndighetene gjør på et område. Jeg tror det ville vært fornuftig om vi faktisk hadde en langt større grad av åpenhet, om vi i de tider vi nå lever i, hadde kontroll med at Regjeringen sørger for at vi har en betryggende prioritering av Politiets sikkerhetstjeneste, og at man ikke har fortsatt den nedtrappingen – la oss si det slik – som det har vært skrevet om i avisene etter at Muren falt og den kalde krigen avtok. Jeg vil gjerne spørre justisministeren om hva som er årsaken til at vår stortingsgruppe og Stortinget ikke kan få de opplysningene åpent som vi har bedt om.

Knut Storberget (A): Det er representanten Linda Hofstad som får meg til å ta ordet, først og fremst fordi hennes innlegg vitner om at det åpenbart må ha gått hus forbi hva som har vært grunntonen og – jeg holdt på å si – hovedlinjene i de fleste innlegg fra partiene fra denne talerstol når det gjelder spørsmålet om bekjempelse av kriminalitet. Og det er i hvert fall ikke slik, som det ble framstilt i innlegget, at det eneste svaret Arbeiderpartiet – SV ble også tatt med i samme slengen – har i forhold til å bekjempe kriminalitet, er å pøse på med mer penger til kommunene. Det er jo nettopp det vi har sagt, at det farligste vi gjør i forhold til kriminalitetsbekjempelsen, er ensidig å satse på én strategi, enten det bare er mer politi, strengere straffer, ensidig ruspolitiske handlingsplaner eller spørsmål om mer penger til kommunene.

Budskapet fra undertegnede og andre i debatten i dag har vært at man må prøve å søke å ha flere tanker i hodet på én gang og satse på alle disse virkemidlene. Det er der det er så viktig at det bl.a. er noen partier som bidrar til at man gir et økt handlingsrom for norske kommuner, og som nettopp kan forebygge mange av de kuttene vi har sett rundt omkring i kommunene, hvor det er barn og ungdom som ryker først, kutt i veldig ømfintlige tiltak, som har direkte sammenheng med hvordan utviklingen er i forhold til barne- og ungdomskriminalitet. De fleste av oss er jo enige, og det å begynne å kutte i forhold til fritidstilbud for barn og unge, f.eks. i Søndre Nordstrand, på Holmlia, er vanvittig i dag. Men det er det politikerne er tvunget til å gjøre. Og jeg holdt på

å si: Derfor er jeg mer stolt av budsjettforliket når det gjelder spørsmålet om satsing på kommunene og det økte handlingsrommet som faktisk gis, enn det jeg syns mange andre burde ha grunn til å være. Dette, sammenholdt med både soningskøsituasjonen, det å gjøre noe i forhold til å få flere fengselsplasser, hvor Arbeiderpartiet har foreslått både oppstart av Halden fengsel og Bergen Fengsel og prosjektering av Indre Salten fengsel, og sammenholdt med at man faktisk også ønsker å fokusere på sammenhengen mellom rus, vold og kriminalitet, som er totalt fraværende hos det partiet som ynder å kalle seg kriminalitetsbekjemper nr. 1, Fremskrittspartiet, er det som er kriminalpolitikken store utfordring, nettopp det å kunne løfte alle disse sakene sammen. Og jeg syns på mange måter debatten fortjener en annen avslutning enn det representanten Hofstad var i ferd med å gi den, at noen bare ensidig har satset på dette. Jeg har hørt noe annet.

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er reist enkelte spørsmål som jeg skal kommentere.

Det ene gikk på domstoler. Framdriften for domstolenes reformers innføring vil bli gjort rede for i hvert budsjett. Da vil også de konkrete prosjektene komme opp. Det er Domstolsadministrasjonen som har ansvaret for dette. Så vidt jeg husker, vil spørsmålet om domstoler, som er tatt opp av representanten Brørby, i den foreliggende plan ligge ganske langt ut i tid, men spørsmålet hun reiser, vil bli behandlet i den sammenheng.

Representanten Ellingsens spørsmål om helikopteranskaffelse er omtalt i Finansdepartementets nysalderingsproposisjon, som ble avgitt sist fredag, og som jeg overleverte til presidenten tidligere i dag, hvor essensen er at det foreligger en klage fra ESA. Regjeringen vil avvende den klagen. Vi vil også søke å få forlenget vedståelsesfristen på den opsjonen som finnes. Deretter vil man så snart dette foreligger, komme tilbake til Stortinget på en egnet måte om anskaffelsesstrategien.

Når det gjelder spørsmålet fra representanten Hagen, har jeg i mitt hovedinnlegg tidligere i dag sagt at Politiets sikkerhetstjeneste også er blitt tilført mer ressurser de senere årene. Det er faktisk slik det er. Det har skjedd fra 2001 og fram til nå. Vi har ikke tidligere gjort disse spørsmålene offentlig, og jeg skal vurdere hvordan man på en egnet måte kan sørge for å komme videre med dette, men det har f.eks. vært en rett knapphet om spørsmål knyttet til Forsvarets etterretningstjeneste, med et veldig knapt budsjettkapittel. Selv har jeg lagt stor vekt på å gi ryddig ryggdekning til Politiets sikkerhetstjeneste. Det vil sikkert representanten Hagen være kjent med gjennom en rekke debatter her i salen. Og tjenesten har gjennomgått en riktig og viktig oppgradering. Man har også en ledelse, under Arnstein Øverkil nå, som tar sikte på at det skal fortsette. Og jeg er svært opptatt av å følge opp det spørsmålet i dialog med ledelsen for tjenesten, så jeg vil nå nøye meg med å si at tjenesten er styrket, og den er også styrket som en følge av begivenheter som skjedde i 2001. Noe av det kom fram i den såkalte terrorproposisjonen, som Stortinget har behandlet tidligere, i fjor, i

2002. Det er de opplysningene jeg nå finner det riktig å gi.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg takker statsråden for at han besvarte mitt spørsmål, i hvert fall deler av det. Jeg fikk egentlig ikke klarhet i hvorfor man hemmeligholder budsjetttrammen for Politiets sikkerhetstjeneste. Han sa at det har vært praksis at den ikke har vært offentlig, og det er jeg fullt klar over. Mitt spørsmål er nå hvorfor, hva som er årsaken. Jeg håper i hvert fall at det ikke skyldes at man har dårlig samvittighet overfor det norske folk, og ikke ønsker at det norske folk skal få vite hvor dårlig det står til på dette området. Det er i hvert fall grunnen man oppgir når man på en del andre samfunnsområder ikke ønsker at en del offentlig ansatte skal få lov til å si det de mener om kvaliteten og kvantiteten i tilføringen av tjenester til brukere. Det er det ene. Jeg vil gjerne – hvis det er mulig – få vite hva årsaken er, og få en bekreftelse på at det i hvert fall ikke er for at det norske folk ikke skal få vite hvor dårlig stilt vi er når det gjelder vår beredskaps-situasjon og vår overvåkning av mulige terroristceller som har tilknytning til andre i andre land.

Så er det forholdet til Stortinget. Der har vi lenge hatt Stortingets utvidede utenrikskomite for forsvars- og utenrikspolitiske spørsmål. Det er et meget stort utvalg, og det er ikke alltid at det som skjer der, er så konfidensielt som det kanskje burde være. Jeg vil tro at det ville være fornuftig om vi nå vurderer om ikke Stortinget også burde ha en viss rolle når det gjelder vurderingen og behandlingen av saker som har med den indre sikkerhet å gjøre, og som ikke er den utvidede utenrikskomites ansvarsområde. Jeg vil i hvert fall anmode justisministeren om å tenke gjennom fordeler og ulemper ved at Stortinget f.eks. oppretter et Stortingets sikkerhetsutvalg. Dette kunne være et noe mindre utvalg som kunne kontrollere og gi råd til Regjeringen på dette området, som jeg er redd for kommer til å være et viktig politisk område, dessverre, i mange år fremover. Da er det viktig at vi har kommunikasjon, og at det ikke er slik som i dag, at det ene og alene er Regjeringens ansvarsområde, hvor ingen i Stortinget har noen myndighet, ingen i Stortinget har kunnskap, ingen i Stortinget har noe de skulle ha sagt. Det er ikke et system vi liker på andre områder, og derfor håper jeg at justisministeren og eventuelt Regjeringen i hvert fall vil vurdere om man ikke burde se noe mer på organiseringen av forholdet mellom regjering og nasjonalforsamling når det gjelder den indre sikkerhet i landet.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg vil takke representanten Hagen for å ta opp spørsmålet, fordi det ikke har vært ordnede forhold rundt dette.

Vi har opplevd f.eks. å få enkeltspørsmål fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om enkeltbegivenheter omtalt i media, som jeg for min del til slutt måtte besvare på den måten at hvis vi skulle svare på dette, ville vi ha måttet brette ut en rekke forhold som ikke var egnet til det, og det tok da kontroll- og konstitusjonskomiteen til etterretning. Det spørsmålet ble stilt på samme tidspunkt som vi har et fungerende EOS-utvalg.

Vi er nå i en situasjon der de ulike etterretningstjenestene samarbeider tett. Det gjelder Politiets sikkerhetsstjeneste, Forsvarets etterretningstjeneste og Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Det er vanskelig å se disse tjenestene atskilt, ikke atskilt på den måten at de ikke er underlagt forskjellige lover, forskrifter og instruksjoner, men fordi de, som følge av sårbarhetsmeldingen, skal jobbe tett sammen. Det sekretariatet er etablert og er i aktivitet.

Det jeg kan stadfeste her, er at jeg er opptatt av tjenesten. Tjenesten ble nedbygd etter den kalde krigen, men den er blitt styrket senere, fordi det har vært nødvendig å gjøre det. Jeg har vært tilhenger av at det har vært nødvendig å gjøre det, og jeg kommer til å forvise meg om at tjenesten har den styrken som den skal ha, på alle mulige måter, når det gjelder både lover, forskrifter og ressurser.

Når det gjelder de alminnelige spørsmål som representanten Hagen tok opp, skal jeg ta disse med meg til en åpen vurdering, som jeg sa allerede i det forrige svaret mitt. Jeg vil gjenta det nå.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 818)

S a k n r . 7

Innstilling fra justiskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2003 under diverse kapitler administrerte av Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 62 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 25 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 835)

S a k n r . 8

Forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 15):

«Det opprettes et sentralt landsdekkende organ som skal ha ansvaret for etterforskning av anmeldelser mot ansatte i politiet og påtalemyndigheten.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 836)

S a k n r . 9

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 15):

«Stortinget ber Regjeringen gi regler om behandlingen av klagesaker på embets- og tjenestemenn i politi og påtalemyndighet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 836)

S a k n r . 1 0

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 18):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en evaluering av kvaliteten på politijuristenes arbeid etter at lovendringene om utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse har trådt i kraft. Det skal i denne forbindelse vurderes hvorvidt politijuristenes kapasitet er tilfredsstillende.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 836)

S a k n r . 1 1

Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til en offentlig utredning om barn som vokser opp med homofile foreldre.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

S a k n r . 1 2

Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):

«Stortinget ber Regjeringen etter to års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde og hvorvidt den har fått en tilstrekkelig fleksibilitet med hensyn til å fungere innen et fagfelt som er under stor endring.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

S a k n r . 1 3

Forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):

«Stortinget ber Regjeringen åpne for muligheten for eggdonasjon i Norge. Regjeringen bes om at det foretas en kartlegging av praksis ved eggdonasjon i andre land, og komme med forslag til hvordan dette kan gjennomføres i Norge.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

S a k n r . 1 4

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):

«Stortinget ber Regjeringen etter fem års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

S a k n r . 1 5

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003 (jf. Innst. O. nr. 16):

«Stortinget ber Regjeringen om å bli orientert på egnet måte om nye retningslinjer for fosterdiagnostikk og retningslinjer for bruk av ultralyd før de trer i kraft.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

S a k n r . 1 6

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å setje i kraft ein skatteavtale mellom Noreg og Thailand, underskriven i Bangkok den 30. juli 2003 (Innst. S. nr. 58 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 13 (2003-2004))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 837)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene nr. 1–16 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Carl I. Hagen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Ågot Valle på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

**«Rammeområde 14
(Stortinget mv.)**

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	567 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	258 848 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	94 331 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	1	Driftsutgifter	33 082 000	
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	4 290 000	
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	1	Driftsutgifter	309 508 000	
		Totale utgifter		<u>1 275 799 000</u>
I n n t e k t e r :				
3041		Stortinget (jf. kap. 41)		
	1	Salgsinntekter	6 552 000	
	3	Leieinntekter	2 018 000	
	40	Salg av leiligheter	7 000 000	
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	1	Refusjon innland	1 000 000	
	2	Refusjon utland	800 000	
		Totale inntekter		<u>17 370 000»</u>

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.29.27)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet.
Forslaget lyder:

**«Rammeområde 14
(Stortinget mv.)**

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	566 440 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	3 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	249 648 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	94 331 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	1	Driftsutgifter	35 082 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	4 290 000	
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	1	Driftsutgifter	314 508 000	
		Totale utgifter		1 275 799 000
I n n t e k t e r :				
3041		Stortinget (jf. kap. 41)		
	1	Salgsinntekter	6 552 000	
	3	Leieinntekter	2 018 000	
	40	Salg av leiligheter	7 000 000	
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	1	Refusjon innland	1 000 000	
	2	Refusjon utland	800 000	
		Totale inntekter		17 370 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 90 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.29.43)

Komiteen hadde innstillet:

**Rammeområde 14
(Stortinget mv.)**

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	573 330 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	258 848 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	94 331 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	1	Driftsutgifter	33 082 000	
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	3 700 000	
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	1	Driftsutgifter	304 508 000	
		Totale utgifter		1 275 799 000
I n n t e k t e r :				
3041		Stortinget (jf. kap. 41)		
	1	Salgsinntekter	6 552 000	
	3	Leieinntekter	2 018 000	
	40	Salg av leiligheter	7 000 000	
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	1	Refusjon innland	1 000 000	
	2	Refusjon utland	800 000	
		Totale inntekter		17 370 000

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Fremskrittspartiet ønsker å stemme mot innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 89 mot 16 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.30.20)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:
Dokument nr. 4 (2002-2003) – melding for året 2002 fra Sivilombudsmannen (Stortingets ombudsmann for forvaltningen) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

I

I instruks for Stortingets ombudsmann for forvaltningen gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Ombudsmannen skal ikke behandle klager på Stortingets billighetserstatningsutvalg.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 9 første ledd annet punktum skal lyde:

Han kan likevel gi bestemte medarbeidere fullmakt til å avslutte saker som klart må avvises eller som klart ikke gir tilstrekkelig grunn til nærmere behandling.

II

Endringene under I trer i kraft 1. januar 2004.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 2 (2002-2003) – Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2002 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli – 31. desember 2002 og for tidsrommet 1. januar – 30. juni 2003 vedkommende:

Statsministerens kontor
Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Barne- og familiedepartementet
Finansdepartementet
Fiskeridepartementet
Forsvarsdepartementet
Helsedepartementet
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Kultur- og kirkedepartementet
Landbruksdepartementet
Miljøverndepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Sosialdepartementet
Utdannings- og forskningsdepartementet
Utenriksdepartementet og
Utenriksdepartementet – utviklingssaker
– vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag til rammeområde 5:

- forslag nr. 1, fra Knut Storberget på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslag nr. 2, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 3, fra Inga Marte Thorkildsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- Og det er satt fram 22 rammeuavhengige forslag:
- forslag nr. 1, fra Knut Storberget på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 2–6, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 7–15, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 16–21, fra Inga Marte Thorkildsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 22, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Forslagene er inntatt i innstillingen, med unntak av forslag nr. 22, som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes først over mindretallsforslag som ligger utenfor rammeområdet.

Trond Helleland – til stemmeforklaring.

Trond Helleland (H): I og med at Senterpartiet ikke er representert i komiteen, men har lagt fram et forslag her i dag, vil jeg anbefale regjeringspartiene å stemme imot forslaget fra Senterpartiet, da innstillingen sier klart at dette med ressursbruken i politiet skal gås igjennom i forbindelse med evalueringen av politireformen i 2005.

Knut Storberget (A): Jeg vil gi samme anbefaling til Arbeiderpartiet, med samme begrunnelse.

Presidenten: Det voteres da over forslag nr. 22, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2005 legge fram en analyse av ressursbruken i politidistriktene.»

Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 69 mot 36 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.33.58)

Ola D. Gløtvold (Sp) (fra salen): President! Jeg stemte feil. Jeg skulle stemt for.

Presidenten: Da blir stemmetallene rettet til 37 for forslaget og 68 mot.

Vi går så til votering over forslagene nr. 16–21, fra Sosialistisk Venstreparti.

Senterpartiet har gjort oppmerksom på at de vil støtte forslagene nr. 16, 17, 20 og 21.

Det voteres over forslagene nr. 18 og 19 først.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om totalforbud mot bruk av full isolasjon av varetektsinnsatte.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å likestille den militære og den sivile verneplikten, slik at vernepliktstida for sivile vernepliktige blir 12 måneder.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 89 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.46)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 16, 17, 20 og 21, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen overføre driftsansvaret for Justisdepartementets kurs- og øvingssteder i Stavern til

Justisdepartementet. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2004 med en plan for videreutvikling av Justisdepartementets kompetansesenter i Stavern.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen påse at dublering følges opp av friske midler, samt at dette tiltaket baseres hundre prosent på frivillighet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en plan for hvor, hva slags og hvor mange nye soningsplasser det vil bli behov for i et tiårsperspektiv, samt behovet for framtidig bemanning og for utbedringer og eventuelt nedleggelse av eksisterende fengselsbygg. Kvinnelige innsattes behov må ivaretas på lik linje med menns behov i en slik plan.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Ørlandet kystradiostasjon ikke automatiseres.»

Senterpartiet har varslet at de vil støtte disse forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.05)

Presidenten: Så vil presidenten la votere over forslagene nr. 12 og 14, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å opprette en fengselsbetjentutdanning i Nord-Norge, lokalisert til Bodø. I vurderingen bør Regjeringen undersøke om et samarbeid mellom Politihøgskolen i Bodø og Høgskolen i Bodø vil gi positive faglige og økonomiske utslag ved en slik etablering.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre likebehandling for dem som har bruker tjenestehund innen offentlige etater.»

Senterpartiet har varslet at de vil støtte disse forslagene.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.34)

Presidenten: Det vil så bli votert over forslagene nr. 7, 8, 9, 10, 11, 13 og 15, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en proposisjon om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2004.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette prosjekt med å leie soningsplasser i gjerningsmannens

opprinnelsesland, eller i andre land med ledig soningskapasitet.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slik privat fengselsdrift skal gjelde for kortere dommer hvor forholdene ikke er ekstraordinære.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for privat overtagelse av tidligere Rødbergodden fort, under forutsetning av at det inngås avtale med ny eier om bruk av anlegget til fengselsdrift fra 1. januar 2005.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om ikke å iverksette ordningen fremskutt prøveløslatelse på henholdsvis fem og ti dager kommende år.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet fra og med 2005.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette forsøk med elektrosjokkpistoler i politiet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 90 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.54)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2–6, fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette arbeidet med å utvikle en offer- og pårørendeomsorg. Regjeringen legger frem egen sak om dette i 2004.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvorvidt det kan opprettes et «Mini-Stifinner'n» for rusavhengige fanger med for korte dommer til at de kan plasseres på det ordinære Stifinner'n-tilbudet i Oslo fengsel.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen kartlegge antallet innsatte med lettere psykiske utviklingshemninger og lav funksjonsevne grunnet en kombinasjon av personlighetsforstyrrelser og lav IQ, og hvorvidt tiltak som Ribo Attføringscenter og Brøset kan benyttes oftere for disse straffedømte.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i samarbeid med Politidirektoratet utarbeide en plan for i nær framtid å utstyre politibilene med moderne kommunikasjonsutstyr. Det må i en slik plan innhentes erfaringer fra våre naboland.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for fortsatt drift ved Politihøgskolens virksomheter ved Bruvoll i Nord- Odal.»

Senterpartiet har varslet at de vil støtte disse forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 68 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.36.18)

Presidenten: Så voteres det over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for et desentralisert undervisningsopplegg for fengselsbetjenter på Kongsvinger senest i revidert statsbudsjett 2004.»

Senterpartiet har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 61 stemmer for forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet og 43 stemmer mot.

(Voteringsutskrift kl. 14.36.39)

Inga Marte Thorkildsen (SV) (fra salen): Unnskyld, kan presidenten ta voteringen om igjen?

Presidenten: Ble det stemt feil? – Det nikkes.

Da tar vi voteringen om igjen.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 54 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.37.23)

Presidenten: Vi går så til rammeområde 5 og mindretallsforslag knyttet til dette.

Det voteres først over forslag nr. 3 til rammeområde 5, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	52 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	193 212 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 923 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 179 215 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 492 000	
411		Domstolsadministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	44 211 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	72 757 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 727 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	48 801 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	86 545 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	58 140 000	
	70	Tilskudd	34 209 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	127 312 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 656 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 074 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 456 000	
	70	Tilskudd	6 271 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 000 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 216 133 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	195 696 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	7 332 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	89 885 000	
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 591 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 542 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	177 791 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	345 789 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 640 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 145 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 507 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	74 779 000	
456		Nødnett – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	2 170 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 182 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 767 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	560 000 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 440 000	
468		Kommisjonen for begjæring om gjenoptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	358 512 000	
	71	Fritt rettsråd	216 500 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 991 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	62 160 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	74 880 000	
	72	Erstatning for uberettiget straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
472		Kontoret for voldsoffererstatning (jf. kap. 3472)		
	1	Driftsutgifter	11 882 000	
474		Konfliktråd (jf. kap. 3474)		
	1	Driftsutgifter	35 820 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	84 028 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 568 000	
		Totale utgifter.....		13 087 167 000
I n n t e k t e r :				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	707 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 259 868 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	175 742 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 535 000	
	3	Andre inntekter	5 710 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	264 540 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	857 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	57 200 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	164 000	
	5	Personalbarnehage	2 284 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 422 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	47 576 000	
	2	Andre inntekter	402 000	
3455		Redningstjenesten (jf. kap. 455)		
	1	Refusjoner	18 350 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m	4 994 000	
		Totale inntekter.....		1 886 351 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2004 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 6
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte

inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme førtidsdimittering av mannska- per slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 82 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.37.56)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 2 til rammeområde 5, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	52 500 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	193 212 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 923 000	
	72	Tilskudd til andre organisasjoner.....	2 000 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 174 215 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 492 000	
411		Domstolsadministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	47 211 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	72 757 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 648 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	48 801 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	86 545 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	58 140 000	
	70	Tilskudd	9 209 000	
	73	Tilskudd til fengselsbygg	10 500 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	130 812 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 672 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 074 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 456 000	
	70	Tilskudd	6 271 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	500 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 033 133 000	
	21	Livvaktjeneste, ambassadevakt hold, sikkerhet, <i>overslagsbevilgning</i>	190 000 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	195 696 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	7 332 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	89 885 000	
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 591 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 542 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	177 791 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	343 589 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 640 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 145 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 507 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	74 779 000	
456		Nødnett – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	570 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 182 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 767 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	560 000 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 440 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
468		Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	358 512 000	
	71	Fritt rettsråd	226 500 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 991 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	62 160 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	74 880 000	
	72	Erstatning for uberettiget straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
472		Kontoret for voldsoffererstatning (jf. kap. 3472)		
	1	Driftsutgifter	11 882 000	
474		Konfliktråd (jf. kap. 3474)		
	1	Driftsutgifter	35 820 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	67 028 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 568 000	
		Totale utgifter		13 008 267 000
I n n t e k t e r :				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	707 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 180 968 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	175 742 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 535 000	
	3	Andre inntekter	5 710 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	264 540 000	
	4	Gebyrer – vakselskap	857 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	57 200 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	164 000	
	5	Personalbarnehage	2 284 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 422 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	47 576 000	
	2	Andre inntekter	402 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3455		Redningstjenesten (jf. kap. 455)		
	1	Refusjoner	18 350 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	4 994 000	
		Totale inntekter		1 807 451 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2004 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 6
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelsen	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme førtidsdimittering av mannskap slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).»

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan:

- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 89 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.38.16)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1 til rammeområde 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	52 500 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	188 212 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 923 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 179 215 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 492 000	
411		Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	44 211 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	72 757 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 669 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i> ...	48 801 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	86 545 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	58 140 000	
	70	Tilskudd	12 909 000	
	73	Tilskudd til fengselsbygg	55 000 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	127 312 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 662 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 074 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 456 000	
	70	Tilskudd	6 271 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 000 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 216 133 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	195 696 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	7 332 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	89 885 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 591 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 542 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	177 791 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	342 389 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 640 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ..	4 145 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten ...	5 507 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	74 779 000	
456		Nødnett – felles radiosamband for nødnetene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	19 570 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ..	5 182 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 767 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	560 000 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 440 000	
468		Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	358 512 000	
	71	Fritt rettsråd	226 500 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 991 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	70	Erstatning til volds ofre, <i>overslagsbevilgning</i>	62 160 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	74 880 000	
	72	Erstatning for uberettiget straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
472		Kontoret for voldsoffererstatning (jf. kap. 3472)		
	1	Driftsutgifter	11 882 000	
474		Konfliktråd (jf. kap. 3474)		
	1	Driftsutgifter	35 820 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	84 028 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 568 000	
		Totale utgifter		13 088 267 000
I n n t e k t e r :				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	707 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 260 968 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	175 742 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 535 000	
	3	Andre inntekter	5 710 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	264 540 000	
	4	Gebyrer – vakselskap	857 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	57 200 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	164 000	
	5	Personalbarnehage	2 284 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 422 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	47 576 000	
	2	Andre inntekter	402 000	
3455		Redningstjenesten (jf. kap. 455)		
	1	Refusjoner	18 350 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	4 994 000	
		Totale inntekter		1 887 451 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2004 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 6
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1

III Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme førtidsdimittering av mannska-per slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004).»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 78 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.38.34)

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 5

(Justis)

I

På statsbudsjettet for 2004 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	52 500 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	198 212 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 923 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 169 215 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 492 000	
411		Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 410 post 1	44 211 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	72 757 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 658 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1 ...</i>	48 801 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres ...</i>	85 545 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	58 140 000	
	70	Tilskudd	10 209 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	127 312 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 653 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	96 074 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 456 000	
	70	Tilskudd	6 271 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 000 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 212 133 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	195 696 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	7 332 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	89 885 000	
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 591 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 542 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	177 791 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	342 389 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 640 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres ...</i>	4 145 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten ...	5 507 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	74 779 000	
456		Nødnett – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	22 570 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres ...</i>	5 182 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
460	1	De særskilte etterforskningsorganene Driftsutgifter	6 767 000	
466	1	Særskilte straffesaksutgifter m.m. Driftsutgifter	560 000 000	
467	1	Norsk Lovtidend Driftsutgifter	3 440 000	
468	1	Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468) Driftsutgifter	7 000 000	
470	1	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470) Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	358 512 000	
	71	Fritt rettsråd	226 500 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	18 991 000	
471	70	Statens erstatningsansvar Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	62 160 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	74 880 000	
	72	Erstatning for uberettiget straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
472	1	Kontoret for voldsoffererstatning, (jf. kap. 3472) Driftsutgifter	11 882 000	
474	1	Konfliktråd (jf. kap. 3474) Driftsutgifter	35 820 000	
475	1	Bobehandling Driftsutgifter	84 028 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 568 000	
		Totale utgifter		13 008 267 000
I n n t e k t e r :				
3400	1	Justisdepartementet (jf. kap. 400) Diverse inntekter	707 000	
3410	1	Rettsgebyr (jf. kap. 410) Rettsgebyr	1 180 968 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	175 742 000	
3430	2	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430) Arbeidsdriftens inntekter	42 535 000	
	3	Andre inntekter	5 710 000	
3440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440) Gebyrer	264 540 000	
	4	Gebyrer – vakselskap	857 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	57 200 000	
3441	3	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441) Salgsinntekter	164 000	
	5	Personalbarnehage	2 284 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3442	2	Politihøgskolen (jf. kap. 442) Diverse inntekter	5 422 000	
3450	1	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450) Inntekter av arbeid	47 576 000	
	2	Andre inntekter	402 000	
3455	1	Redningstjenesten (jf. kap. 455) Refusjoner	18 350 000	
3470	1	Fri rettshjelp (jf. kap. 470) Egenandeler m.m.	4 994 000	
		Totale inntekter		1 807 451 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2004 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 6
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avhol-

delse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimettering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2004 kan bestemme førtidsdimettering av mannska-per slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Presidenten: Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot, ellers har presidenten inntrykk av at de andre partiene vil støtte dette.

Jan Arild Ellingsen (FrP) (fra salen): Fremskrittspartiet vil stemme imot.

Inga Marte Thorkildsen (SV) (fra salen): SV vil også stemme imot.

Steinar Bastesen (Kp) (fra salen): Kystpartiet stemmer også imot.

Presidenten: Som det framgår av budsjettavtalen, skal det være slik at Arbeiderpartiet støtter innstillingen subsidiært, og så avgjør partiene hver for seg om de skal stemme imot for å demonstrere at de er uenige i den rammen som er, eller de gir seg. Nå har presidenten fått det inntrykk av summingen i salen at Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet er imot. Er det riktig oppfattet? – Det nikkes.

Da har alle fått den rette stemmeanvisning.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 67 mot 37 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.40.22)

Videre var innstillet:

B.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at norske sammendrag av avgjørelser fra Menneskerettighetsdomstolen gjøres tilgjengelig på Internett.

I

I statsbudsjettet for 2003 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	250 000
		frå kr 192 750 000 til kr 193 000 000	
	71	Tilskott til internasjonale organisasjonar, vert redusert med	250 000
		frå kr 8 806 000 til kr 8 556 000	
430		Kriminalomsorgen si sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	1 400 000
		frå kr 1 585 654 000 til kr 1 584 254 000	
432		Kriminalomsorgen sitt utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)	
	1	Driftsutgifter, vert redusert med	1 000 000
		frå kr 127 478 000 til kr 126 478 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	
	1	Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 441, post 01, vert auka med	25 750 000
		frå kr 5 676 183 000 til kr 5 701 933 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert auka med	25 000 000
		frå kr 91 736 000 til kr 116 736 000	

Presidenten: Hele komiteen står bak dette romertallet, og Senterpartiet har varslet at det gjør de også.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Domstoladministrasjonen om å komme tilbake til Stortinget med en gjennomføringsplan for de tiltak som må iverksettes for at alle rettslokaler skal være tilrettelagt for hørselshemmede.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti står bak dette romertall. Senterpartiet har sluttet seg til rekkene, så de står også bak dette romertallet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.41.15)

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet:

Kap.	Post	Formål	Kroner
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i> , vert redusert med	1 000 000
		frå kr 8 163 000 til kr 7 163 000	
	70	Tilskott, vert redusert med	750 000
		frå kr 6 246 000 til kr 5 496 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	
	1	Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 440, post 01, vert redusert med	2 000 000
		frå kr 1 231 572 000 til kr 1 229 572 000	
460		Dei særskilde etterforskningsorgana	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	3 000 000
		frå kr 6 739 000 til kr 9 739 000	
466		Særskilde straffesaksutgifter m.m.	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	25 000 000
		frå kr 535 500 000 til kr 560 500 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)	
	70	Fri sakførsel, vert redusert med	20 000 000
		frå kr 342 212 000 til kr 322 212 000	
	71	Fritt rettsråd, vert auka med	15 000 000
		frå kr 226 834 000 til kr 241 834 000	
471		Staten sitt erstatningsansvar	
	71	Erstatningsansvar m.m., overslagsløyving, vert auka med	53 000 000
		frå kr 108 340 000 til kr 161 340 000	
I n n t e k t e r :			
3430		Kriminalomsorgen si sentrale forvaltning (jf. kap. 430)	
	3	Andre inntekter, vert redusert med	1 400 000
		frå kr 11 508 000 til kr 10 108 000	
3440		Politidirektoratet – Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)	
	4	Gebyrer – vaktelskap, vert auka med	650 000
		frå kr 207 000 til kr 857 000	
	5	Gebyrer – utlendingssaker, vert redusert med	27 800 000
		frå kr 36 800 000 til kr 9 000 000	

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan overskride løyvinga under kap. 441 post 1 mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3441 post 5.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003:

«Det opprettes et sentralt landsdekkende organ som skal ha ansvaret for etterforskning av anmeldelser mot ansatte i politiet og påtalemyndigheten.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 88 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.42.28)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen gi regler om behandlingen av klagesaker på embets- og tjenestemenn i politi og påtalemyndighet.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en evaluering av kvaliteten på politijuristenes arbeid etter at lovendringene om utvidelse av politijuristenes påtalekompetanse har trådt i kraft. Det skal i denne forbindelse vurderes hvorvidt politijuristenes kapasitet er tilfredsstillende.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til en offentlig utredning om barn som vokser opp med homofile foreldre.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.43.29)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen etter to års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde og hvorvidt den har fått en tilstrekkelig fleksibilitet med hensyn til å fungere innen et fagfelt som er under stor endring.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 60 mot 43 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.43.55)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen åpne for muligheten for eggdonasjon i Norge. Regjeringen bes om at det foretas en kartlegging av praksis ved eggdonasjon i andre land, og komme med forslag til hvordan dette kan gjennomføres i Norge.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 76 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.44.21)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen etter fem års praktisering av den nye bioteknologiloven evaluere loven og dens virkeområde.»

Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet står bak forslaget. Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har varslet at de vil støtte dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 18. november 2003:

«Stortinget ber Regjeringen om å bli orientert på egnet måte om nye retningslinjer for fosterdiagnostikk og retningslinjer for bruk av ultralyd før de trer i kraft.»

Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet står bak forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 16

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker til å setje i kraft ein avtale mellom Kongeriket Noreg og Kongeriket Thailand med formål å hindre dobbel skattlegging og å førebyggje unndraging med omsyn til skattar av inntekt, underskriven i Bangkok den 30. juli 2003.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 1 7

Referat

1. (88) Ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003 (St.prp. nr. 34 (2003-2004))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
2. (89) Forslag frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa og Åslaug Haga om endringar i utlendingslovgevinga (Dokument nr. 8:14 (2003-2004))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
3. (90) Embetsutnemningar m.m. 1. juli 2002-30. juni 2003 (St.meld. nr. 13 (2003-2004))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
4. (91) Utskillelse og børsnotering av Agri fra Norsk Hydro ASA (St.prp. nr. 33 (2003-2004))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
5. (92) Stortingets presidentskap har med hjemmel i FO § 15 annet ledd besluttet å omfordele fra næringskomiteen til energi- og miljøkomiteen forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Terje Klungland, Asmund Kristoffersen, Sigvald Oppebøen Hansen og Tore Nordtun om utarbeidelse av strategier som kan bidra til at norsk gassbehandlingsindustri og petrokjemisk industri får tilgang på råvarer (Dokument nr. 8:9 (2003-2004))
6. (93) Skriv av 18. november 2003 fra Ordføreren i Øksnes kommune vedrørende tap av arbeidsplasser i kommunen
Enst.: Nr. 5 og 6 vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 14.50.
